

הקדמה הראשונה שהיה נדפס בלקוטי מוהר"ן דפוס ראשון בחי רביז"ל.

הקדמת המסדר והמביא לבית הדפוס

ישמחו הצדיקים וחסידי הדור אתם ראו שמעו לא נאמר
אלא ראו כי ה' נתן לכם מטמון בעולם להשמיע
דברים העומדים ברומו של עולם לגלות אוזן מדברים עליונים
ונעלמים הקדמות יקרות נפלאים ונוראים ממקור חיים מקור
עליון המה נובעים דרושים עליונים ומתוקים לחיך ובלב קבועים
דרך חכמה וצחות מטעים מטעמים והנה הכל תוכחת מוסר
ודרך חיים ההוגה בו עיניו ישא לשמים ויאמר זה הוא מקור מים
חיים הנוזלים מן לבנון, ברק השנון, ולהלביש בחלוקא דרבנן,
למען כל אחד לפי השגתו יקח שמץ מנהו ובלבם רושם ישאר,
כי הנה נא ידעתי בעצמי אנכי איש בער, מחכמת התורה ואף
משכל אנושי נבער, ואין די באר, ובעת העתקתי זה הספר,
אחזוני צל פחד וחר, ובהטעמי דברים המתוקים כדבש מיער,
הנה הלב לשמים בוער, והנני מחשב אם זה באיש כמוני, אשר
מימי לא טעם אף לחם עוני, מה יאמרו הגבורים הצוללים במים
אדירים, וכל ימיהם אוכלים לחם אבירים, ושאו לשמים עיניהם
לברכו על כל ברכה אשר ברא בעולמו ככה, ואין להאריך
בשבחי הספר הקדוש הלזה כההוא מרגניתא כל מה דאת
משבחה את פוגם במעלתה, וכי הנה פה קדוש מדבר הוא ניהו
הרב החסיד בוצינא קדישא בעל המחבר ומפיו יוצאים הדיבורים
שלא להדפוס ההסכמות וחרמות אשר מונח תחת ידו מכמה
גאוני זמנינו על משך עשר שנים כדרך כל חובר חיבור מחמת
שאינ בהם תועלת, ואף לדברי תורה מחשבה מועלת כל זמן

שהספר אינו נמכר וחסרונו לא נתמלא מהוצאות אשר על הדפוס עלה, מי הוא זה אשר יעלה על לבו להדפיסו שנית ולהרבות ולפזר ממונו ספק אתי ספק לא אתי לידו ממונו, אף מי שאין בו דעת קונו הלא לא יפקיר ממונו ואם כן הוא רחוק משכר ולהפסד קרוב כי דרך המסכימים דברים לעבור ולהרבות בתוארי המחבר ובין כוכבים ישימו קינו לארוב ומצפון תנשא הרוח להוליד התנשאות רוח ועבודתו יוליך הרוח ולעתיד מה יהגה כאשר אין בפיו מענה ואין פרקליט אשר בפניו יענה וכאשר הוא מהנמנע שלום יענה ורעה אליו לא תאונה וכשמוע דברים כנים ונפתל בהם אינם, אמרתי גם אני הלא מי קטן ממני להבין דברי הספר כמוני ואף כי חדל אנכי מאישים לא עלי הוא האשם לעבור את פיו קודש הקדשים שבחי הספר לבאר אין די באר על ידי איש בער אשר מחכמה נבער ואשמור דרך חיים משתוקי בשתים הוא סמא דכולא על דברים קדושים כאלה על כן אזחילה ואירא שבחי הספר לספרה, ואזהבי אמת רודפי צדק אשר יבאו ביתה לבדוק ידונו אותי לכף זכות אף אם יראו מעוות כי אין דפוס בלא טעות, וגם לא נעתק מכתב יד אחד רק השומעים ביום שמעם כתבו כל אחד ואחד ואין מלט מהכתב למכתב שלא תהא איזה שגיאה מלבד אשר יחדש מהדפוס וההגה ועלי דידי יהדרו את אשר יעדרו ואל ישימו עלי חטאת אשר נואלתי בכל האפשרי והייתי נזהר ונפתל לא נפתלתי לזאת עד כה מילתי ועל ה' אשים תקותי כי הוא יהיה בעזרתי גם עד זקנה ושיבה אל יעזבינו אין פריץ ואין צוחה ברחובותינו ויבא משיח צדקנו במהרה בימינו אכי"ר.

כה דברי המעתיק והביא לבית הדפוס הק' **נתן בלא"א נפתלי הירץ** מנעמריב

הבירה חתן הרב החסיד המפורסם הגאון האמיתי הרב המאה"ג מוהר"ר דוד צבי
 זצוק"ל שהיה אב"ד ומרא דאתרא בק"ק קרעמניץ וקודם פטירתו נתקבל לראב"ד
 ומד"א בק"ק מאהוליב יצ"ו.

הקדמה

הַדוֹר אַתֶּם רְאוּ דְבַר ה'. שְׁמְעוּ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא רְאוּ. רְאוּ כִּי
 ה' נָתַן לָכֶם מִטְמוֹן. דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם.
 כְּמֵאמַר רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (פְּסָחִים קי"ט). וְלִמְכָסָה עֵתִיק, זֶה
 הַמְכָסָה דְּבָרִים שְׂכָפָה עֵתִיק יוֹמִין. וְאֵיכָּא דְאֶמְרִי. זֶה הַמְגַלָּה
 דְּבָרִים שְׂכָפָה עֵתִיק יוֹמִין. וְתַרְוִיחוּ כַּחֲדָא. אֵיתְנָהוּ בְּהַאי חֲבוּרָא
 קַדִּישָׁא, כִּי הוּא מְגַלָּה וּמְכָסָה, מְגַלָּה וּמְבַאֵר דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים
 וְנִעְלָמִים, חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים וְהַקְדָּמוֹת יְקָרוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת
 עֲצוֹת מִרְחוֹק אֲמוּנָה אֱמֶן. הַנּוֹבְעִים מִמְּקוֹר מַיִם חַיִּים מְקוֹר עֲלִיוֹן
 וְנוֹרָא מְאֹד. עִיר גְּבוּרִים עָלָה חָכָם וַיֵּרֶד עִזוּ מִבְּטָחָה, דֶּרֶךְ כַּפָּה
 צְמִצּוּמִים וְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת מֵעָלָה לְעָלוֹל מִשְׁכָּל עֲלִיוֹן לְשִׁכְל תַּחְתּוֹן,
 עַד אֲשֶׁר נִתְלַבְּשׁוּ בְּלְבוּשֵׁינָהּ הָאֵלּוּ בַּחֲלוּקָא דִּרְבָּנָן. בְּדֶרֶךְ צַחוּת
 וְנִאֲוֹת, וּבְדֶרֶוּשִׁים עֲרָבִים וְנִפְלְאִים וּמְתוּקִים לַחֵד, בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה
 וְטַעַם וּפְלִפּוּל וּסְבָרָא וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסַר הַשִּׁכְל הַבּוֹעֵר
 כְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. וְכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שְׂגָלָה לְעַם סְגָלָה, כָּלָם
 מְלֵאִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת לְעִבּוּדְתוֹ הָאֱמֵתִית יִתְבָּרֵךְ,
 כְּאֲשֶׁר יֵרָאֶה הָרוֹאֶה בְּעֵינָיו, אִם יִשִּׁים לְבוֹ עֲלֵיהֶם בְּאֵמֶת לְאֱמֵתוֹ,
 כִּי אֵךְ לְזֶה הָיְתָה פּוֹנְתוֹ הַקְּדוּשָׁה, לְעוֹרֵר יִשְׂרָאֵל וּלְהַקְיֵן נִרְדָּמִים,
 לְהִישִׁיר לְבוֹת בְּנֵי אָדָם אַחֵינוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֱלֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, לְאֵמַר
 לְאַסּוּרִים צְאוּ לְאֲשֶׁר בַּחֲשָׁךְ הִגְלוּ, לְפָקַח עֵינַיִם עוֹרוֹת, וּלְהוֹצִיא
 אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת, לְהוֹצִיא מִמִּסְגַּר אֲסִיר מִבֵּית כָּלָא יוֹשְׁבֵי חֲשָׁךְ,
 הָאֲסּוּרִים בְּתַאוּתֵיהֶן, וְהַלְכוּדִים בְּהַבְלִיָּהֶם, וְהַנְדָּחִים

בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, לְהַטּוֹת לְבָבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְהַשִּׁיבָם אֶל ה' בְּאֵמֶת
 בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַנָּכוֹן לְפָנֵיהֶם, בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר דָּרְכוּ בוֹ אֲבוֹתֵינוּ
 מֵעוֹלָם:

וְהִנֵּה אֵף עַל פִּי שֶׁהַדְּבָרִים גְּלוּיִים וּמוֹכְנִים קָצַת עַל-פִּי פְּשׁוּטָן
 שֶׁל דְּבָרִים אֵף-עַל-פִּי-כֵן עוֹד דְּבָרִים בְּגוֹ. כִּי כַּפְלִים
 לְתוֹשִׁיָהּ, כִּי עֲדִין פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים סְתוּמִים וַחֲתוּמִים מֵעֵין כָּל.
 כִּי הֵם דְּבָרִים שְׂכַסְכָּה עֲתִיק יוֹמִין. שְׂצָרִיכִין לְכַסּוֹתָם וּלְגַלּוֹתָם. כִּדִּי
 לְהַכְנִיֵם בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי הַמְכָסָה הוּא הַגְּלוּי וְכוּ'. וְכַמְבֹאֵר מִזֶּה
 בְּכַתְּבֵי הָאֵר"י, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה. וְכֹאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ מִפִּי הַקָּדוֹשׁ,
 זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, שְׁפַעַם אַחַת אָמַר שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁהוּא מְגַלָּה, הִיא
 נְמוּכָה אֶלְפִים וּרְבֻבוֹת מִדְּרָגוֹת. מְכַפִּי מֶה שֶׁהַשִּׁיגָה בְּמִקּוּמָה
 הָעֲלִיּוֹן. וְהֵן הֵן גְּבוּרוֹתָיו. הֵן הֵן נוֹרְאוֹתָיו. אֲשֶׁר הַשִּׁיגָה יַד שְׂכָלוֹ
 הַקָּדוֹשׁ הָרֶם וְנִשְׂאָ. לְהִלְבִּישׁ וּלְהוֹרִיד. דְּבָרִים גְּבוּהִים וְנוֹרְאִים
 כְּאֵלֶּה. דְּבָרִים קְדוּשִׁים וְדַקִּים וְרוּחָנִיִּים מְאֹד לְהִלְבִּישׁם בְּלְבוּשֵׁים
 רַבִּים וְצִמְצוּמִים, עַד אֲשֶׁר יִהְיוּ דְבָרִים הַשְׂוִים לְכָל נֶפֶשׁ. לְהוֹדִיעַ
 לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, לְגַלּוֹת עֲצוֹת וּדְרָכִים וְנִתְיָבוֹת
 לְהַגִּיעַ לְעַבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת, "לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי ה'
 הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד":

וְהִנֵּה דְּבַר שְׁפָתַיִם אֵךְ לְמַחְסוֹר. לְהִאָרִיד וּלְהִרְחִיב הַדְּבָרִים
 בְּשִׁבְחַת הַפְּלָגַת גְּדֻלַּת מַעֲלַת קְדוּשַׁת נוֹרְאוֹת הַסֵּפֶר
 הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה הַנּוֹרָא מְאֹד. כִּי מִי שֶׁיִּרְצֶה לְהַסְתַּכֵּל בוֹ בְּעֵין הָאֵמֶת.
 יִרְאֶה וַיִּבִּין בְּעֲצָמוֹ עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מְגִיעִין. וּמִי שֶׁלְּבוֹ חָלַק.
 וְאֵינוֹ חָפִץ בְּתִבּוּנַת קְדוּשַׁת הַסֵּפֶר הַזֶּה. לֹא יוֹעִלוּ לוֹ דְּבָרֵי אֱלֹהִים:
 אִלְמָל לְכָל אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא מְעַט מִדְּרָכֵי הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה,
 וַיִּתֵּר מִזֶּה יִרְאוּ בְּעֲצָמָם. יִרְאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּשְׂמַח לָבָם. וְהוּא, כִּי כָּל

תּוֹרָה וְתוֹרָה מִדְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה מְדַבֵּרֶת מִכֹּמָה וְכֹמָה
 דְּבָרִים פְּרָטִיִּים, מִכֹּמָה וְכֹמָה מֵדוֹת טוֹבוֹת, מִכֹּמָה וְכֹמָה מֵצְוֹת
 תּוֹרַתֵנוּ הַקָּדוֹשָׁה. וּמִהֲרַחֲקוֹת מְדוֹת רָעוֹת. וְכֹל תּוֹרָה וְתוֹרָה
 מְדַבֵּרֶת מִדְּבָרִים מִיְחָדִים מַה שֶּׁלֹּא נִזְכְּרוּ בַתּוֹרָה הַשְּׁנֵיִתָּה. וְכֵן
 כָּלֵם. כְּגוֹן הַתּוֹרָה הַמִּתְחַלֵּת אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים (בְּסִימָן ב').
 מְדַבֵּרֶת מִתְּפִלָּה וּשְׂמִירַת הַבְּרִית שְׁתְּלוּיִים זֶה בְּזֶה. וְשִׁצְרִיכִין
 בְּחִינַת מְשַׁפֵּט לִידַע אֵיךְ לְלַחֵם עִם הַחֵרֶב הַזֶּה וְכוּ', וּבְשִׁבִיל זֶה
 צְרִיכִין לְהַפְרִישׁ צְדָקָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה וְכוּ'; וּמַעֲנִין מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת
 שְׁבִתְפִלָּה. וּמַעֲנִין לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה. וּמִהֲקַמַת הַמְּשַׁכֵּן וְכוּ'
 וְכוּ'. וְשִׁצְרִיכִין לְקַשֵּׁר הַתְּפִלָּה לְהַצְדִּיק שֶׁבְדוֹר וְכוּ'. וְכֹל אֱלוֹ
 הַדְּבָרִים מִבְּאֵרִים שֶׁם בְּקַשֵּׁר נִפְלָא וְנוֹרָא אֲשֶׁר אֵין דְּגַמְתּוֹ.
 וְתוֹרָה שְׁאַחֲרֶיהָ כְּגוֹן בְּחֲצוּצְרוֹת וְכוּ' (בְּסִימָן ה') מְדַבֵּרֶת
 מֵעֲנִינֵים אַחֲרֵים, הֵינּוּ מַעֲשֵׂיִת הַמְּצוֹת בְּשִׂמְחָה. וּמִתְּפִלָּה בְּכַח,
 וּמִיִּרְאָה וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ'
 הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה מְלֵא עֲצוֹת טוֹבוֹת וְנוֹרָאוֹת. וּמְדַבֵּר מִכָּל הַמְּדוֹת
 וּמִכָּל הַמְּצוֹת הַנְּהוּגוֹת. וּמִהֲרַחֲקוֹת וּשְׁבִירַת כָּל הַתְּאֵאוֹת. מִתְּאֵאוֹת
 נְאוּף. וְתְאֵאוֹת מָמוֹן. וְתְאֵאוֹת אֲכִילָה. מִהֲרַחֲקוֹת הַכְּבוֹד. וְכַעַם
 וְקַפִּידוֹת וְגַדְלוֹת. (וּמַעֲלַת הָאֵמֶת וְעֵצִים גְּנוּת הַשֶּׁקֶר) מִהֲרַחֲקוֹת
 הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת. מִפְּגַם הַדְּבֹר. מִלְּשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת וְכוּ'.
 מִפְּגַם הָרְאוֹת וּמִפְּגַם כָּל הַחוּשִׁים. מִקְּדֻשַׁת הָעֵינַיִם וְהַחֻטָּם
 וְהָאָזְנַיִם וְהַפֶּה שֶׁהֵם שִׁבְעַת הַנְּרוֹת הַמְּאִירִין אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה
 הַקָּדוֹשָׁה. מִקְּדֻשַׁת שַׁבַּת וְיוֹם טוֹב וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ. מִשְׁלַשׁ רְגָלִים
 בְּכָלֵל. וּבְפָרְטִיּוֹת מִכָּל רֶגֶל וְרֶגֶל בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. מִפְּסַח מִשְׁבּוּעוֹת
 מִסְּכוֹת וּמִהֲמְצוֹת הַנְּהוּגוֹת בְּכָל רֶגֶל וְרֶגֶל. שֶׁהֵם מְצוֹת אֲכִילַת
 מִצֵּה וְאֶסוּר חֶמֶץ וּשְׂאוֹר וְקָרִיאת הַהַגְּדָה וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת בְּפְסַח.

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

וַיֹּאמֶר מִזֶּה־רַנְיָהּ יָצָא לְעַד מִקּוֹה שִׂדְחָה לְעַד מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ יְהִיָּה תִיקוּן לְכַלּוֹת
 זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עֵי הוֹצֵאת "נִצְחָתִי וְאֵנִיחָה" שְׁעֵי יוֹשִׁיבֵת תִּיקוּן הַמִּידוֹת

וְכֵן מִמְצוֹת סְכָה וְאַרְבַּע מִיָּנִים. וְהוֹשְׁעָנָא רַבָּה וְשְׁמִינֵי-עֶצְרַת
 וְשִׁמְחַת-תּוֹרָה. וּמְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה בְּשָׂבוּעוֹת. מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה
 וְתִקְיַעַת שׁוֹפָר וּמִיּוֹם-הַכַּפּוּרִים. מִחֲנֻכָּה וּפּוּרִים. מְצִיצֵית וְתַפְלִין
 וְקַרְיָאֵת שְׁמַע וְתַפְלָה. מְצַדָּקָה וְתַלְמוּד תּוֹרָה. וּמִשָּׂא וּמִתָּן
 בְּאַמוּנָה. מְאֵמוּנָה וּמְאֵמוּנַת חַכְמִים. מְעֵנָוָה. מִירָאָה וְאַהֲבָה.
 וּמִמְעֲלוֹת הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין דְּקִדְשָׁה. מִתַּפְלָה בְּכַח וּבְכוּנָה. הֵן
 מְשַׁלְשׁ תְּפִלוֹת שְׁבִיּוֹם. הֵן מְגַדֵּל עַצֶּם מְעֵלַת שְׂאֵר הַתְּפִלוֹת
 וְתַחֲנוּת וּבְקָשׁוֹת שְׂצָרִיכִין לְהַרְבּוֹת בָּהֶם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם לֹא־מֵר
 תַּחֲנוּת וּבְקָשׁוֹת הַרְבֵּה. וּבְפָרֵט גָּדֵל מְעֵלַת הַהַתְּבוּדוֹת לְפָרֵשׁ
 שִׁיחַתוֹ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנוּ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֹנוּ.
 שִׁישְׁפּוֹךְ כַּמִּים לְבוֹ נִכַח פָּנֵי ה' שִׁיזְכְּחוּ לְהַתְּקָרֵב לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ.
 וּמְגַדֵּל מְעֵלַת אֲמִירַת תְּהִלִּים שְׂמֻזָּכָה לְתַשׁוּבָה. וּמְעֵלַת הַבְּכִיָּה
 לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ. כְּבֵן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנֵי אָבִיו. מְעֵלַת לֵב נִשְׁבָּר.
 וּמִהַרְחֵקַת הָעֲצָבוֹת. מְעֵלַת הַשְּׂמֵחָה. שְׂצָרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ
 בְּכָל כַּחוֹתָיו לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וְהַרְבֵּה עֲצוֹת נִפְלְאוֹת לְבוֹא
 לְשִׂמְחָה. מְעֵלַת קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. מְעֵנִין הַמְּשַׁכְּן
 וּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם. מְגַנְוֹת הַמְּחַלְקַת וּמְגַדֵּל מְעֵלַת הַשְּׁלוֹם.
 מִתְּשׁוּבָה. מִתְּעַנִּית. מְקַדְשֵׁת הַמְּחַשְׁבָּה. וּמִהַרְחֵקַת מַחְשְׁבוֹת
 זְרוֹת. וְכֵן מִכָּל הַדְּבָרִים וְהַדְּרָכִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּעוֹלָם הַמְּכַרְחִים
 לְכֹל. מְגַדֵּל מְעֵלַת הַתְּקַרְבוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיקִים. שְׂבִיזָה תְלוּי
 כָּל קְדוּשַׁת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. מְעַנִּין נְגוּן וּכְלִי זָמֵר וְעֶשְׂרָה מִיָּנֵי
 נְגִינָה. וּמִהַמְחֵאת כַּף וְרִקּוּדִין. וְעַנִּין אֲנָחָה. וְקוֹל הַבְּרָה. דְּבָרִים
 שֶׁלֹּא שְׁמָעְתָּן אֵזֶן מְעוֹלָם אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע וְאֵי נִרְאָה לְגִלוֹת סוּדוֹת
 נוֹרָאוֹת הַנְּצַרְכִין לְהָעוֹלָם מְאֹד בְּדְבָרִים כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר דְּרָכֵי ה'
 נִסְתְּרוּ בָּהֶם מְאֹד. (וְעֵין בְּזַהַר שְׁלַח דָּף קס"ח ע"ב מֵה שְׂמִפְּלִיג

מאד בסוד קול הברכה. ובפרשת פינחס דף רי"ח: שמפליג מאד
בסוד מה שישראל מנענעין עצמן כשעוסקין באיזה דבר
שבקדשה. ועין עוד במקומות אחרים בזהר ובכתבים בין מחצדי
חקלא. שם תראה ותבין מרחוק גדל עצם הסודות הנסתרות בכל
התנועות שבני אדם עושין. ובפרט כשעושין אותן בשביל דבר
שבקדשה כגון מחיאת פנים בתפלה או בשביל שמחת מצוה,
וכיוצא בזה. פקח עיניך וראה והבן). ומרבה לדבר על לב האדם
לחזקו בעבודתו יתברך, לבל יתיאש עצמו בשום אופן, ולבל יפל
משום דבר שבעולם. רק יהיה עקשן גדול בעבודתו יתברך. לבלי
להניח את מקומו בשום אופן בעולם כי "חסדי ה' לא תמנו ולא
כלו רחמיו" עולם. וכן מכלליות כל התרי"ג מצוות שבתורה
וענפיהם וכל מצוות דרבנן. מכלליות תורה שבכתב ותורה
שבעל-פה. מנגלה ונסתרת. הלכה וקבלה. רזין ורזין דרזין. לכלם
בשם יקרא. ומכלם ידבר כמה וכמה פעמים. בדרךים וקשרים
נפלאים וחדושים חדשים. וככלם באחד הם עצות נפלאות. איך
להתקרב להשם יתברך. עד אשר אין שום דבר מצוה וקדשה
ועצה טובה הנצרך לכל אדם שבעולם בכל דרגא ודרגא שלא
נזכר בספר הקדוש והנורא הזה. כי מאד עמקו מחשבותיו. כי
הוא מדבר מכלליות הכל בכלל ובפרט. כולל כל העולמות
והדרגות שבעולם של כל אדם, כקטן כגדול. מן ראשית נקדת
הבריאה, שהוא תחלת האצילות, עד תכלית נקדת המרכז של
עולם העשיה הגשמי שהאדם עומד עליו, כל אחד ואחד לפי
מקומו ומדרגתו באותה השעה והזמן. מן הגדול שבגדולים עד
הקטן שבקטנים. ואפלו המנחים למטה למטה בעשר כתבין
דמסאבותא. אשר ירדו בעזונותיהם עד השאול תחתיות

זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה
 זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה
 זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה

זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה

זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה
 זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה
 זֶה הַמִּצְוָה הַשְּׁלִישִׁית לְעֹשֵׂי הַמִּצְוָה הַשְּׁנַיִתָּה

וּמִתְחַתּוֹ. לְכֹל־עוֹרֵר יִקְיֵץ וַיַּחֲיֶה. לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ, חֵם וְשָׁלוֹם, מִן הַרְחָמִים. כּוֹשֵׁל יִקְיָמוֹן מִלְּיוֹ וּבִרְכִים כּוֹרְעוֹת יֵאֱמֹן (וּכְמִבְּאֵר מְזֵה בְּהַתּוֹרָה כִּי מֵרַחֲמִים יִנְהַגֵּם בְּלִקּוּטֵי תַנְיָנָא בְּסִימָן ז' עֵינַן שָׁם עַל פְּסוּק: "כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ"):

וּמִכָּל דְּבָר וּדְבָר וְכָל עֵינַן וְעֵינַן שֶׁהוּא מְדַבֵּר. עַל-פִּי רַב יְדַבֵּר מִמֶּנּוּ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. וְכָל פֶּעַם בְּסִגְנוֹן אַחֵר. בְּדֶרֶךְ עֲצָה טוֹבָה אַחֶרֶת. לְמִשָּׁל. בְּהַתּוֹרָה בְּחִצּוֹצְרוֹת (בְּסִימָן ה') שָׁם מִבְּאֵר שֶׁתְּפִלָּה בְּכַח הִיא בְּחִינַת רְעָמִים. וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְפִשְׁט עֲקָמִימִיּוֹת שְׁבֵלָב, וְלִזְכוֹת לַעֲשׂוֹת הַמְצֻוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָּה מִהַמְצֻוֶה בְּעֲצָמָה וְכוּ'. וּבְהַתּוֹרָה "עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם" (בְּסִימָן מ"ח) שָׁעַל יְדֵי תְּפִלָּה בְּכַח זוֹכִין לְבָנִים וְהוּא בְּחִינַת סִכָּה וְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ' וּבְמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן מ"ד) מִבְּאֵר שֶׁתְּפִלָּה בְּכַח מְבִטֵל גְּדֻלוֹת וּפְנִיּוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁבְּתְּפִלָּה. וּבְהַתּוֹרָה תְּהִמָּת יְכִסִּימוֹ (בְּסִימָן ט) מִבְּאֵר שֶׁתְּפִלָּה בְּכַח מְשָׁם מְקַבְּלִין עֲקָר הַחַיּוֹת, וּמְקִימִין כָּל הָעוֹלָמוֹת תְּחַתִּיִּים שְׁנַיִים וּשְׁלִישִׁים. וְזוֹכִין לְנַפְסִים וְנַפְלְאוֹת, וְלֵאמֹנָה שְׁלֵמָה וְלֵאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל הַמִּדּוֹת וְהַמְצֻוֹת וְהַדְּרָכִים וְהַתְּנַהְגוֹת וְהָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁהוּא מְדַבֵּר מֵהֶם. מִכָּל יְדַבֵּר כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. וְכָל פֶּעַם בְּדֶרֶךְ וְקִשְׁר חֲדָשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא. פֶּעַם יַחְבֵּר וַיִּקְשֶׁר יַחַד שְׁמִירַת הַבְּרִית שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְאֵמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שַׁבָּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלָם הַצְּדָקָה וְהַתּוֹרָה וְכוּ', וְאֵזִי זוֹכִין לְכַסּוֹפִין דְּקַדְשָׁה לְהִיּוֹת בְּעַל נֶפֶשׁ, וְאֵזִי כָּל אֲכִילָתוֹ בְּבְחִינַת לֶחֶם הַפָּנִים וְכוּ', כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה אֵיִת לָן בִּירָא בְּדַבְּרָא וְכוּ' (בְּסִימָן ל"א). וּפֶעַם יַחְבֵּר שְׁמִירַת הַבְּרִית עִם בְּטוּל הַגְּדֻלוֹת שֶׁהוּא עֲבוּדָה זָרָה. וְתִקּוֹן הַל"ט מְלֵאכוֹת שֶׁהֵם כָּל הָעֶסְקִים וּמִשָּׂא וּמִתָּן שְׁבָעוּלָם. וַיַּחֲוֵדָא עֲלָאָה וַיַּחֲוֵדָא תְּתָאָה

זֶקֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

לְאָמַר מִזֶּה רִנְיָת זִצְיָיִל "עֲדָךְ לְאֻנֵי מַקּוֹה שִׁדְךָ לְאֶחָד מִסְפְּרֵי רַבְנֵי יְהוּדָה תִּיקוֹן לְכַל" וְ
זֶקֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עֵי הוֹצֵאת "נִצְחָתִי וְאֵנָח" שְׁעֵי יוֹשֵׁבֵת תִּיקוֹן הַמִּידוֹת

וְחֶדֶר וְכָל טַעַם וְעֵינָיִן וְהַקְדָּמָה הַנִּמְצָאִים בְּפָרְטוֹת בְּכָל תּוֹרָה
וְתוֹרָה. יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד עֲמֻקּוֹת גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וְכָל מֵה
שֶׁהוֹלְכִין וּמִתְרַבֵּין הַטַּעֲמִים וְהָעֵינָיִם יֵשׁ בָּהֶם עֲמֻקּוֹת יוֹתֵר
וְיוֹתֵר. כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים. וְעָרוֹם יָבִין לְאֲשׁוּרוֹ כִּי בְּכָל פַּעַם שֶׁהוּא
נִבְנָם וְיוֹצֵא מִפְּלָטִין לְפְלָטִין וּמִחֶדֶר לְחֶדֶר וּמִעֵינָיִן לְעֵינָיִן בְּאוֹתוֹ
עֵינָיִן. צָרִיךְ לְחֹזֵר לְאֲחֹרָיו בְּכָל פַּעַם וּלְהַבִּיט מֵאַחֲרָיו לְהַבִּין הַיֵּטֵב
מִתִּיקוֹת עֲמֻקּוֹת הַדְּבָרִים אַחֲרֵית דְּבָר מִרְאֵשִׁיתוֹ וְרֵאשִׁיתוֹ
מֵאַחֲרֵיתוֹ. כָּלוּ קָשׁוּר וּמְחַבֵּר וְנָעוּץ סוּפוֹ בְּתַחֲלָתוֹ וְתַחֲלָתוֹ בְּסוּפוֹ,
וְכֵן בְּאֲמֻצְעֵיתוֹ וּבְצַדָּדָיו. יֵשׁוּטט הַמְּעִין וְיִרְבֶּה הַיְדַעַת. וּבִיּוֹתֵר
בְּכָל לוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא מְחַבֶּרֶת וְנִסְגָּרֶת וְנִכְלָלֶת. מִכַּמָּה טַעֲמִים
וְעֵינָיִם שׁוֹנִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים וְעֲמֻקִּים וְרַחֲבִים מְנִי יָם. וְצָרִיךְ
אַתָּה הַמְּעִין שֶׁתִּבִּין בְּדְבָרָיו שֶׁלְפָעַמִּים מִבִּיא שְׁנַיִם אִו שֶׁלֹּשׁ
רְאִיּוֹת לְדָבָר אֶחָד. בְּדֶרֶךְ עֲמֻקּוֹת נִפְלָא וְנָעִים מְאֹד מְאֹד.
וּמִרְהִיטֵת הַלְשׁוֹן נִדְמָה כְּאֵלוֹ הִיא רְאִיָּה אַחַת. כִּי כָּךְ דֶּרֶךְ הַסֵּפֶר
הַזֶּה. שְׁכּוֹתֵב עַל-פִּי רַב כַּמָּה פְּעָמִים תִּבֵּת כִּי וְכִיּוֹצֵא עַל דְּבָר
אֶחָד. וּמְחַמֵּת זֶה נִדְמָה שֶׁהוּא טַעַם וְרְאִיָּה אַחַת. וּבְאֻמַּת הוּא
כַּמָּה וְכַמָּה טַעֲמִים. וְכָל אֶחָד קָשׁוּר בְּחִבְרוֹ. עַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר
לְחַלְקָם. כִּי הֵם טַעֲמִים וְרְאִיּוֹת רַבּוֹת בְּדֶרֶךְ נִפְלָא מְאֹד. וְכָל אֶחָד
נָעוּץ וְקָשׁוּר בְּחִבְרוֹ (עֵיין בַּסֵּפֶר פֶּרֶפְרָאוֹת לַחֲכָמָה בְּתַחֲלָתוֹ):

וְהִנֵּה לְפִי גְדוֹל הָעֲמֻקּוֹת שֶׁל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר. הָיָה מִהָרְאִי
לְכָתֵב בְּכָל פַּעַם וְדוּק אִו וְהָבִין וְעֵינֵי הַיֵּטֵב. וְכִיּוֹצֵא כְּאֵלוֹ
הַלְשׁוֹנוֹת הַמּוֹרִים לְמְעִין שִׁישִׁים עֵינֵי עֵיּוֹנוֹ שֶׁם לְהַבִּין הַיֵּטֵב. אִךְ
רְאֵה רְאִיָּתִי. כִּי אִם כֵּן יִהְיֶה הַהֲכָרָח לְכָתֵב כַּמְעַט אֶצֶל כָּל דְּבוּר
וְדְבוּר לְשׁוֹנוֹת כְּאֵלוֹ. לְפִי עֵצָם עֲרִבֵת מִתִּיקַת הַשֵּׁכֶל וְהָעֲמֻקּוֹת
שִׁישׁ בְּכָל עֵינָיִן וְכַמְעַט בְּכָל דְּבוּר. וְעַל-פִּי רַב יֵשׁ עֲמֻקּוֹת גְּדוֹל

מְאֹד בְּדַבְּרֵי אֲשֶׁר לֹא יִסְפִּיק שׁוֹם לְשׁוֹן מֵאֵלּוּ הַלְשׁוֹנוֹת. עַל כֵּן
הִחֲדַלְתִּי אֶת עֵטִי. וּמִנְעַתִּי אֶת עֲצָמֵי מְלֻכְתָּב שׁוֹם לְשׁוֹן מְלֻשׁוֹנוֹת
הַנִּ"ל. רַק לְפַעֲמִים וּלְעֵתִים רְחוּקוֹת נִשְׁמַט מִתַּחַת הַקְּלָמוֹס אֵיזָה
לְשׁוֹן כְּזֹה. וְהַמְעִין בְּאַמֶּת. מִי שֵׁישׁ לוֹ מִחַ בְּקִדְקָדוֹ. יָבִין מֵאֵלּוּ
עֲמֻקּוֹת הַדְּבָרִים. שֶׁהֵם רְחֹבִים וְעֲמֻקִּים מִנִּי יָם. גְּבוּהַ מִשָּׁמַיִם וְעֲמֻק
מִתְּהוֹם. וּמִי שְׂרוּצָה לְטַעַם צוּף דְּבֶשׂ אֲמָרֵי נֶעַם הָאֵלּוּ צָרִיד
לְהַעֲמִיק בְּעֵין הָאֱמֶת בְּעֵינָן גְּדוֹל הַדָּק הַיָּטִב לְהַבִּין הַדְּבָר עַל
מִתְכַּנְּתוֹ עַד מְקוֹם שֵׁיִד שְׁכָלוֹ מִנְעַת. אֲשֶׁרִי אָדָם מֵצֵא חֲכָמָה
וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה לְהַבִּין הַיָּטִב פְּשׁוּטִיּוֹת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ הַנֶּאֱמָרִין
בַּסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְלֻתָּא דְשׁוּיָא לְכָלְהוּ. כִּי
גַם אֲשֶׁר קִצְרָה יָדוֹ לְהַבִּין דְּבָרִים עֲמֻקִּים. הוּא גַם הוּא יוֹכֵל לְמַצֵּא
מִרְגּוּעַ לְנַפְשׁוֹ בְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. בְּדַבְּרֵי הָעֲצוֹת
הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַמוֹסָר הַנִּפְלָא הַיּוֹצֵאִים מִכָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה. כְּפִי אֲשֶׁר
יֵאִיר ה' עֵינַי שְׁכָלוֹ לְהַבִּין כְּוִנָּה הַפְּשׁוּטָה שֶׁהַכֹּנִים רַבְּנֵנוּ, זְכָרוֹנוֹ
לְבָרְכָהּ, בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. כִּי בְּאַמֶּת כָּל דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַנּוֹרָא הַזֶּה.
הֵם הַשְּׂגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת גְּבוּהוֹת וְעֲמֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד עַד אֵין סוּף וְאֵין
תְּכֵלִית. וְנֶעְלָם וְנִסְתָּר וְנִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם דְּבָרִים גְּבוּהִים וְעֲלִיּוֹנִים
מְאֹד. אֲשֶׁר אֵינָם מְזַכָּרִים כָּלֵל בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה כִּי אִם בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ
וְסוּד. וְכָל כִּתְבֵי הָאֶרֶץ ז"ל וּמֵאֲמָרֵי הַזֵּהר הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנֵים וְכָל
דִּרְכֵי הַקְּבָלָה הַקְּדוֹשָׁה. כָּלֵם כְּאַחַד כְּלוּלִים בְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ
הַזֶּה. וְכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה מְדַבֶּרֶת מְכֻוֹנוֹת מִיְחָדוֹת מֵאֵיזָה מִצְוָה
וּמִשְׁעַר מִיְחָד מִחַ"עֵץ חַיִּים". בְּדֶרֶךְ נִפְלָא וְנּוֹרָא מְאֹד כְּאֲשֶׁר
עֵינֵינוּ רָאוּ וְלֹא זָר אֲשֶׁר פָּתַח עֵינֵינוּ וְהִרְאָה לָנוּ לְפַעֲמִים כְּטַפָּה
מִן הַיָּם מֵעֵצִים כְּוִנָּתוֹ. וְכְאֲשֶׁר הוֹבֵא בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר לְפָרְקִים אֵיזָה
רְמָזִים בְּעֵלְמָא. כִּי כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה כָּלוּל מִפְּרִד"ם וּבְכָל אֶחָד

על לא דְּבַר. וּבְגִלַּל הַדְּבָר הַזֶּה הִכְרַחְנוּ לָשׂוּם לְפִינּוּ מִחֶסֶם
וְהַחֲשִׁינוּ מִטּוֹב מְלַחְמֵי אֶרֶץ וְלִסְפָּר בְּשִׁבַּח קְדוּשָׁתוֹ וּפְרִישׁוֹתוֹ
וְתַמִּימוֹתוֹ וְצִדְקָתוֹ וְעֲנֻתָנוֹתוֹ בְּאַמֶּת. וּבְמִקּוֹם גְּדֻלָּתוֹ וְחֲכָמָתוֹ
הַרְמָה וְהַנְּשָׂאָה אֲשֶׁר כִּבִּיר מְצָאָה יָדוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה בַּנְּגִלָּה
וּבְנִסְתָּר בָּיִם הַתְּלֻמוֹד וּפּוֹסְקִים רְאוּשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים וּבְכָל סִתְרֵי
הַשָּׁגוֹת גְּבוּהוֹת וְעֲצוּמוֹת כָּל רָז לֹא אָנִים לָהּ וְכָל סֵתוּם לֹא
עָמְמָהוּ שָׁם אָנוּ מוֹצְאִין עֲנֻתָנוֹתוֹ. הַפְּשׁוּט הַסְּבִלָּן וְהַעֲלוֹב וְתַמִּים
בְּמַעֲשָׂיו. עוֹבֵד אֶת ה' בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ נִפְלָא יוֹמָם וְלַיְלָה לֹא
יִשְׁבֵּת, לֹא יִשְׁקֹט וְלֹא יִנּוּחַ מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחֲכָמָה וְהַשָּׁגָה
גְּדוּלָּה וְנוֹרְאָה מְאֹד מְאֹד כַּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּחְזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּסִפְרֵי
הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. כִּי כָּל מְעִין אֲשֶׁר יֵשִׁים לְבּוֹ לְדַבְּרֵים הָאֵלֶּה יִשְׁפֹּט
בְּצִדְקָה. שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיֵג דְּבָרִים כָּאֵלוֹ מִכָּרֶם מְלֵאָה. וְכַמָּה
יְגִיעוֹת יִגַּע וְכַמָּה טְרָחוֹת טָרַח וְכַמָּה אֲלָפִים תַּעֲנִיתִים וְהַפְּסָקוֹת
וְכַמָּה וְכַמָּה הַפְּסָקוֹת שְׁלֵמוֹת מִשְׁבֵּת לְשִׁבֵּת וְכַמָּה מִיְּנֵי סְגוּפִים
סִגְף וְכַמָּה וְכַמָּה שָׁנִים הִתְבּוֹדַד בְּהַתְּבוֹדָדוֹת וּפְרַשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל
מִיְּנֵי פְרִישׁוֹת מְכָל מִיְּנֵי תַאֲזוּת. וְקִדְשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מִיְּנֵי קְדוּשׁוֹת.
וּבִיזְתָר עַל הַכֹּל נִתְעַלָּה וְנִתְקַדְּשׁ בְּקְדוּשָׁה נוֹרְאָה וְעֲצוּמָה עַל-יַדֵּי
קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנְּגִדָּה. וְנָסַע לְאֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה בְּשַׁעַת מְלַחְמָה שֶׁהָיוּ תִקְוָה מְלַחְמוֹת קְשׁוֹת וְחִזְקוֹת
בְּאוֹתָן הַמְּדִינּוֹת. וְכַמָּה וְכַמָּה הִרְפַּתְקָאוֹת דְּעָדוֹ עָלָיו בְּאוֹתוֹ
הַדְּרָךְ. ה' צִדִּיק יִבְחַן כַּפְּשֵׁתָנִי הַזֶּה וְכו' (בראשית רבה ל"ב, ומובא
ברש"י תהלים י"א ע"ש). כִּי הַקִּיפּוֹ עָלָיו אִזּוּ בְּאוֹתָן הַיָּמִים כַּמָּה מִיְּנֵי צָרוֹת וְסִפְנוֹת
תְּכוּפוֹת וְרִצּוּפוֹת. צָרַת הַדְּבָר רַחֲמָנָא לְצַלֵּן שֶׁהָיָה אִזּוּ בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה וְתִקְוָה רַעֲשׁ
הַמְּלַחְמָה שֶׁלֹּא הָיוּ בְּטוּחִים בְּחֵייהֶם יוֹם אֶחָד. וְשָׂאָר מִיְּנֵי הִרְפַּתְקָאוֹת קְשׁוֹת בְּגוּף
וְנֶפֶשׁ וּמְמוֹן אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְבָאָר בְּכֶתֶב. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו נָתַן לוֹ כַּח בְּרִזָּל

לְסִבֵּל כָּל זֶה מֵה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְסִבֵּל צָרוֹת וְיִסּוּרֵין כְּאֵלֶּה מִכָּל צַד. עַד אֲשֶׁר זָכָה לְעֵבֶר בְּשָׁלוֹם וְנִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא וּבָא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פְגַע. וְזָכָה לְמָה שְׁזָכָה בְּאַתְגְּלִיָּא וּבְאַתְכַּסְיָא. כִּי מִלְּבַד הַנְּסֻתוֹת לְה' אֶלְקֵינוּ מֵה שְׁזָכָה עַל-יַדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְדַבָּרִים נְעֻלָּמִים מֵעֵין כָּל חַי. גַּם בְּאַתְגְּלִיָּא רָאוּ רְאִינוּ כִּי הָיָה ה' עִמּוֹ. כִּי הַתּוֹרָה שֶׁנִּגְלָה אַחַר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה מַעְלוֹת עַד אֵין שְׁעוֹר נִתְעַלִּית וְשֶׁנִּגְבָּה מִהַתּוֹרָה שֶׁנִּגְלָה מִקֶּדֶם. אִם אֲמַנָּם גַּם מִקֶּדֶם תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשׁ הַאִירָה פְּנֵי הַבַּל נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת. נִפְלְאוֹת דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ גַּם מֵאִזּוּ וּמִקֶּדֶם. אוֹלָם. כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאֶרֶץ כֵּן גָבְהוּ דְרָכֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁנִּגְלָה לְאַחַר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, מִדְּרָכֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁנִּגְלָה מִקֶּדֶם כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּפִרוּשׁ כְּכַמָּה פְּעָמִים, וְכָל הַסֵּפֶר רַבּוֹ כְּכֹל הוּא מִהַתּוֹרָה שֶׁנִּגְלָה לְאַחַר שֶׁהָיָה בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְלֹא נִמְצָא בּוֹ מִהַתּוֹרָה שֶׁל קֶדֶם אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם מְעַט מְזִיעִיר שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲלִין לְדַגְמָא. (וְהֵם נִמְצָאוּ בְּתוֹךְ הַסִּימָנִים שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּלִשׁוֹן הַחִבְרִים שֶׁהֵם מִסִּימָן ע"ג עַד סִימָן קי"ד וְגַם שָׁם הֵם רַק מְעַט דְּמַעַט):

וְהֵנָּה זֶה הַסֵּפֶר נִדְפַס פַּעַם רִאשׁוֹן בְּאוֹסְטְרִיָּה בְּשָׁנַת תַּקס"ח. ח. בְּחַיֵּי רַבֵּנוֹ, זְכוֹרָנוּ לְבָרָכָה. זֶה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אַךְ הַמְדַפִּיּוֹסִים דְּשָׁם עֲוֹתוֹ מְאֹד. כִּי נִדְפַס שְׁלֹשׁ בְּפָנֵינוּ. וְעַל כֵּן רַבּוֹ כְּמוֹ הַטְּעוֹת שֶׁנִּפְּלוּ שָׁם בְּשַׁעַת הַדְּפוּס. וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת נִחְסְרוּ שִׁיטוֹת שִׁיטוֹת שְׁלֵמוֹת. גַּם שָׁנוּ הַסֵּדֶר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת וְהַחֲלִיפוּ בְּכַמָּה עֲנִינִים לְגַמְרֵי. מִלְּבַד שֶׁאֵר שְׂאֵר קְלָקוּלִים בְּעֵנִין הַהֶפְסְקוֹת שֶׁבֵּין תּוֹרָה לְתּוֹרָה. וְשֶׁבִּתּוֹךְ כָּל תּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ שֶׁצָּרִיכִין לְפַעְמִים לְהַתְּנֵן רוּחַ וְהַפְּסֵק בֵּין עֲנִין לְעֲנִין. וּבְכָל אֵלֶּה עֲוֹתוֹ מְאֹד. לְפַעְמִים הֶפְסִיקוּ הַפְּסֵק גָּדוֹל בְּאַמְצַע הָעֲנִין שְׁלֹשׁ לְצַרְף. וּבְמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַפְּסִיק. כָּלְלוּ וְצָרְפוּ הָעֲנִין יַחַד. עַד שֶׁבְּכַמָּה מְקוֹמוֹת לֹא נִתְּנוּ הַפְּסֵק אֲפִלּוּ בְּהַתְּחִלַּת הַמֶּאמָר. עַל אֵלֶּה שִׁמְתִּי לְבִי וְדַעְתִּי לְתַקֵּן הַכֹּל עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב. כִּפִּי אֲשֶׁר הָיָה ה' עִמָּדִי. וְתַקַּנְתִּי כָּל

הַטְּעִיּוֹת וְהַעֲוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בְּהַדְפָּסָה רִאשׁוֹנָה:

גַּם זאת לדעת שהספר הראשון נדפס פתאם שלא בפני כנ"ל. בעת שהיה רבנו זכרוננו לברכה, בקהלת למברג. ובכמה מקומות היו צריכין עדין לתקן הלשון במהדורא תנינא. ומחמת נחיצת הדפוס. נדפס כפי מה שנכתב בראשונה במהדורא קמא. על כן ראיתי ונתון אל לבי לתקן בהרבה מקומות להרחיב ולבאר יותר. כפי מה שידעתי והבנתי בדעתי פונת המאמר. כפי מה ששמעתי מפיו הקדוש. וכל התורות שנכתבו בלשוננו הקדוש בעצמו, זכרוננו לברכה. לא גרעתי והוספתי אפלו אות אחת. רק במקום ההכרח מאד לכתב איזה פרוש ובאור. הצגתי אותו מסגר בתוך שני חצאי לבנה למען דעת שאין זה מלשוננו ז"ל בעצמו:

גַּם יגעתי ומצאתי כל המראה מקומות מכל פסוקי תנ"ך ומאמרי רבותינו, זכרונם לברכה. בש"ס ומדרשים וספרי הזיהר הקדוש ותקונים וכתבי האר"י ז"ל אשר רבו כמו רבו בספר הזה. ובכלם צינתי בעזרת השם יתברך המראה מקומות שלחם איה מקום כבודם:

גַּם שמתי סימנים לתורה. שהצגתי אצל כל תורה ותורה ציון וסימן על-פי סדר הא"ב. למען יקל על המעיין למצא מבקשו. וגם בתוך כל תורה בעצמה. הצגתי אותיות לסימן אצל כל ענין וענין. לתן רוח וסימן להתבונן בין ענין לענין. ולהודיע שבכאן יוצא המאמר מענין לענין. ללמד ולבאר הקדמה וענין אחר. באשר יבין המעיין במקומו:

גַּם כמה מאמרים. הובאו בספר הזה כפולים. פעם בארכה ופעם בקצרה. וזה. כי כן דרכו בקדש של רבנו זכרוננו

לְבָרְכָהּ. שֶׁהַתּוֹרוֹת שֶׁכָּתַב בְּעֶצְמוֹ הָיָה עַל-פִּי-רַב שְׁנוּיִים רַבִּים
 בֵּין הָאֲמִירָה וְהַכְּתִיבָה. כִּי כָתַבְּם כְּפִי רְהִיטַת מַחוּ הַקְּדוֹשׁ.
 וְעַל-כֵּן הָיָה גּוֹרֵעַ וּמוֹסִיף מִכְּפִי מָה שִׁיְצָאוּ מִפִּי בְשַׁעַת הַדְּרוֹשׁ.
 אֲבָל לֹא כֵן אָנֹכִי עֹמְדִי. כִּי אֲנִי דִקְדַקְתִּי לְכָתוֹב כְּפִי מָה שֶׁשָּׁמַעְתִּי
 מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּלִי גִרְעוֹן וְתוֹסֶפֶת. וְלֹאֲשֶׁר נִמְצְאוּ בְּמָה מֵאֲמָרִים
 שֶׁכָּתְבֵתִים בְּעֶצְמִי. וְאַחַר-כֵּן בָּאוּ לְיָדֵי מְכַתִּיבַת יָדוֹ הַקְּדוֹשָׁה.
 וְנִמְצְאוּ שְׁנוּיִים רַבִּים בֵּינֵיהֶם. מִטַּעַם הַנִּלְעָל. עַל-כֵּן אָמַרְתִּי
 שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד טוֹבִים. וְהַכֵּלֵל. כִּי כָל דְּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְנִשְׁנָה לֹא נִשְׁנָה
 אֶלָּא בְּשִׁבִיל דְּבָר שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ בוֹ:

עַד כֹּה דְבָרֵינוּ אֵלֶּה הַמְּעַטִּים הַמְּחַזְקִים הַרְבֵּה. לְהוֹדִיעַ מְעַט
 מִזְעִיר מִדַּרְכֵי הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה: וְיִתֵּר מְזַה אִי אֶפְשָׁר
 לְהֵאָרִיךְ וּלְסַפֵּר בְּמַהוּת קְדוּשַׁת נִפְלְאוֹת נוֹרְאוֹת הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ
 וְהַנּוֹרָא הַזֶּה. כִּי לֹא יִסְפִּיקוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר בְּשִׁבְח
 מַעֲלֵת תּוֹרָה אַחַת מֵהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וּבְפָרֵט מַחֲמַת עֵצֶם
 הַמְּחַלֶּקֶת שֶׁהַתְּגַבְּרָה עֲכָשׁוּ בְּעוֹזוֹתֵינוּ הַרְבֵּים. וְנִתְקַיֵּם
 בְּעוֹזוֹתֵינוּ הַרְבֵּים וְתִשְׁלַךְ אֶמֶת אֶרְצָה. וְהָאֶמֶת נִעְדָּרַת שֶׁנַּעֲשָׂה
 הָאֶמֶת עֲדָרִים עֲדָרִים. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אֹמֵר שֶׁאֶצְלוּ הָאֶמֶת. אֲבָל
 אַף-עַל-פִּי-כֵן הָאֶמֶת הוּא אֶחָד. וְהָאֶמֶת עַד לְעֶצְמוֹ. וְהַבּוֹחֵר
 יִבְחַר. וְעַל ה' נִשְׁלִיךְ יְהַבְנוּ. כִּי אֵין לָנוּ עַל מִי לְהִשְׁעֵן, כִּי-אִם
 לְאֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים תְּלוּיֹת עֵינֵינוּ. עַד הִנֵּה רַחֲמֶיךָ עֲזָרוֹנוּ. גַּם
 לְנִצַּח אֵל תִּטְשֵׁנוּ וְאֵל תַּעֲזֹבְנוּ. שְׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתֵּךְ הַמָּה יִנְחֹנוּ.
 "יְהִי ה' אֱלֹקֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ. וְיְהִי נַעַם ה' אֱלֹקֵינוּ
 עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂי יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ". בֶּן דָּוִד יָבֹא וְיִגְאָלֵנוּ. וְיַעֲלֵנוּ
 בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ. וְיִבְנֶה בֵּית קְדוֹשֵׁנוּ וְתִפְאָרְתֵנוּ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.
 אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

הלא כה דברי המעתיק והמסדר. יגדיל תורה ויאדיר: הק' נתן בא"א מוהר"ר נפתלי הירץ יצ"ו מנעמראב רבתי: חתן הרב הגאון החסיד המפורסם מו"ה דוד צבי אב"ד בק"ק שאריגראד ובק"ק קרעמיניץ והגליל. ובק"ק מאהלוב יצ"ו:

שיר נעים מאדוננו מורנו ורבינו זכר צדיק לברכה
ואלה דברי רבנו זכרוננו לברכה. שיר נעים. כולל ענינים רבים
בדברים מעטים. מעט מחזיק המרבה. ידבר נפלאות. משבח
תורתנו הקדושה. ומשבח משה רבנו עליו השלום. ומוסר נפלא
והתעוררות עצום שיעורר כל אחד את נפשו. וידבר מגדלת
הבורא יתברך. ונפלאות בריותיו. וינצח בשירו להזכיר. נפלאות
ערבת נעימת תענוגי העולם הבא ושעשועיו לכל הזוכים
אליהם. והשיר שיתער לעתיד, ולהפך מרירת המכאוב וקהיון
שנים של הנדחים מהם ואובדים אבדה שאינה חוזרת. יעורר
ישנים. יקוץ נרדמים. יחזק עיפים. יודיע להאדם מגדל כחו. אשר
בידו וכחו לזכות לכל אלה. בשופר ירים קולו. להטות לבנו אליו
יתברך לעבדו שכם אחד. הן אלה קצות דרכי השיר הזה. ושמו
קדש ושם אביו חתום בראשי החרוזות. כפול ומשולש ומרבע.

נימוסי הדתות כלם לא ישוו לדתנו.

חכמיהם בדו מלבם נימוסים בשכלם האנושי.

משה עלה למרום וענן לבושו.

במצא המחיב דבר עמו בכל פעם, ופרש מן האשה:

בבזים ודוויים וסחופים אנחנו.

חכמתו מאין תמצא, ממנו לקח טוב לקחנו.

**מִלֶּךְ בִּישׁוּרוֹן עִם דָּתְנוּ כְּשֵׁנֵי אֲחִים לֹא יִתְפָּרְדּוּ.
בְּשִׁמְתוֹ וְגוֹפוֹ הַיָּד, זֶה מִזֶּה לֹא נָדוּ:**

**בְּפִשׁוֹתֵם רַבִּים, כֵּן רַבּוֹ דַּעוֹתֵיהֶם, וְחִלּוֹף סְבָרוֹתֵיהֶם.
חֲדָשִׁים מִקְרוֹב בָּאוּ עֲבוֹדוֹתֵיהֶם.
מִחֲשִׁבוֹתֵיהֶם לֹא מִחֲשִׁבוֹתֵינוּ, וְלֹא דַרְכֵינוּ דַרְכֵיהֶם.
בְּפִשׁוֹתֵינוּ אַחַת הִיא, וְאֵינָהּ נוֹטָה לְרַבּוֹי צְלִמֵיהֶם:**

**בְּפִשֵׁי הַחֲזָקָה וְהַפְּקָחַת. לָמָּה לֹא חֲסַתְ עָלֶיךָ. וְשָׁכַחְתָּ אֶזְמַן הַמְּגִידֵל
אוֹתְךָ. וְהֵאֲכִילְךָ מִמֵּתִיקִים. וְהִלְבִּישְׁךָ אֶרְגָּמָן. וְעָתָה אֵת. רְמוּסָה
בֵּין עַקְבֵי צֶאֱן. וּבֵין רַגְלֵי הַתְּאֹזוֹת. הָעֵבִים וְהַגְּשָׁמִיִּים. וְאַתָּה עֵרָם
וְעָרִיָה. יִין מִשְׁתִּיךְ נֶהֱפֵךְ לְמִשְׁתֵּיהֶם דְּמָעוֹת.**

**חֲזֵק וְנִתְחַזֵּק. וְאַל תִּתְּיָה כַּפִּיל הַגָּדוֹל. וְכִגְמַל אֲפֵלוֹ כְּשִׁמְשִׁכְהוּ
בְּחִטָּמוֹ הָעֵכָבֵר לֹא יִבְעֵט בּוֹ. וְכָל זֶה מִחֲמַת שְׁטוֹת שְׂאִין יוֹדֵעַ
מִכָּחוּ. אֲבָל בְּפִשֵׁי הַפְּקָחַת וְחֲזָקָה.**

**מָה תַעֲשֶׂה לְיוֹם פְּקָדָה. וּמָה תָּשִׁיב לְשׁוֹלְחֶיךָ דְבָר. אֵל תִּבְטַעַל
מִצְהָלוֹת הַזְּמַן. כִּי גוֹפֶךָ חֲלָשׁ וְדַל. הַזְּמַן הוֹלֵךְ וְהוֹמָה. וְחַגּוּף
אֲפִשָׁר עֲכָשׁוּ בָּא יוֹמוֹ:**

**נִקְבַּ לֵב הָאֶבֶן וְהָאֵר לִי מִשָּׁם מְעַט פְּנִיךָ בָּרָה כִּחְמָה. יָפָה כְּלָבָנָה.
אֵל תִּתְּחַרֵּשׁ וְאַל תִּשְׁקַט. הָרִימָה קוֹלְךָ הָעָרֵב בְּשִׁירוֹת וְהוֹדָה.
וּפְתַח פִּיךָ וְתוֹצִיא דְבָרֶיךָ הַנְּעִימִים לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. דָּלוּ
עֵינֶיךָ לְמָרוֹם וּזְכֹר אֶתְּבִתְךָ הַיְשָׁנָה:**

בְּהָרוֹת נְחָלִים אֲפִיקֵי מַיִם רַבִּים וַיִּמֵּי גְדוֹלִים וּקְטַנִּים.

בְּפִלְאִים וּמְשָׁנִים בְּצַבְעֵיהֶם וּבְטַעְמֵיהֶם וּבְטַבְעֵיהֶם.
חַיּוֹת קְטַנּוֹת וּגְדוֹלוֹת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד אֵין מְסַפֵּר לְמִינֵיהֶם.
מְשַׁבְּחִים וּמְהַלְלִים כָּלֵם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל אֵיבָרֵיהֶם.
מִלֵּין יַגִּידוּן תָּמִיד וְלֹא יִכְחָשׁוּן מִנְהִיגֵיהֶם.
נוֹצְצִים אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת בְּעַמְקֵיהֶם.
נֶחֱבֵא בָהֶם אֲזֵרוֹת כָּלֵיהֶם:

בְּשִׁמּוֹת הַגְּזוּרִים מִתַּחַת כִּפְסֵא כְבוֹד.
בְּכִסְפָּה תָּמִיד אֶל שְׂרָשָׁה לְהִיּוֹת לְבוֹד.
חַיִּים וְחֶסֶד שׁוֹאֵבֵת מִחֶסֶדֵי דָוִד.
חַן רוּחַ מְטַפֵּי גֵן עֵדֶן מִמְנָה לֹא אֶבֶד.
מִזְשָׁבוֹת הַהִיכָלוֹת וְאֶהְיֶה הַשָּׁלוֹם לְכָל אַחַת וְאַחַת נִסְמָן וְנִתְּוָה
תָּיו הַזֶּה.
מֵה פֶּעַל אֵל הַמְּלֹאכִים יִשְׁאַלוּ, וִירוֹצוּן בְּשִׁלְיַחוֹתָם כְּכֹכְבֵא
דְּשָׁבִיט.
מְרַחֲקִים וּמְסַלְקִים מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים, מִי שְׁאֲרַחוֹתָיו עָבִיט. (מִלְשׁוֹן
"וְלֹא יַעֲבִטוּן אֲרַחוֹתָם עֵין רַש"י יוֹאֵל ב.).

בְּשִׁאֲרִים בְּרָעַב וּבְחֶרְפָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקַּלֵּעַ זָבֵד:
בְּשׁוֹבָה עַד ה' וְלֹא נִהְיָה אֶבֶד:
בְּקַבֵּל רַע וְטוֹב בְּאַהֲבָה וְנִלְבִּישׁ לְאָב עַד:

בְּרִיאַת הָאֲדָמָה וּכְדוּרֵיהָ אֲרָצוֹת וּמְדִינּוֹת רַבּוֹת סְבִיבֵיהָ:
בְּנֵי אָדָם אִישׁ לְלִשׁוֹנוֹ וּדְתוֹתֵיהָ:
בְּצַנִּים וּפְרָחִים וְאֶבִּיהָ.
בְּפִילַת הַמְּדִינּוֹת מִרוּחוֹתֵיהָ.

בְּשִׁאֲרֵת עֹמֶדֶת וְהִגְלִגְלִים מִקִּיפִים סְבִיבוֹתֶיהָ:

שִׁיטוֹת הַשָּׂדִים וְהָרוּחוֹת בְּאֵוִיר.

שׁוֹמְעִים גְּזֵרַת הַשֵּׁם וְשׁוֹלְטִים בְּאַרְבָּעָה הָאָבוֹת שֶׁהֵם הַשׁוֹר
וְהַבּוֹר וְהַמְּבַעֵה וְהַהֶבְעֵר (ב"ק ב. עיין זוהר דף קצא. ויקרא כה. תזריע מח:
שלח קעב):

מִשְׁתַּפִּים עִם הַמַּלְאָכִים וְעִם בְּנֵי אָדָם בְּגִמּוּל (חֲגִיגָה ט"ז.).

מִבְּרִית קֹדֶשׁ בּוֹרְחִים הַנֶּאֱמָר בּוֹ הַמּוֹל יְמוּל. (בראשית י"ז י"ג. ועיין
זוהר לך לך צ"ה: עיין שם, ובתיקון כא ובתיקון ע').

חֹבְטִים כְּבַמְקֵלוֹת בְּצוּרוֹתָם הַמְּשֻׁנוֹת.

חֹבְרֵי חֲבָרִים וּמְכַשְׁפִּים מְכַרְיָעִים אוֹתָם בְּהַשְׁבָּעָתָם בְּשִׁמוֹת
הַמְּכֻוֹנוֹת:

הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שׁוֹמְרֵת אוֹתָנוּ מִכָּל טְמְאוֹת.

הַצְּדָקָה מַצְלֵת מִמִּיתוֹת מְגֻנּוֹת:

בְּבוֹאָהּ אֵין לָנוּ:

חֲרִיקַת שֵׁן הָאֲמוֹת עַל אֲמָהּ יְחִידָהּ, תְּבוּנָהּ אֵין בָּנוּ.

מְרִירַת הַצָּרוֹת אֵיךְ לְהַשְׁקוֹת הֵם דָּנוּ.

בְּסִבְלַת עוֹלָם עַד יְבוֹא עָנִי.

בֶּן יַחֲפֵשׁ בְּגִנְזֵי אָבִיו.

נִזְרַע עֵטְרַת נְעֵטָר בְּבֶן חֲבִיב.

שִׁיר חֲדָשׁ אֲזוּ נְשִׁיר.

מִלְכָנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵרְאֵה בְּאַצְבַּע בְּשָׁר.
חֲתוּם תּוֹרָה בְּלֵב כָּל אֶחָד מִלְּהַשְׁכַּח.
חַמּוֹת לְנֶצַח יִבְלַע בְּקַטְרֵת רִיחַ:

נָבִיא לְבַב חֲכָמָה לְהַבִּין תְּכוּנַת גּוֹפָנוּ וּמְרַחֲקֵי פְרָקָיו וְעֲרִיכוֹת
אֵיבָרָיו.

חַיִּיב הַבְּנָתוֹ מוֹעִילָה לִידִיעֵת הַבוֹרָא הַמְצִיר אֱלוֹ הַיְצִירוֹת כָּלָם:
מֵרַפָּא כָּל חַלִּי וְאִישׁ מִכְּאוּבוֹת עֵוֶר וּפְסִיחַ. צְרוּעַ וְנִגְוֵעַ דּוֹאֵג
וְכוֹאֵב:

נֶאֱכַל לְבַד לְקִיּוּם נַפְשׁוֹתֵינוּ וְלִמְעַט תְּאַוּוֹת טַבְּעָנוּ:

חֲזִק

הקדמת ליקוטי תפילות

רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (הוּא אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ אֲזַר
הַגָּנוּז וְהַצָּפוֹן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נַחֲמָן זְכָר צַדִּיק לְבִרְכָה בַּעַל
הַמַּחֲבֵר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן) הִזְהִיר אֹתָנוּ כַּמָּה פְּעָמִים, בְּכַמָּה מִיָּנִי
לְשׁוֹנוֹת, לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת וְאָמַר, שֶׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה
שֶׁעָשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה וְאָמַר, שֶׁעַדִּין לֹא עָלוּ שֶׁעָשׂוּעִים כְּאֵלָה
לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ אֱלוֹ הַשֶּׁעָשׂוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂים מִתְּפִלוֹת אֱלוֹ
שֶׁעָשׂוּעִים מִן הַתּוֹרוֹת וְעוֹד דִּבֵּר מִזֶּה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים עִם כַּמָּה
וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם:

אָמְנָם לֹא בִיָּאֵר הָעֲנִין הַיָּטֵב, אִיךָ הִיָּתָה כּוֹנֵנְתוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּזֶה, אִיךָ
מְכַלֵּל דְּבָרָיו הַבְּנֵנוּ, שֶׁעָקַר כּוֹנֵנְתוֹ הִיָּתָה בְּפִשִּׁיטוֹת, שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל
לְעֵיִן בַּתּוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת שֶׁגָּלָה לָנוּ לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל
כּוֹנֵנְתָה אֹתָהּ הַתּוֹרָה לְמַעַשָׁה (כִּי זֶהוּ הָעָקָר כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא

הַעֲקָר אֵלֶּה הַמַּעֲשֵׂה כְּמִבְּאֵר אֲצִלְנוּ כְּבָר כְּמָה פְּעָמִים שְׁכָל עֲקָר
כּוֹנֵת רַבְּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּכָל הַתּוֹרוֹת שֶׁגָּלָה,
הָיָה הַכֹּל רַק בְּשִׁבִיל הַמַּעֲשֵׂה, שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל וְנִתְאַמֵּץ וְנִתְחַזַּק בְּכָל עֵז
לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיָם כְּכֹל הַנֶּאֱמָר בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, וְנִחְשָׁב
דְּרַבְּנוּ כְּמָה אָנוּ רְחוּקִים מֵאלוֹ הַדְּבָרִים הַמְּזַכְּרִים בְּכָל תּוֹרָה
וְתוֹרָה, וְנִתְפַּלֵּל וְנִעֲתִיר לַשֵּׁם בְּרַבּוּי הַפְּצָרוֹת וּבִקְשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים
שִׁירָחַם עָלֵינוּ וְיִזְכְּנוּ, וְיִקְרַבְנוּ בְּרַחֲמָיו הַמְּרַבִּים, שֶׁנִּזְכָּה לְקִיָּם כָּל
מָה שֶׁנֶּאֱמָר שָׁם בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְנִשְׁפָּךְ שִׁיחֵנוּ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
עַל כָּל הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, שֶׁנִּזְכָּה לְקִיָּמָם וְלַהֲגִיעַ אֲלֵיהֶם
בְּשִׁלְמוֹת:

וּמִי שֶׁזָּכָה לְעֵסֶק בְּזָה, לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנ"ל, בְּיָדָיו
יִוָּכַל תָּמִיד לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עִם
לְבָבוֹ יִשִּׁיחַ עַל יְדֵי כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה, כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁבִּתְחִלָּה יָכוֹל
לְהִיּוֹת שֶׁיִּדְמָה לוֹ שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּאת אֵינָה מְדַבֶּרֶת מִהַכִּרְחִיּוֹת שֶׁלוֹ,
וּמִהַחֲסָרוֹנוֹת וְהַפְּגָמִים שֶׁלוֹ בְּאוֹתוֹ הָעֵת אֵף עַל פִּי כֵּן כְּשִׁיחָתוֹ
לְדַבֵּר עַל יְדֵי אוֹתָהּ הַתּוֹרָה בְּיָדָיו יַעֲזִרְהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִוָּכַל
לְהַכְנִים כָּל שִׁיחָתוֹ שָׁם, וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ יִוָּכַל לְפָרֵשׁ עַל יְדֵי
כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה כִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה הֵם כְּלִיּוֹת גְּדוֹל
מְאֹד מְאֹד, וְכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה כְּלוּלָה מִכָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ וּמְכַלְלִיּוֹת
יִשְׂרָאֵל וּמְכַלְלִיּוֹת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם וְכָל אָדָם כְּמוֹת שֶׁהוּא, בֵּין
אִם הוּא בְּתַכְלִית מְדִרְגָה הָעֲלִיּוֹנָה, בֵּין אִם הוּא בְּתַכְלִית דִּיּוּטָא
הַתַּחְתּוֹנָה, הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכֹל, מִרִישׁ כָּל דְּרָגִין עַד סוֹף כָּל דְּרָגִין,
כָּלם יְכוּלִים לְמַצֵּא עֲצָמָם, עִם כָּל בְּחִינּוֹתֵיהֶם, בְּתוֹךְ כָּל תּוֹרָה
וְתוֹרָה שֶׁל רַבְּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה וְעַל כֵּן עַל יְדֵי כָּל
תּוֹרָה וְתוֹרָה יִוָּכַל כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמַן לְפָרֵשׁ

שיחתו יהיה איך שיהיה:

וגם על פי פשוטו יכולים להבין זאת, שיכולין לפרש שיחתו על ידי כל תורה ותורה למשל, התורה בחצוצרות וקול שופר (בסימן ה' בלקוטי מוהר"ן א'), שמתחלת כי חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, נמצא כשהעולם נברא בשבילי צריך אני לראות ולעין בכל עת בתקון העולם ולמלא את חסרון העולם ולהתפלל בעבורם וכו' וצריכים לידע אם הוא קדם גזר דין או אחר גזר דין כדי לידע איך להתפלל וכו' עין שם והנה מהתורה הזאת דבר רבנו הקדוש זכרוננו לברכה בעצמו עם אנשים מאנשיו, לענין תפלה, שהזהיר אותם לעשות מהתורות תפלות, ולמד אותם סדר תפלה, ותפס להם לדוגמא תורה הזאת, והורה אותם בפשיטות, שיתחילו להסתכל על עצמו כמה הם רחוקים מכל זה, כי כל אחד מחייב לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, ולהתפלל על חסרון העולם, ולידע אם הוא קדם גזר דין או לאחר גזר דין ואם כן עתה יסתכל על עצמו כמה הוא רחוק מכל זה, ויתפלל ויעתיר להשם יתברך שיזכה להגיע לכל זה ושאלו אותו אז, כי אין זה צריך לנו עכשיו כי אנו רחוקים עכשיו להתפלל על זה לפי מדרגתנו עכשיו השיב להם, הלא ישמעו אזניכם מה שפיכם מדבר בהתורה הזאת, כי הלא מבאר כאן, שכל אדם מחייב לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, ואם כן החוב מוטל על כל אחד ואחד בהכרח ואינו יכול לפטר עצמו מזה וכו' כדברים האלה נשמע מפיו הקדוש זכרוננו לברכה בעצמו:

והנה באמת אם יזכנו השם יתברך לקיים דבריו בפשוטו, על פי הדרך המבאר כאן בפשיטות, בודאי יוכל כל אחד ואחד לפרש שיחתו, על פי דרך זה על ידי כל תורה ותורה כי אפלו אם יהיה

הַפְּחוֹת שְׂבַפְחוֹתִים וְהַקֵּל שְׂבַקְלִים, וְאַפְלוּ אִם עָבַר מֶה שְׂעַבַר חַם וְשָׁלוֹם, אִם יִתְעוֹרֵר בְּאַמֶּת לְשׁוֹב אֶל ה', וַיִּתְחִיל לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ לְפָנֵי הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, יוּכַל לְפָרֵשׁ עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ כִּי יִתְחִיל לֹמַר בְּמַר נַפְּשׁוֹ, הֲלֹא בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, כִּי כָּךְ הִזְהִירוּ אוֹתָנוּ חַכְמֵינוּ וְזָכוּנוּם לְבִרְכָה שֶׁהוּא חַיִּיב עַל כָּל אָדָם לֹמַר כָּךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי, וְכַמָּה וְכַמָּה אֲנִי רָחוֹק עִבְשָׁיו מִזֵּה וְאַף שֶׁיְדַמָּה לְפִי דַעְתּוֹ שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מְאֹד מִזֵּה בְּלִי שְׁעוֹר, עַד אֲשֶׁר אֵין רְאוּי לוֹ לְדַבֵּר כָּלֵל מִזֵּה שְׂבַשְׂבִּילוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, לְפִי מְדַרְגָּתוֹ הַפְּחוֹתָהּ וְהַשְּׁפָלָה שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְּשׁוֹ, אֵף עַל פִּי כֵן אֲדַרְבָּא עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא יוּכַל לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ בְּיוֹתֵר כִּי הֲלֹא בְּאַמֶּת לְאַמְתּוֹ בְּוִדְאֵי הַחַיִּיב עָלָיו לֹמַר כָּךְ שְׂבַשְׂבִּילוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּנוּם לְבִרְכָה חַיִּיב כָּל אָדָם לֹמַר וְכוּ', כָּל אָדָם דִּיקָא יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה, רַק שֶׁהוּא נִתְרַחֵק כָּל כָּךְ עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְדַבֵּר מִזֵּה, אִם כֵּן אֵיפּוֹא אֲדַרְבָּא עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא, יִשְׁפֹּךְ לְבוֹ כַּמִּים נִכַח פָּנֵי ה', כְּשִׁסְתַּכֵּל עַל עֲצֻמוֹ כַּמָּה הוּא רָחוֹק מִזֵּה עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו וְכוּ', וְדִיקָא עַל יְדֵי זֶה יִכְנוּס בְּדַבָּרִים עַד שֶׁיּוּכַל לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ כָּל לְבוֹ, אֶת כָּל נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוּבֵי נַפְּשׁוֹ בְּאוֹתוֹ הָעֵת וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּכָל דְּבַר וְדַבָּר מִתּוֹרַת הַזֹּאת, כִּי אַחֵר כָּךְ יִסְתַּכֵּל לְהִלָּן בְּתוֹרַת הַזֹּאת, שְׁמַבְאָר שָׁם, אֵיךְ לִידַע בֵּין קִדְּם גִּזְרֵי דִין לְאַחֵר גִּזְרֵי דִין, הוּא עַל יְדֵי שִׁמְחָה שֶׁל מַצָּוָה לַעֲשׂוֹת הַמַּצָּוָה בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה מִהַמַּצָּוָה בְּעֲצֻמָּה וְכוּ' עַיִן שָׁם וַיִּתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה, וּלְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצֻמוֹ כַּמָּה הוּא רָחוֹק מִזֵּה, וַיִּטְעוֹן טִעְנוֹת וְהַפְּצָרוֹת לְפָנֵי הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכְּרוּ לְהַגִּיעַ לָזֶה וְכֵמוֹ כֵּן לְהִלָּן יוֹתֵר, שְׁמַבְאָר שָׁם אֵיךְ לְזַכּוֹת לְשִׁמְחָה וְכוּ' שֶׁהוּא עַל יְדֵי רַעְמִים עַל יְדֵי שִׁמְפִּשִׁיטִין עֲקָמִימוֹת שֶׁבִּלְב וְכוּ' וְרַעְמִים הֵם הַתְּפִלָּה בְּכַח

וְכוּ' וְלִזְכוֹת לָזֶה צָרִיכִין לְפָנֹת הַמַּחְשָׁבוֹת זָרוֹת מִחֲמִין שְׁלֵא
 יַחֲמִין אֶת מַחוּ בְּתַאֲוֹת וְהַרְהוּרִים, וַיִּגְעוּר בְּהַמְחָשָׁבוֹת זָרוֹת כְּמוֹ
 שְׁכַת־טוֹב גָּעַר חַיֵּית קָנָה וְכוּ' שְׁזֵה בְּחִינַת מִצָּה וְכוּ', וְצָרִיךְ לְשַׁמֵּר
 עֲצֻמוֹ מִיִּרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְכוּ', וְהֶעֱקָר, לְשַׁמֵּר עֲצֻמוֹ מִחֲמִין, שְׁלֵא
 יַחֲמִין מִחֲשִׁבְתּוֹ בְּשׁוּם מַחְשָׁבָה חִיצוֹנָה כָּלֵל וְכוּ', וְצָרִיךְ שִׁיחֵיהָ
 לוֹ אֲמוּנַת חַכָּמִים, וְלְהֶאֱמִין שְׁכָל הַמַּחֲלָקֶת שֵׁישׁ בֵּין הַצְּדִיקִים
 הַשְּׁלֵמִים הוּא רַק בְּשִׁבְלֹו, כִּי שִׁיקָח לְעֲצֻמוֹ תוֹכָחָה וּמוֹסָר עַל
 שְׁפָגָם בְּטַפֵּי מַחוּ, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר "כָּל בָּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁיִגּוּ
 אַרְחוֹת חַיִּים", כִּי שִׁיזְכָּה לָשׁוּב מִמָּוֶת לְחַיִּים, מִחֲמִין לְמִצָּה וְכוּ'
 וְעַל כֵּן אָסוּר לוֹ שִׁיחֵיהָ קֶשֶׁה לוֹ שׁוּם קִשְׁיָא עַל הַמַּחֲלָקֶת שֶׁבֵּין
 הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּים, רַק לְהֶאֱמִין בְּכֹלם בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה וְכוּ' עַיִן
 שָׁם כָּל הַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר לְעִיל, וְהֵנָּה עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה צָרִיךְ
 לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ בְּתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת הַרְבֵּה שִׁיזְכָּה לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה כִּי
 כִּמָּה וְכִמָּה תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּת צָרִיךְ הָאָדָם לְהַתְּפַלֵּל שִׁיזְכָּה לְפָנֹת
 הַמַּחְשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַרְהוּרִים וְשְׁלֵא יַחֲמִין אֶת מַחוּ בְּתַאֲוֹת
 וּבְחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְהַרְהוּרִים חַס וְשָׁלוֹם כִּי כְּמַעַט כָּל אָדָם נִלְכָּד
 בְּזֶה מְאֹד, וְצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַנְצִיל מִזֶּה
 וְשִׁיזְכָּה לְמַחְשָׁבוֹת זָכוֹת וְקְדוּשׁוֹת, וְכֵן כִּמָּה צָרִיכִין לְהַתְּפַלֵּל
 לְזְכוֹת לְתַפְּלָה בְּכּוֹנֵה וּבְכֹחַ וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּכָל הַדְּבָרִים
 הַנֶּאֱמָרִים שָׁם בַּתּוֹרָה הַזֹּאת וְכֵן בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה וּמִשְׁכִּיל עַל
 דָּבָר יוֹכֵל לְהִבִּין מֵעֲצֻמוֹ דְּבָרִים הַרְבֵּה מִתּוֹךְ דְּבָרִים אֱלוֹ, וְגַם כִּי
 הֵבֵא לְטָהָר מְסִיעִין לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְאִם יָכִין לְבוֹ, יִהְיֶה הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ בְּעֶזְרוֹ וַיִּזְמִין וַיִּשְׁלַח לוֹ דְּבוּרִים הַרְבֵּה בְּפִיו, שִׁיּוֹכֵל לְפָרֵשׁ
 כָּל לְבָבוֹ בְּכָל עֵת עַל יְדֵי כָּל מֵאֲמָר וּמֵאֲמָר: עַל כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה
 לְחוּם עַל נַפְשׁוֹ וְלְהַסְתַּכֵּל עַל תְּכִלְתּוֹ הַנְּצָחִי בְּאֲמַת לְאֲמַתוֹ וְרוֹצֵה

זֶה הַזֵּק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

כֹּ
זֶה הַזֵּק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עַיִן הוֹצֵאת "נִצַּחְתִּי וְאֵנֻחַ" שְׁעֵי יוֹשֵׁבֵת תִּיקוֹן הַמִּידוֹת

לְהִתְקַרֵּב לַיהוָה יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת, וְזֶה יְדוּעַ וּבְרוּר שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְהִתְקַרֵּב לַיהוָה יִתְבָּרֵךְ דְּהֵינּוּ לְשִׁבְרָה וְלִבְטָל כָּל הַמַּדּוֹת רָעוֹת
וְלִזְכוּת לְכָל הַמַּדּוֹת טוֹבוֹת, וְלִילָךְ בְּדַרְכֵי יִתְבָּרֵךְ, זֶה אֵי אֶפְשָׁר
כִּי אִם עַל יְדֵי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְשׁוּעָה וְזַעֲקָה וְצַעֲקָה לַיהוָה
יִתְבָּרֵךְ יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה, וְכָל הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים אַמְתִּים לֹא
זָכוּ לְמִדְרַגָּתָם, כִּי אִם עַל יְדֵי זֶה, עַל יְדֵי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים, כִּי מִבְּאֵר
אֶצְלָנוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, אֲבָל גַּם זֶה בְּעֶצְמוֹ קִשָּׁה וְכָבֵד לְאָדָם,
דְּהֵינּוּ לְהַרְבוֹת בְּתְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים, כִּי עַל פִּי רַב אֵין מְלָא בְּלִשׁוֹנוֹ
לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ, אֲבָל עַל פִּי הַדְּרָךְ הַנִּזְכָּר לְעִיל לַעֲשׂוֹת
מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנִּזְכָּר לְעִיל, עַל יְדֵי זֶה בְּקָל יוֹכֵל לְפָרֵשׁ כָּל
שִׁיחָתוֹ כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ כַּנִּזְכָּר לְעִיל אֲךָ גַּם עַל זֶה יֵשׁ מְנִיעוֹת
וְכִבְדוֹת הַרְבֵּה, כִּי לֹא כָּל אָדָם בָּקִי כָּל כֶּף בְּדַבְרֵי רַבָּנוּ וְזָכוֹנוּ
לְבָרְכָה עַד שְׂיוֹכֵל לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה שְׂאֵר
מְנִיעוֹת רַבּוֹת עַל כֵּן שִׁמְתִּי אֵל לְבִי לְהַעֲתִיק מִהַתְּפִלוֹת שְׂרַשְׁמִתִּי
לְעֶצְמִי כִּי אֲשֶׁר פָּקַד עָלַי רַבָּנוּ וְזָכוֹנוּ לְבָרְכָה שְׂטוֹב לְכַתּוּב לְעֶצְמוֹ
הַתְּפִלוֹת כְּשִׁזְכוּיִן לְאִיזָה תְּפִלָּה סְדוּרָה, כִּי שְׂיוֹכֵל לְאָמְרָה גַּם
בְּפַעַם אַחֵר, וְכֵן עָשִׂיתִי אַחֵר כֶּף רְאִיתִי שְׂטוֹב לְהַעֲתִיקָם בְּלִשׁוֹן
כְּלָלִיּוֹת בְּאוֹפֵן שִׁיחָתוֹ שְׂוִין לְכָל נֶפֶשׁ, וְלְמַסְרָם לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְבַל
אֶמְנַע הַטוֹב מִבְּעָלָיו כִּי רְאִיתִי כִּי הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוֹל מְאֹד וְהֵם
דְּבָרִים הַצְּרִיכִים לְכָל נֶפֶשׁ, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מִדְרַגָּתוֹ, כָּלֵם
צְרִיכִים לָהֶם לְמַגְדוֹל וְעַד קָטָן וְאֵין שׁוֹם דְּבָר שְׂחָסֵר לְאָדָם בְּעֵינֵי
עֲבוֹדַת י"י שְׂלֵא יִמָּצֵא בְּתְּפִלוֹת הַלְלוּ וְכִי אֲשֶׁר הֶעֱתַקְתִּי קְצַתָּם,
וּמִסְרָתִים לְקַצַּת אַנְשֵׁים הוֹטְבוּ בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד מְאֹד וְהַפְּצִירוּ כִּי
לְהַעֲתִיק לָהֶם כָּלֵם אִם אֶמְנַם לְבִי הִלֵּךְ אֲנָה וְאֲנָה בְּזֶה, עִם כָּל זֶה
מִסְרָתִי עֶצְמִי לַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְבַד וְסִמְכָתִי עָלָיו לְבַד, כְּרַצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ

הטוב וכרצון רבנו זכרוננו לברכה כן אעשה:

וְהִנֵּה מַעֲלֵת אֱלֹהֵי הַתְּפִלוֹת יָבִין כָּל מַשְׁכִּיל הַחֶפֶץ בְּאַמֶּת
 וּבַתְּמִימוֹת, כִּי תִפְלוֹת כָּאֱלוֹ עֲדִין לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם, וְהֵם מְלֵאִים כָּל
 טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל תְּפִלוֹת תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת וְהַפְּצָרוֹת וְרִצּוּיִם
 וּפְיוּסִים וְוִדוּיִם וְטַעֲנוֹת וְאַמְתָּלוֹת וְצַעֲקוֹת וְשׁוּעוֹת וְזַעֲקוֹת
 גְּדוֹלוֹת לַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ, לְעוֹרֵר רַחֲמָיו הַמְרַבִּים עָלֵינוּ שִׁיקְרָבֵנוּ
 לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ חֵישׁ קַל מְהֵרָה וְגַם כָּלוּל בָּהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל
 שִׁיאֲמַר הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ, שִׁיעוֹרֵר אֶת עֲצָמוֹ לְבַל יַעֲבֹר עוֹלָמוֹ בְּשָׁנָה
 חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי הַדְּבָר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם, וְעַל כֵּן
 אֲפִלוֹ הַדְּבָרִים שֶׁהָאָדָם בְּעֲצָמוֹ יוֹדֵעַ אוֹתָם, אֵף עַל פִּי כֵן
 כְּשִׁיאֲמַרם בְּפִיו וַיַּעֲוֹרֵר אֶת עֲצָמוֹ, עַל יְדֵי זֶה יִתְחַזֵּק וַיִּתְגַּבֵּר
 וַיִּשְׁתַּזְקַק בְּיוֹתֵר לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, עַד שִׁיזְכֶּה לְתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת וּמִי שִׁיְהִיָּה רָגִיל בַּתְּפִלוֹת אֱלֹהֵי בְּאַמֶּת וּבַתְּמִימוֹת,
 בּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם:

אֵךְ טוֹב אֲשֶׁר תֵּאֱחֹז בְּזֶה וְגַם מְזִה עַל תַּנַּח יְדָךְ, דְּהֵינּוּ לְעֶסוֹק בְּכָל
 יוֹם בְּהַתְּבוּדוֹת וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 עִם לְבָבוֹ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ [מובן שכוונתו רק לבני עדות אשכנז
 כמובא בליקו"מ ח"ב סימן ק"כ] (כמבאר בספריו הקדושים כמה
 פעמים), וְלַעֲשׂוֹת בְּעֲצָמוֹ מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנִּזְכָּר לְעִיל כִּי אִי
 אֲפֹשֶׁר לְבָאֵר בְּכֶתֶב כָּל הַצְּטָרְכוֹת הָאָדָם בְּפִרְטוּיֹת, וּבְפִרְט לְפִי
 הַשְּׁנוּיִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּאָדָם בְּכָל עֵת וְזִמָּן, וּכְבָר הַזֵּהִיר רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ
 לְבָרְכָה כַּמָּה פְּעָמִים לֹאֲמַר תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, כָּל
 מִינֵי תְּחִנּוֹת הַנִּמְצָאִים בְּאִיזָה סְדוּר מְסֻדָּרִים הַגְּדוֹלִים אוֹ בְּשַׁעֲרֵי
 צִיּוֹן וּבְשַׁעֲרֵי מְקוֹמוֹת, מִכָּל שָׁכֵן וְכָל שָׁכֵן לְעֶסוֹק בְּסֵפֶר תְּהִלִּים,
 וּמִי שָׁרוּצָה לְקַיֵּם דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, וְלַעֲסוֹק בַּתְּפִלוֹת, לְזִכּוֹת לְחַיֵּי

עולם, בודאי יערב לנפשו מאד מאד אלו התפלות כי אין שום תפלות בעולם שיוכל האדם למצוא את עצמו בהם כמו באלו התפלות המדברים מכל המדות ומכל הדברים שבְּעוֹלָם, וכֵּאֲשֶׁר יראה הרואה בעיניו, אשרי שיאחו בהם:

והנה לא נפלא את הוא לחבר תפלות חדשות כי כבר קדמוני בזה כמה וכמה גדולים וקטנים, אשר חברו ויסדו כמה תפלות, כמו בספר שערי ציון שנמצאים כמה תפלות שחברו האחרונים, וכן בהסודים הגדולים ובשאר ספרים וגם בימינו נתחברו כמה וכמה תפלות חדשות, וגם יש כמה וכמה ספרים שלמים של תפלות, רק שאינם מצויים בינינו, כמו בא בסוף ספר סדר הדורות בתוך שמות הספרים, שמביא שם ספרים הרבה של תפלות שאינם מצויים כל כך בינינו וגם כל הפיוטים והסליחות וזמירות רבם בכלם לא יצאו מפי הקדמונים מנביאים ותנאים ובעלי רוח הקדש, כי אם מפי האחרונים שהיו זמן רב אחר שפקה רוח הקדש מישראל כי מוכן לכל משכיל, שאין אסור לחבר תפלות מי שאינו במדרגת בני עליה בעלי רוח הקדש, כמו בשאר מחברי ספרים אין חיוב שיהיו בעלי רוח הקדש כי לא בשמים היא, אדרבא בחבורי תפלות אין שום אחריות ואין בו חשש סכנה כמו בשארי ספרים שמחברים, כמו בענין הוראת אסור והתיר ודיני ממונות, שיש בהם סכנה גדולה למחברם, שלא יכשל בדבר הלכה חס ושלום, שלא יאמר על טמא טהור חס ושלום וכו' וכן בספרי מפרשים ומבארים יש גם כן חשש שלא יאמר שלא כהלכה, ולא יבין הפרוש והבאור האמת, ואף על פי כן החיוב על כל בעל תורה לחבר ספרים, כפי אשר תשיג ידו, באשר האריכו בזה בכמה ספרי קדש ואסור למנוע עצמו מחמת

חַשַׁשׁ סַכְנֹת הַנְּזַכְרִים לְעִיל, כִּי לֹא בַשָּׁמַיִם הִיא וְאַנְחָנוּ מְחַיְבִים
לַעֲשׂוֹת הַמְּטָל עָלֵינוּ, לְבָרַר וּלְלַבֵּן הַהֶלְכָה כְּפִי יְכַלְתָּנוּ, וּלְהַטּוֹת
דַּעֲתָנוּ וְשַׁכְּלָנוּ אֶל נִקְדַּת הָאֵמֶת תְּמִיד, וְהוּא הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה,
וְאֵת כָּל אֲשֶׁר יִזְמִין לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשַׁכְּלָנוּ אִיזָה חֲדוּשׁ וּבְאוֹר,
אָנוּ מְחַיְבִים לְבָאֵר עַל סֵפֶר, וּלְהַפְיִץ מִעֵינֹתֵינוּ חוּצָה, וּלְהַטִּיב
מִטּוֹבָנוּ לְאַחֲרִים וּלְבָלִי לְמִנְעַ הַטּוֹב מִבְּעָלְיוֹ מִחֲמַת חַשְׁשׁוֹת וּמָרָה
שְׁחֹרֹת כְּאֵלוֹ, כִּי אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא בְּטָרוֹנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו
וְלֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת מְכַל שָׁכֵן וְכָל שָׁכֵן בְּעֵינָיו חֲבוּרֵי
תְּפִלוֹת שְׂאִין יוֹצֵא מֵהֶם הוֹרָאָה וְדִין וְלֹא בְּאוֹר וּפְרוּשׁ, בְּוֹדָאֵי אֵין
לְמִנּוּעַ מְלַחֲבָרָם, אֵפֶּי מִי שְׂאִינוּ גְּדוֹל בְּמַעְלָה בְּפָרֵט תְּפִלוֹת כְּאֵלוֹ
שְׁנַת־יִסְדּוֹ עַל יִסוּד חֲזָק וְקָיָם, יִסוּד מוּסָד, וַיֵּשׁ לָהֶם עַל מַה שְׂיִסְמוּכוּ
תְּהִלָּה לְאֵל, כִּי כָּלֶם בְּנוּיִם וּמִיִּסְדִּים עַל אֲדָנֵי פֹז, עַל דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, זִכָּר צְדָקָתוֹ וְקִדְשָׁתוֹ
לְבָרְכָהּ, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו כָּלֶם נְאֻמָּרוּ בְּרוּחַ הַקְּדוּשׁ, בְּמִדְרָגָה גְּבוּהָה
מְאֹד מְאֹד וּמִי שְׂיַעֲיִן בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים וּבְשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת יָבִין
מְעַט מַה מְאֹד עִמָּקוֹ מִחֲשֻׁבוֹתָיו, וְעַד הֵיכָן דְּבָרָיו מְגִיעִים, וְאֵין
לְהֶאֱרִיךְ בָּזֶה כִּי אֵין עַל כֵּן כָּל תְּפִלוֹת אֵלוֹ, מִמָּקוֹם קְדוּשׁ יִתְהַלְכוּ,
נּוֹבְעִים וַיּוֹצֵאִים מִמַּעַן הַקְּדוּשׁ הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הַמְּלֵא עַל כָּל
גְּדוּתָיו עֲצוֹת עִמָּקוֹת נְפִלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת לְעַבּוֹדַת הַבוּרָא יִתְבָּרֵךְ,
"מִים עִמָּקִים עֲצָה בְּלֵב אִישׁ" הֵן עַל כָּל אֵלֶּה הַכְּרַחֲתֵי לְמַלְאוֹת
רְצוֹן חֲבֵרֵי הַחֲרָדִים לְדְבָרֵי ה', הַמְּתַאֲוִים וּמְשִׁתּוֹקְקִים לְתְּפִלוֹת
אֵלוֹ, לְהַעֲתִיקָם וּלְהַדְּפִיסָם, לְהֶאֱרִם עַל פְּנֵי תִבֵּל, לְחַלְקָם בְּיַעֲקֹב
וּלְהַפְיֵצָם בְּיִשְׂרָאֵל וְדִי בְּהַתְּנַצְלוֹת זֹאת לְכָל חָפִץ בְּאֵמֶת וְהוּא
אֱלֹקִים אֵמֶת, יִתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב, וַיּוֹרְנוּ וַיִּדְרִיכֵנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֵמֶת
תְּמִיד וַיִּטָּה לְבַבְנוּ אֵלָיו לְעַבְדּוֹ בְּאֵמֶת, עַד יוֹכֵן בְּחֶסֶד כִּסֵּא דָּוִד,

וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמֶּת, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

וְהַיֵּשׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמַע שְׁוֹעֵתֵינוּ וַיֵּאֲזִין קוֹלֵנוּ וַיִּקְשִׁיב תְּפִלוֹתֵינוּ, וַיִּזְכְּנוּ לְעֶסוֹק בְּתַפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים תָּמִיד, הֵן בְּתַפְלוֹת הַכְּתוּבוֹת וְסְדוּרוֹת לְפָנֵינוּ, הֵן בְּתַפְלוֹת וְתַחֲנוּנוֹת שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּר בְּעֶצְמוֹ מִלְּבוֹ בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנֹז בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּמָה פְּעָמִים, כִּי זֶהוּ הָעֵקֶר כְּמַבְאֵר בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּמָה פְּעָמִים עַד שְׁנֹזְכָה לָשׁוּב אֵלָיו בְּאַמֶּת בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה כְּרִצוֹנוֹ הַטּוֹב עַד שְׁנֹזְכָה לְעֵלוֹת וּלְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאוֹר הָאֵין סוֹף לַחֲזוֹת בְּנַעַם הַיֵּשׁם וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ וּבְזִכוֹתָ זֶה יָבִיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צְדִיקָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי עֵקֶר כְּלֵי זֵיץ שֶׁל מְשִׁיחַ הוּא הַתְּפִלָּה, כְּמַבְאֵר בְּהַתּוֹרָה אָמַר אֵל הַכְּהֲנִים (בְּסִימָן ב') וַצְּרִיכִין לַחֲזֹק עֶצְמוֹ בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים מְאֹד מְאֹד, אֲפִלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא הַיֵּשׁם מִשָּׁמַיִם יַחֲיִינוּ מִיּוֹמָיִם, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ וְנַחֲיָה לְפָנָיו, לְהַתְּהַלֵּךְ לְפָנֵי הַיֵּשׁם בְּאוֹר הַחַיִּים, אָמֵן וְאָמֵן:

קִיצוֹר לִיקוּטֵי מוֹהַר"ץ

הַקְּדַמַּת הַמְּבִיא לְבֵית הַדְּפוּס (מֵהַדוּרָה חֲדָשָׁה בִּשְׁנַת תַּרע"ג)

אָמַר הַמְּעֵתִיק, כְּבָר מְבִאֵר בְּהַקְּדַמַּת סֵפֶר "קִיצוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ץ הַיִּשָּׁן" שֶׁחֵבֵר אוֹתוֹ מוֹרְנוּ הָרַב הַצְּדִיק וְהַקְּדוֹשׁ רַבִּי נֶתַן זְכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה, מָה רָאָה עַל כָּכָה לְחַבֵּר אֶת הַסֵּפֶר "קִיצוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ץ". כִּי פְקֻדַּת אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ הַקְּדוֹשׁ אוֹר הַגְּנוּזִים וְהַצָּפוּן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נַחֲמָן זְכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה הִיְתָה עָלָיו לְלַקֵּט מִתּוֹרוֹתָיו וּמִמְאָמָרָיו קִיצוֹר הַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים לְמַעֲשֵׂה. כִּי כָּל כּוֹנְתוֹ בְּכָל הַתּוֹרוֹת וְהַמְּאָמָרִים שֶׁגָּלָה לְעַם סִגְלָה הִיְתָה רַק כִּדִּי לְהַבִּיא אֶת הָאֲנָשִׁים לְיַדֵּי מַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן הִשְׁתַּדֵּל מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נֶתַן זְכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה וּפָעַל וְעָשָׂה מִהַתּוֹרוֹת

וְהַמְאָמְרִים הַקְדוּשִׁים שֶׁל אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה, קִצּוֹר נִפְלָא הוּא הַסֵּפֶר "קִצּוֹר לְקוּיֵי מוֹהַר"ן הַיְשָׁן". וְתַכְף בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה אַחַר פְּטִירַת אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה הַשְּׁתֵּדֵל בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת לְהַדְפִּיסוֹ כַּמְבֹאֵר בְּסֵפֶר "יְמֵי מוֹהַר־נ"ת", וְהַשֵּׁם עֲזָרוּ לְהוֹצִיא לַפְּעַל הַדְּפֻסַּת הַקִּצּוֹר בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה אַחַר הַסֵּתֶלְקוֹתָיו. גַּם כָּתַב בְּסֵפֶר "יְמֵי מוֹהַר־נ"ת" שָׂרָב דְּבִרֵי הַסֵּפֶר "קִצּוֹר לְקוּיֵי מוֹהַר"ן" הָיוּ לְמִרְאָה עֵינֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה, וְכִשְׁקָרָא בּוֹ נִעֲנַע בְּרֹאשׁוֹ וְאָמַר "פֶּתַק יִפְהַ" (בְּזוֹ הַלְשׁוֹן "אֵ שִׁיין צַעֲטִיל") וְהוֹטְבוּ בְּעֵינָיו מְאֹד הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם וְהָיָה כּוֹסֵף מְאֹד שֶׁנִּזְכָּה לְקִיּוֹם עֵין שָׁם:

וְהֵנָּה מוֹרְנוּ הָרַב הַצְּדִיק מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נֶתַן זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה כָּתַב בְּעֲצֻמוֹ בְּהַקְדָּמַת הַסֵּפֶר "קִצּוֹר לְקוּיֵי מוֹהַר"ן", שֶׁלֹּא סִדֵּר שָׁם רַק רַב הַדְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מִדְּבִרֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נַחֲמָן זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה, וְנוֹתֵן רְשׁוּת בְּהַקְדָּמַת הַסֵּפֶר לְכָל הָרוֹצֵה לְהוֹסִיף שְׂיָבוֹא וְיוֹסִיף. וְכוֹתֵב שָׁם בְּפִירוּשׁ כִּי יְכוּלִים לְמַצֵּא עוֹד דְּבָרִים רַבִּים כְּהֵנָּה וְכַהֲנָה בְּכָל תּוֹרָה וּמְאָמַר שֶׁגָּלָה אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נַחֲמָן זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה, כִּי מְאֹד עֲמָקוֹ דְּבִרֵי תּוֹרָתוֹ וּמְאָמְרָיו וְכָל מְלֵאִים עֲצוֹת וְהַתְּעוּרֹרוֹת נִפְלָא לְעַבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. אֲדָּ כַּאֲשֶׁר מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נֶתַן זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה רָאָה אֲשֶׁר אֵין מִי שִׁישְׁתֵּדֵל בְּזֶה כְּמוֹתוֹ לְלַקֵּט מִתּוֹרוֹתָיו עוֹד שׁוֹשְׁנִים נוֹרָאִים סְגֻלוֹת יְקָרוֹת וְרַפּוּאוֹת נְצַחִיּוֹת כְּדִי לְזַכּוֹת עַל יָדָם לְחַיִּים נְצַחִיִּים, אֲשֶׁר יָדַע כִּי רַק לְזֶה הָיָה כָּל תְּשׁוּבָתוֹ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה. עַל־כֵּן נִתְּעוּרַר בְּעֲצֻמוֹ לְחַבֵּר עוֹד קִצּוֹר

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

זכרון מנהג רבינו זצ"ל "צדק צדק צדק" מלקוח שד"ק צדק מלפני רבנו יהודה תיקון רב"ל
"חק נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתנו ואנחנו" שע"י ישיבת תיקון המידות

נפלא מתורתו הקדושות הוא הספר "לקוטי עצות" שמסדר על-פי אלה-בית בלשון קצר וצח מאד, ושם הוסיף ללקט עוד עצות נפלאות מתורות שלמות, אשר מסבות שלא ידענום לא נזכרו כלל ב"קצור לקוטי מוהר"ן", כמו התורה הראשונה:

אשרי תמימי דרך, והתורה השלישית על מאמר רבה בר בר חנה מספור האקרוקתא, וכן עוד כמה תורות. וגם אפלו בהתורות שנדפסו מהם בה"קצור לקוטי מוהר"ן" הוסיף ללקט מהם עוד עצות נפלאות בהלקוטי עצות הנ"ל, שלא נזכרו כלל בהקצור לקוטי מוהר"ן". ושם בה"לקוטי עצות" כלולים כמעט כל העצות הקדושות היוצאים מתוך תורתו של אדונינו מורנו ורבינו זכר צדיק לברכה. והספר הזה היה יקר מאד בעיני מורנו הרב הצדיק רבי נתן זכר צדיק לברכה, ופקד וצוה לכל אנשיו לעסק וללמד בו בכל יום. אבל כבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה, מה שדים הללו כל זמן שהתינוק ממשמש בהם מוצא בהם טעם חלב, אף דברי תורה כן. ועל כן נתעזר הרב הצדיק רבי נחמן זכר צדיק לברכה ממשערין בתמכו על יסוד דברי מורנו הרב רבי נתן זכר צדיק לברכה בהקדמת הקצור שלו, שכתב והרוצה להוסיף יבוא ויוסיף כנ"ל ולקט וחפש ומצא בתורתו הקדושות עוד דברים נפלאים ונוראים שלא הובאו גם בהספר "לקוטי עצות" הראשון, וסדרם גם כן על-פי אלה-בית וקראם בשם "לקוטי עצות" מהדורא בתרא:

והנה אנחנו בדורותינו אלה בעקבתא דמשיחא בהתפשטות החשך העצום והנורא מאד כפול ומכפל. ונתקיים בנו בעוונותינו הרבים: "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום". ואף שכבר זכו העולם שינפסו ויתפשטו כל השלשה קצורים הנ"ל,

הֵינּוּ הַ"קִצּוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַיִּשּׁוֹן וְהַסֵּפֶר "לְקוּטֵי עֲצוֹת" מִמּוֹרְנוּ
הָרַב הַצַּדִּיק רַבִּי נָתַן זֶכֶר צַדִּיק לְבִרְכָה וְהַ"לְקוּטֵי עֲצוֹת" מִהַדוּרָא
בַּתְּרָא מִהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִטְּשַׁעְרֵי זֶכֶר צַדִּיק לְבִרְכָה, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד
מֵהֶם בּוֹדֵאי אֹר נִפְלָא וְנוֹרָא לְהָאִיר לְכָל אָדָם בְּחֻשְׁכַּת אַפְלוֹת
לְכָל הָאֲסוּרִים בְּמַאֲסַר הַתְּאוּוֹת וְהַלְכוּדִים בְּרִשְׁתֵּי הַהֶבְלִים,
לְמִצָּא עַל יָדוֹ פֶּתַח לְצֵאת מִחֻשְׁכַּת אַפְלוֹתוֹ וּלְהַגִּיעַ לְדֶרֶךְ יִשְׁרָה
לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ מַלְכוּת שֶׁל עוֹלָם. אָבֵל הֵלֵא נוֹדַע לְכָל אִישׁ כִּי אֵינוֹ
דוֹמָה אֹר שֶׁל נֵר אֶחָד לְאֹר הָאֲבוּקָה מִשְׁלֵשָׁה נֵרוֹת קְלוּעִים בְּיַחַד
הַנְּחוּצָה עִתָּה מְאֹד, שֶׁתְּאִיר גַּם בְּהַתְּפַשְׁטוֹת הַחֹשֶׁךְ שְׁבִימֵינוּ
אֵלֶּה. לְזֹאת רָאִינוּ לְחַבֵּר הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲשֶׁר בּוֹ נִקְבְּץ הָעֲצוֹת
שֶׁבַסְפֵּר "קִצּוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַיִּשּׁוֹן וְגַם הָעֲצוֹת שֶׁבַסְפֵּר "לְקוּטֵי
עֲצוֹת" הָרֵאשׁוֹן וְשֶׁבַסְפֵּר "לְקוּטֵי עֲצוֹת" מִהַדוּרָא בַּתְּרָא וּלְחַבְרָם
יַחַד עַל פִּי סֵדֶר סִימְנֵי הַתּוֹרוֹת שֶׁבַסְפֵּר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַגָּדוֹל,
בְּכִדֵי אֲשֶׁר מִי שֶׁיִּלְמַד אֵיזָה תּוֹרָה בַּסֵּפֶר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" וְיִרְצֶה
לְקַיֵּם לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֵלֶּה הַמַּעֲשֵׂה. יַעֲיִן תַּכְף אַחֲרֵי כֵן
בַּסֵּפֶר הַזֶּה וְתְאִיר לוֹ אֲבוּקַת דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה גַּם בְּתַקְף חֻשְׁכַּת
אַפְלוֹתוֹ. לְדַעַת אֵת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם וְחֵי בָהֶם. וּבְטַח
יִמְצָא עַל־יְדֵי הַחֲבוּר הַזֶּה מְרֻגָּע לְנַפְשׁוֹ. כִּי עַל־פִּי רַב יוֹכֵל לְהַבִּין
עַל־יְדֵי הָעֲצוֹת הָאֵלֶּה שֶׁנִּקְבְּצוּ בַּסֵּפֶר הַזֶּה גַּם פְּרוּשׁ הַפְּשוּט
בְּדַבְרֵי תּוֹרָתוֹ הַקָּדוֹשִׁים שֶׁבַסְפֵּר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַגָּדוֹל. גַּם יִבִּין
מִשָּׁל וּמִלִּיצָה דָּבָר מֵתוֹךְ דָּבָר אֵיךְ לְהַתְּחִיזק נֶגֶד הַתְּנַבְרוֹת הַיִּצָּר:
גַּם לְפַעְמִים בְּמִקּוֹמוֹת מְעֻטִים הִצְגְנוּ פֶה מְרֵאָה מְקוֹמוֹת לְהִרְאוֹת
לְהַקּוֹרָא שְׁדַבְרֵי תּוֹרָתוֹ הַקָּדוֹשִׁים יֵשׁ לָהֶם יְסוּד בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בַּתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וּבְעַל־פֶּה, לְהָאִיר עֵינֵי הַקּוֹרָא, כִּי
כָּל דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה מִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יִהְלְכוּ. וְיִתֵּר מֵעֲלוֹת דְּבָרֵי

הַסֵּפֶר הַזֶּה יֵבִין הַקּוֹרֵא בְּעֵצְמוֹ כִּי אֲשֶׁר יִלְמַד אֵיזָה תּוֹרָה וּמֵאֲמָר
בְּסֵפֶר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַגָּדוֹל וְיִשִּׁים אַחֲרֵיכֶן עֵין עֵינוֹ עָלָיו
בְּסֵפֶר הַזֶּה. וְקָרְאוּ שֵׁם הַסֵּפֶר הַזֶּה "קִצּוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן הַשָּׁלֵם"
כִּי בְּאַמַּת שָׁלֵם הוּא בְּשָׁלְמוֹת נִפְלָא. יַעַן כִּי כָּלֹל הוּא מִשְׁנֵי
הַקִּצּוֹרִים הַנִּפְלְאִים שֶׁפָּעַל וְעָשָׂה מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נָתָן זִכְרָה צְדִיק
לְבָרְכָהּ, הֵלֵא הֵמָּה הַ"קִּצּוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" יִשָּׁן וְ"לְקוּטֵי עֲצוֹת"
רֵאשׁוֹן וְגַם מִ"לְקוּטֵי עֲצוֹת" מִהַדוֹרָא בְּתָרָא, וְעַיִן נָא גַם בְּשְׁנֵי
הַהַקְדָּמוֹת הַנִּדְפָּסִים פֶּה הֵלֵא הֵמָּה הַקְדָּמַת הַסֵּפֶר "לְקוּטֵי עֲצוֹת"
הָרֵאשׁוֹן וְהַקְדָּמַת הַ"קִּצּוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַיִּשָּׁן. לָךְ נָא רְאֵה
שָׁמָּה:

וַיְהִי רָצוֹן שְׁנֵיזָכָה לִילָךְ בְּכָל הַדְרָכִים הַקְדוּשִׁים וְהָעֲצוֹת הַקְדוּשׁוֹת
הַמְבֹאָרִים פֶּה. וְהַשֵּׁם יִנְחֵנוּ בְּמַעְגְלֵי צְדָק לְמַעַן שְׂמוֹ וַיִּטַּע בְּלִבֵּנוּ
אֶהְבָּתוֹ וַיִּרְאֶתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְלַעֲבֹדוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם אָמֵן:

הַקְדָּמַת הַסֵּפֶר "קִצּוֹר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן הַיִּשָּׁן

בְּזֶה הַפָּרָךְ מְלַקֵּט וּמְסַדֵּר קִצּוֹר הַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים לְמַעֲשֵׂה מַה
שֶׁלְקָטְנוּ מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" הַיּוֹצֵא בְּקִדְשָׁה וּבְטָהָרָה
מִפִּי רַבֵּנוּ הַגָּדוֹל וְהַקְדוּשׁ אֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעְלָם מוֹהַר"ן מְבַרְסָלָב
זִכְרָה צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבָרְכָהּ, כִּי הוּא צָוָה עָלַי לְחַבֵּר זֶה הַפָּרָךְ בְּהִיּוֹת
כָּל עֵקֶר כּוֹנֵנֵנוּ הַקְדוּשָׁה בְּכָל הַמְאָמְרִים וּבְכָל הַדְּרוּשִׁים הַנִּפְלְאִים
וְהַנּוֹרְאִים אֲשֶׁר גָּלָה לְעַם סֻגְלָה לֹא הִיָּתְהָ כִּי־אִם בְּשִׁבִיל הַמַּעֲשֵׂה,
כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר וְכוּ'. וְכֹאֲשֶׁר נִרְאָה בְּעֵלִיל לְכָל אֲשֶׁר
זָכוּ לְחִסּוֹת בְּצִלּוֹ הַקְדוּשׁ אֲשֶׁר כָּל תְּשׁוּקָתוֹ וּמִגִּמַּת חֶפְצוֹ הִיָּתְהָ
לְהַבִּיא אֲנָשִׁים לְיַדֵּי מַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל, לְפַקֵּחַ עֵינַיִם עוֹרוֹת וּלְהוֹצִיא
אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צְאוּ, לְהוֹצִיא מִמִּסְגַּר אֲסִיר
הָאֲסוּרִים בְּמֵאֶסֶר הַתְּאֵאוֹת הַלְכוּדִים בְּרִשְׁתֵּי הַהֶבְלִים, לְהוֹרוֹת

לָהֶם הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יִלְכוּ בָּהּ וְאֵת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
 הָאָדָם וְחַי בָּהֶם חַיֵּי עוֹלָם. וְזֹאת הִיְתָה כְּפִנְתּוֹ בְּכָל הַדְּרוּשִׁים
 וְהַמְּאָמְרִים שְׁגָלָה וְכָל הַשִּׁיחוֹת וְהַסְּפוּרִים וְכָל הַדְּבוּרִים שֶׁהָיָה
 מְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכֹל לֹא הָיָה כִּי אִם בְּשִׁבִיל כְּפִנְתָּה
 זו. גָּלַל כֵּן הִיְתָה פְּקֻדָּתוֹ עָלַי לְלַקֵּט מִמְּאֲמָרָיו וְדְרוּשָׁיו קִצּוֹר
 הַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים לְמַעֲשֵׂה וְלַרְשָׁם עַל הַסֵּפֶר. כִּדִּי שְׁנִזְכָּה לְשִׁמּוֹר
 וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיָם כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּיו. כִּי כָּל מְאָמְרָיו וְדְרוּשָׁיו הַנִּפְלְאִים
 הֵם עֲנִינִים עֲמֻקִּים וְרַחֲבִים מְאֹד מְאֹד וְהֵם מְלֵאִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
 וְהַנְּהֻגוֹת יִשְׁרוֹת. וְאִין שׁוֹם דְּבַר עֲצָה בְּעוֹלָם אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לְמַצֵּא
 בְּתוֹךְ דְּבָרֵי קִדְשׁוֹ שֶׁל רַבְּנּוֹ זְכָר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָהּ. כִּי כָּל דְּבָרָיו
 הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד וּמְשֻׁכָּל עַל דְּבַר יוּכַל לְהוֹצִיא
 מִדְּבָרָיו הַנְּהֻגוֹת יִשְׁרוֹת וְעֲצוֹת נְכוֹנוֹת, לְכֹל אֲשֶׁר יִצְטָרֵךְ וְכָל
 אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְהוּ נִפְשׁוֹ לֹא יֵאָצֵלוּ מִמֶּנּוּ דְּבָרָיו זְכָר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ
 לְבָרְכָהּ הָעֲמֻקִּים וְרַחֲבִים מְנִי יָם. אִוְלָם לָאוּ כָּל אַפִּין שְׂוִין וְלָאוּ כָּל
 אָדָם יָכוֹל לַעֲסֹק בְּזֶה עַל־כֵּן נִסְדָּר פֶּה רַב הַדְּבָרִים הַיּוֹצֵאִים
 מִדְּבָרֵי רַבְּנּוֹ זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָהּ לְמַעֲשֵׂה לְפִי פֶּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים
 וְעַל־כֵּן נִרְשָׁם בְּתַחֲלַת כָּל מְאָמָר נוֹשֵׂא הַדְּרוּשׁ אֲשֶׁר הַמְּחַבֵּר זְכָר
 צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָהּ בָּנָה עָלָיו יְסוּד דְּרוּשׁוֹ בְּסֵפֶר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן"
 הַגְּדוֹל הֵן מִמְּקָרְאֵי קִדְשׁוֹ אִו מִמְּאֲמָרֵי חַי"ל וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יִתְהַלְכוּ
 וּמִמְּקוֹר מַיִם חַיִּים נוֹבְעִים. וְהַרוּצָה לְהוֹסִיף יָבוֹא וְיוֹסִיף, כִּי מִי
 שֶׁדַּעַתוֹ שְׁלֵמָה יוּכַל לְמַצֵּא דְּבָרִים רַבִּים כְּהֵנָּה וְכַהֲנָה בְּכָל מְאָמָר
 וְדְרוּשׁ שֶׁל הַסֵּפֶר הַגְּדוֹל. כִּי מְאֹד עֲמֻקוֹ דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה וְכָל
 מְאָמָר מִתְּחִלָּה לְכַמָּה טַעֲמִים וְעֲנִינִים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים וְהוּא מְלֵא
 עֲצוֹת וְהַנְּהֻגוֹת יִשְׁרוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים מְאֹד לְעַבּוֹדָתוֹ
 יִתְפָּרֵךְ. וְזֹאת לְדַעַת כִּי רַב דְּבָרֵי הַפָּרֶךְ הַזֶּה הָיוּ לְמִרְאֵה עֵינַי

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

לומר מזהרני"ת זצ"ל "צדק צדקו מקוה שד"ר מצפוני רבנו יהיה תיקון לכל" -
"חק נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתי ואנצח" שע"י ישיבת תיקון המידות

רַבְּנוּ זְכוֹר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָהּ וְהוֹטְבוּ בְּעֵינָיו. וּבְהִיּוֹת לֹא נֶעְלָם
מֵעֵינָיו כָּל יִשְׂרָאֵל וּמֵעֵינָיו כִּי הָאֵמֶת נַעֲשֶׂה עֲדָרִים בְּעוֹזוֹתֵינוּ אֲזִי
יִחַלֵּק הָעָם וְדַבְּרֵי רִיבוֹת בְּשַׁעֲרֵינוּ לֹא יֵשׁ בֵּינֵינוּ מוֹכִיחַ יִשְׁתַּיְדוּ
עַל שְׂנֵינוּ עַד יָבֹא מוֹרָה צֶדֶק לְעֲדָתֵנוּ, לְזֹאת אָמַרְנוּ נִשְׁמַר לְפִינוּ
מִחֶסֶם, נִשְׂאָ בְּשָׂרֵנוּ בְּשֵׁנֵינוּ וְנִפְשֵׁנוּ נָשִׂים בְּכַפֵּינוּ, עַד יַעֲרָה רוּחַ
מִמָּרוֹם עָלֵינוּ לְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר יָמֵינוּ וְנִדְעָה נִרְפְּדָה לְדַעַת אֶת הַשֵּׁם
בְּאֵמֶת וּבְתָמִים כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ. עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה לְקַבֵּץ
נְפֻצוֹתֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

הֲלֹא כֹה דַבְּרֵי הַמְצַפָּה לִישׁוּעָה הַקָּטָן נָתַן בֶּן אֲדוֹנָי אָבִי מוֹרְנוּ
הָרַב רַבִּי נִפְתָּלִי הִירִץ יִצִּילָהוּ וַיִּשְׁמְרָהוּ מִנְּעַמְרָאב רַבְתִּי חֲתָן
הָרַב הַגָּאֹן הַמְּפָרָסִם מוֹרְנוּ הָרַב דָּוִד צְבִי זְכוֹר צְדִיק לְבָרְכָהּ לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא.

הקדמת היי מוהר"ץ

מי ימלל גבורות השם ישמיע כל תהילתו (תהלים ק"ו). מי יוכל
לספר מי יוכל לשער את כל הגדולות והנפלאות והנוראות אשר
עשה אדונינו מורנו ורבנו אור האורות אור הצחצחות אור הגנוז
וצפון וטמון עם כלל נפשות ישראל שבהם תלויים כל העולמות.
וביותר אשר פעל ועשה עם אנשיו המקורבים אליו אשר זכו
להסתופף בצילו צל הקדוש ולשמוע מפיו מה ששמעו דברים
שכים עתיק יומין. ובפרטות, אשר פעל ועשה עמי העני
והאביון אשר הקימני מעפר ומאשפות והושיבני אצלו, וקרבני
ברחמיו ביותר, וסמך ידו עלי לקבל ולכתוב את כל דברי תורתו
ושיחותיו וסיפורי מעשיותיו, הכל כאשר לכל, זיכני שיהיה נכתב
על ידי ואמר בפה מלא שאין מי שיודע ממנו כי אם אנכי מעט
ועוד כמה לשונות כאלה.

ובאמת נפשי יודעת מאד מה שאי אפשר לספר כלל, וכבר כתבתי הרבה וסיפרתי לחברי ותלמידי בפה הרבה מאד, וברוך השם דברי עשו רושם בכוחו הגדול שנכנס בליבם האמת כאש בוערת, ונתעוררו הרבה להשם יתברך, וכמה כבר נסתלקו בקדושה ובטהרה ונפטרו בשם טוב מתוך דברי תורה ותפילה ואמונה שלימה חלקם בחיים, והנשארים לאורך ימים ושנים הינם חזקים בעזרת השם יתברך בהאמת והאמונה כראי מוצק בל ימוטו לעולם.

ועם כל זה ידעתי בנפשי כי הם גם הם עדין צריכים למודעי רבה ועדין אינם יודעים אור לאמיתת האמת לאמיתתו בשלימות כראוי כאשר תקוע בנפשי. וכעין מאמר רבותינו ז"ל (סנהדרין ס"ח.): הרבה למדתי מרבותי ולא חיסרתי מהם כי אם ככלב המלקק מהים ותלמידי לא חסרו ממנו וכו'. מה אדבר, כי כל דברי אלה נוגעים בידיעות נעימות התנוצצות אלהות בלב אשר הוא לכל חד כפום מה דמשער בליבה, והן הן גבורותיו הן הן נוראותיו, אשר יגע וטרח בעבודתו יתברך כל כך עד שזכה למה שזכה ועלה למקום שעלה. אשר המשיך שכליות עמוקים כאלה, מים עמוקים עצה בלב איש עמוק עמוק מי ימצאנו, עד אשר בחכמתו הנשגבה ובכוחו העצום האיר בטובו בלב הפחות והנשחת התנוצצות השגת אלוהות מה שאי אפשר לספר לחברו כלל וראה זה חדש אשר לא היה לעולמים וכי מרומז בהתורה מישראל דסכינא בסימן למ"ד עיין שם שצריכין רבי גדול ואומן נפלא ורופא נאמן שיוכל להכניס השגות אלוהות בלב הקטנים כאלה חולים כאלה רחוקים כאלה.

והנה אם אין כלי הכתיבה וכלי הדיבור מספיקים לספר חלק אחד

מאלף מאשר בליבי, עם כל זה להוציא חלק אי אפשר, על כן למן היום שזכיתי להתקרב חיזקני השם יתברך והוא ז"ל לעסוק בכתיבת נוראות התגלות תורתו הקדושה, והשם יתברך חיזקני לכתוב תמיד הענינים והשיחות שהיו אצל כל תורה כי ידעתי שכל דיבור ודיבור הוא תורה שלימה. אבל בתחילה לא נזהרתי עדין לכתוב כל השיחות הקדושות והדיבורים הקדושים שיצאו מפיו הקדוש כי מה שהיה בהם איזה המשך התגלות חידושי תורה, אבל שאר השיחות לא נזהרתי לכותבם.

ובאמת למן היום אשר התחלתי להכיר היטב אמיתת נשגבות מעלתו וקדושתו הנוראה, הייתי אומר תמיד שראוי היה שיעמוד אחד שיכתוב כל דיבור ודיבור שיצא מפיו הקדוש בקדושה ובטהרה וכל מיני חן של אמת וביראה נוראה בוערות כלפיד אש, אפילו כל הדיבורים במילי דעלמא וצרכי אדם וכל דבריו כולם ראויים להכתב כי כל דיבור ודיבור שיצא מפיו אפילו במילי דעלמא כולם היו בוערים כגחלי אש. אך ראיתי שהוא דבר שאי אפשר, ומחמת זה נתרשלתי ולא נשתדלתי לכתוב אפילו כמה דברי חכמה אמיתיות שנשמע מדיבוריו הקדושים, ולא כתבתי כי אם כששמעתי איזה המשך דברי תורה או שהיה שייך לאיזה תורה.

עד אחר כמה שנים להתקרבותי אליו, האיר השם ליבי להתחיל לרשום גם כמה שיחות וענינים מאשר נשמעו מפיו הקדוש אז וקצת מה שנשמע כבר. גם רשמתי כמה סיפורים וענינים מאשר עבר עליו ועל ואנשיו, ומעט מסיפורי יגיעתו וטירחתו אשר טרח ויגע בעבודת השם, אשר על ידי זה זכה למה שזכה, ומסדר נסיעתו לארץ ישראל, וכמה סיפורי מעשיות שהיו אצל כל תורה

ותורה ואצל כל סיפור מעשה, ואיך ועל ידי מה נתגלגלו רחמיו עד שפתח פיו הקדוש וגילה מה שגילה.

ואם אמנם בכל אלה אי אפשר לבאר ולצייר בכתב מהות הענין היטב כאשר היה בשעת מעשה, עם כל זה לא מנעתי מלכתוב ולרשום כל מה שאפשר לרשום, והמשכיל יבין מדעתו מעט מהות הענין, כולי האי ואולי יזכו הדורות הבאים לידע את כל הגדולות והנפלאות אשר עשה עמנו אדון כל הנוהג בחסדו כל דור, אשר מחשבות לבו לדור ודור, אשר עושה חדשות בכל עת למען ספר שמו בכל הארץ, למען יתעוררו בכל דור לשוב אליו יתברך, כי כבר פינה לפנינו דרך נכון על ידו זכרונו לברכה, אשר מעתה כל הרוצה לגשת אל הקודש בקל יוכל להתקרב אליו יתברך, על פי הדרכים המבוארים בספריו הקדושים. אשרי שיאחו בהם הפוך בם והפוך בם וסיב ובלה בם ומהם לא תזוע שאין לך מדה טובה מהם.

הן כל אלה ראתה עיני, כי הוא רצונו יתברך לרשום הכל על הספר, על כן זה ימים אשר שמתי אל לבי בזה לכתוב ולרשום כל שיחה ודיבור וענין וסיפור שיעלה על זכרוני והן הן הדברים הנכתבים בספר הזה. וקראתי שם החיבור הזה בשם חיי מוהר"ן מחמת שרובו מספר מחייו הקדושים מאשר עבר עליו בימי חייו הקדושים והחיים אשר חי בעולם. כי הוא היה איש חי באמת אשר לא היה דוגמתו, והוא חי תמיד חיים אמיתיים, וכל פעם חי חיים חדשים כאשר נשמע מפיו הקדוש, שפעם אחת אמר אני חייתי היום חיים שלא חייתי מעולם חיים כזה, ואז התחיל לגלות מעט ראשי פרקים מהתורה קרטליתא (סימן י"ח) כנרשם בזה הספר לקמן במקומו. וכן כמה פעמים שמעתי ממנו זכרונו

לברכה התפארות נפלא מענין החיים שלו, ובענין גנות החיים של העולם שאינם חושבים על תכליתם, וגם בחיות העולם יש חילוקים הרבה לאין מספר, כמבואר בזה לקמן קצת.

והכלל שעיקר החיים הוא חיים אמיתיים שהיא חכמה אמיתית, כמו שכתוב (קהלת ז): "החכמה תחיה את בעליה". ועיקר החכמה להשתדל ולהתיגע לידע ולהכיר אותו יתברך שהוא חי החיים. וכל אחד כפי קירובו לזה כן חייו חיים וליהפך להיפך. ועל כן (ברכות יח:) "רשעים בחייהם קרויים מתים, ולהיפך צדיקים במיתתם קרויים חיים מחמת שתמיד הם דבקים בחיים אמיתיים כמו שכתוב (דברים ד): "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום". ועל אלו החיים אנו מתפללים הרבה בראש השנה ויום הכיפורים "זכרנו לחיים" "וכתוב לחיים", כי חוץ מזה הכל הבל ואין שום חיים כלל. ועל חיים אלו נאמר "למען תחיה" וכו' "למען ירבו ימיכם" וכו' (שם ה, ושם ח) "למען תחיון", אבל חיים שזכה הוא זכרוננו לברכה היו במעלה עליונה ונפלאה מאד. אשרי מי שיזכה להרגיש מעט התנוצצות מנעימות החיים שלו שהיה חי חיים ארוכים חיים טובים באמת, כמובן מהמעשה של השבעה בעטלערס אשר על חיים אלו בקש דוד המלך עליו השלום (תהלים ט"ז): "תודיעני אורח חיים" וכו':

בזה הספר נכתבו כל המעשיות ששמענו מפיו הקדוש גם כמה שיחות וסיפורים ששמענו מפיו הקדוש, כי שיחתו היא כולה תורה, גם כמה מעשיות שנעשו ועברו בינו לבין מקורביו. ומכולם. יבין המשכיל עוצם גדולתו ותוקף קדושתו המופלג מאד מאד מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשוב, והמשכיל כעת ידום וישתוק וכל חד כפום מה דמשער בליבה יבין מעט מעט פחות

מטיפה מן הים הגדול. ואפילו מה ששמענו וראינו לא היצגנו כאן רק מעט קצת ברמז. ומפני עוצם המחלוקת שרבו עליו מאד, אנו מוכרחים לשום לפינו מחסום לבלי לספר בשבחו. וגודל עוצם קדושתו ורוממתו הוא מרומם ונשגב מאד מידיעתנו.

אך גם זה המעט דמעט שזכינו לידע ולהבין קצת, אי אפשר לספר כולו מפני המחלוקת הגדולה אף על פי שהיה טובה לעולם, רק רשמתי זאת בשביל דורות הבאים ובשביל הימים הבאים לקראתנו לשלום, למען לא תשכח מפינו ומפי זרענו. למען ידעו דורות הבאים גודל חיבתם של ישראל לפני השם יתברך אשר זכו בדורות האחרונים לאור צה וזך כזה אור הגנוז והצפון. אשרי עין ראתה אותו, אשרי אוזן ששמעה מפיו דבוריו הקדושים. והמעמיק עיונו בספריו הקדושים יבין מעט מעוצם קדושתו:

דברי הכותב הקטן נתן בן אדוני אבי מורנו הרב נפתלי הירץ ישמרהו צורו ויחייהו מנעמירוב:

ובקשתי מאת המעיין לבל יפלא בעיניו אם לפעמים ימצא בדברינו כמה שיחות וסיפורים מרבנו ז"ל שנכתבו כאן שהם נראים דברים פשוטים, ולפעמים נראה כאילו אין להם פירוש כלל, ויקשה בעיניו על מה נכתבו. אך באמת בכל הדברים והשיחות והסיפורים שנכתבו כאן, בכולם יש דברים בגו ומי שזכה לעמוד לפניו ולשמוע מפיו הדברים והשיחות היה מתנוצץ לו קצת והיה מתנוצץ לו קצת והיה רואה ומבין קצת שהם דברים עליונים וגבוהים מאד, והיה מתעורר להשם יתברך על ידי כל דיבור ודיבור שיצא מפיו בקדושה ובטהרה נפלאה. ומחמת זה לא יכולתי להתאפק מלכתוב ולרשום קצת סיפורים ושיחות לזכרון, ואף שיש בהם קצת שיחות שלא יבינם המעיין

כלל תוכן הכוונה שיש בהם, עם כל זה משנה לא זזה ממקומה
(לשון חז"ל יבמות ל.)

ומי שחפץ באמת יכול למצוא ברוב השיחות דברים נפלאים, וכמה וכמה התעוררות נפלא לעבודת השם יתברך, וכמה עצות וכמה התחזקות שיתחזק האדם מאד לבל יתייאש עצמו בשום אופן וכיוצא בזה כי (דברים ל"ב) "לא דבר ריק הוא מכם" ואם ריק הוא מכם (ירושלמי פאה). כי אפילו דיבורים פשוטים של רבנו ז"ל הגדול והקדוש הם פותחים אור גדול ויש להם כוח גדול לעורר כל העולם לעבודתו יתברך אשר זה היה כל מגמת רבנו ז"ל כל ימי חייו הקדושים, גם נשמע מפיו הקדוש שאפילו שיחות פשוטות שלו צריכים לכתבם, כי בכל שיחה ושיחה שלו יש בהן כוונות עמוקות מאד, והם כלליות גדול וכל אדם יכול להוציא מהם עצות נפלאות והנהגות ישרות לעבודתו יתברך שמו:

הקדמת הספר שבחי הר"ן

ראיתי לבאר ולספר קצת מעט מזעיר מקדושת הנהגת רבנו הקדוש והנורא, זכרונו לברכה, מיום שעמד על דעתו עד היום שנסתלק בשלום. קצת מה ששמעתי מפיו הקדוש בעצמו, וקצת מאנשים אחרים שהכירו אותו מעודו, וקצת מה שראינו בעינינו: ואם אמנם ידעתי גם ידעתי כי רבים יהיו אשר לא יאמינו בדברים האלה כי רבים קמו עליו, עם כל זה לא יכלתי להתאפק מעצם הפצרת ותשוקת אנשים רבים וכן שלמים אשר הפצירו עד בוש להדפוס קצת מזה. גם סעיפי ישיבוני וכליותי יעצוני כי הלא על כל פנים ההנהגות המבוארים כאן הם הנהגות קדושות וטובות מאד, אשרי שיאחז בהם. וראויים לחוקקם על ספר הנהגות אלו, יהיה העושה מי שעשאן. על כל פנים ההנהגות

הללו הם טובים וקדושים מאד ואיככה אוכל למנוע הטוב מהולכים בתמים אשר נפשם איותה למצוא בספר דרכים ישרים הללו. וגם האמת עד לעצמו: ומי שיביט בעין האמת בספרי רבנו, זכרונו לברכה, יבין בעצמו כי דברים כאלו אי אפשר להשיג כלל בשכל אנושי כי אם לקדוש וטהור בקדושה וטהרה יתרה כמותו ואי אפשר להאריך בזה, כי הם אך למותר, כדרך שאומרים העולם או שלא יועיל או שהם שלא לצורך. על כן לבי הלך אחת הנה ואחת הנה בענין זה, ואמרתי ויהי מה ארוצה דברי אלה (תהלים ע"ח ו): "למען ידעו דור אחרון יקומו ויספרו לבניהם", וממנו יראו וכן יעשו לילך בנתיבות הללו ולדרוך בעקבותיו. כי זאת אין צריך לפנים שהנהגות כאלו הם הנהגות קדושות ויקרות וכל אחד ואחד יכול להתקרב להשם יתברך על ידי הנהגות כאלו כי הם דברים השווים לכל נפש כקטן כגדול. ואפלו הפחות שבישראל, אם ירצה לחום על חייו ולחשוב על תכליתו הנצחי, וירגיל עצמו ללכת בנתיבות ובדרכים הללו המבוארים פה, בודאי יזכה לחיי עולם ויוכל לבוא למעלות גבהות וקדושות כחד מבני עליה, אם יהיה חזק בדעתו לאחוז דרכו הטוב תמיד כיתד חזק בל ימוט ככל המבאר פה לקמן: אך זאת לדעת כי כל המבואר פה אינו אפלו כטיפה מן הים הגדול מעוצם קדושתו והפלגת מעלתו העולה למעלה במקום שאין יד שכל אנושי שולטת שם. וגם אין רצוננו לבאר קצת מופתים נוראים שראינו ממנו, כי אין לנו עוסקים לספר בשבחיו הקדושים כי אם מה שנוגע ליראת השם. אמרתי אך יראו אותם הדברים יקחו מוסר. כי כל האנשים הרואים דברים הללו בכתב אצלנו כולם יודו וישבחו ויפארו אותם ונוגע בלבם התעוררות

גדול להשם יתברך וכולם מבקשים ומפצירים בי להביאם לדפוס. (יחזקאל ל"ה י"ג) העתירו עלי דבריהם עד שהוכרחתי למלאות רצונם. והשם יתברך ירחם עלינו שנזכה לילך בדרכי אבותינו אשר עשו באימה וביראה רצון קונם עד יבנה ציון וירושלים (ישעיה ס' ה) וישבו ישראל אל ארובותיהם כיונים במהרה בימינו אמן:

יְמֵי מוֹחֲרַב־תְּ

הקדמת חלק ראשון

אמר המעתיק: ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות א, יז): לא המדרש הוא העקר, אלא המעשה ואמרו עוד (שם ד, יג): גדול התלמוד, שמביא לידי מעשה והנה בכלל תורתנו הקדושה יש גופי תורה, שהן כל ההלכות, שמבארין כל מצוות התורה ומזרין לנו את הדרך אשר נלך בו, ויש גם כן ספורי התורה, שהם פרשיות הרבה שבספר בראשית, שמות וכו' וכן בכל תנ"ך ותורה שבכל פה, יש בהם שני אפנים הנ"ל והנה מצינו, שהתחלת התורה הקדושה היא דיקא מהספורים הקדושים, ועל דרך שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (רש"י בראשית א): לא היה צריך להתחיל התורה אלא מ"החדש הזה לכם" וכו', אלא משום "כח מעשיו הגיד לעמו" וכו', ועל פי פשוטו גם כן, כי בשם שאף על פי שעקר תכלית למוד התורה הוא המעשה הטוב, אף על פי כן: גדול תלמוד, שמביא לידי מעשה כמובן: גדולים מעשי ה', וגדול כח הספורים שבתורה כי מלבד תעלומות חכמה וסתרי תורה, אשר נעלם בהם, כמבאר הרבה בזה בזה הקדוש, מלבד זה גם על פי פשוטו הן הם עקר יסוד תורתנו הקדושה כי על ידים נתחזק ונתעורר לב האדם ברשפי אש שלהבתיה ללמוד

התורה ולהגות בה יומם ולילה ולקיים בכל הכתוב בה ולהאמין בכל סודותיה, שהם בחינת: הנסתרות לה' אלקינו מאחר שרואה ולומד כל סדר מעשה בראשית וסדר כל הדורות מאדם ועד נח ומנח עד אברהם וכו' וכו', עד שיצאו ישראל ממצרים וכו', ואכלו את הפן ארבעים שנה, וזכו לקבלת התורה וכו', עד שנכנסו לארץ ישראל וכו' על ידי כל זה נתעורר לב האדם ללמד התורה ולקיימה וכן בתורה שבעל פה מצינו פיוצא בזה, כי יש בה הלכות ואגדות, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה בספרי, פרשת עקב: ולדבקה בו דור שי רשומות אמרו: רצונך שתכיר מי שאמר והיה העולם, למד הגדה, שמתוך כך אתה מכיר את הקדוש ברוך הוא ומדבק בדרכיו וכן אמרו במכילתא, פרשת בשלח: והישר בעיניו תעשה אלו אגדות משבחות, הנשמעות באזני כל אדם ואמרו ב"תנא דבי אליהו", פרק ב: בכל הארץ יצא קום אלו ההגדות, שמקדשין שמו הגדול בהן וכן עוד הפליגו רבותינו זכרונם לברכה במקומות הרבה בענין למוד ההגדות שבתורה, והכל מפני שהן משיכין לב האדם ומעוררין אותו לעבודתו יתברך ולקיום התורה: והנה, בכל דור ודור עקר למוד התורה וקיום התורה וקיום כל קדשת ישראל, הכל הוא רק על ידי חכמי הדור, שהם הצדיקים הגדולים שבכל דור וכעין שדרשו רבותינו זכרונם לברכה במסכת מגלה, דף יא: ואף גם זאת וכו' לא מאסתים בימי פשדים, שהעמדתם להם דניאל וכו'; ולא געלתים בימי יונים, שהעמדתם להם שמעון הצדיק וכו' להפר בריתי אתם וכו', שהעמדתם להם בית רבי וחכמי דורות וכו' וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מפות כב:): פמה טפשאוי וכו', דקימי מקמי ספר תורה ולא קימי צורבא מרבנן וכו': והנה בענין

הַצְדִּיקִים יֵשׁ גַּם כֵּן שְׁנֵי בְּחִינֹת הַנְּזָכְרוֹת לְעִיל, כִּי מְלַבֵּד הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַנִּפְלְאִים שְׂמַתְגָּלִים עַל יָדָם שְׂמַבְיָאִין אֶת הָאָדָם לְיַדֵּי מַעֲשֵׂה וְקִיּוּם הַתּוֹרָה, אֵלֶּא אֶף גַּם הַסְּפוּרִים הַקְּדוּשִׁים שְׂמַסְפְּרִין מֵהֶם יֵשׁ בָּהֶם כַּח גְּדוּל לְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִלְמַד הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה שְׁלָהֶם וְלְקִיָּמָם בְּאַמֶּת וּבְתָמִים כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ:

וְהִנֵּה סָמוּךְ לְדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה בְּעִקְבוֹת מְשִׁיחָא מִמָּשׁ חָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְשָׁלַח לָנוּ מוֹשִׁיעַ וְרַב עִיר וְקֹדֵישׁ נִחְיָת מִן שְׂמִיָּא נִחַל נֹזְבַע מִקּוֹר חֶכְמָה אֹר הָאֹרוֹת וְכוּ' הוּא רַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ וְכוּ' בְּעַל הַמַּחְבֵּר סְפָרֵי לְקוּטֵי מוֹהַר"ן וְסְפוּרֵי מַעֲשֵׂיּוֹת וְכוּ' הוּא הַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת לְהַאִיר עֵינָי כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּחֲדוּשֵׁי תוֹרָתוֹ וְשִׂיחוֹתָיו וְסְפוּרָיו וְעֲנִיָּנוּ, כַּמְבָּאֵר הַרְבֵּה מְזֵה בְּסְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים וְהַעֲמִיד תַּלְמִידִים הַרְבֵּה חֲכָמִים וְצְדִיקִים גְּדוֹלִים וְאֶף עַל פִּי כֵּן מִגְּדֹל הַהַעֲלָמָה וְהַהִסְתָּרָה שֶׁהָיָה עָלָיו בְּזֵה הָעוֹלָם, עַל דֶּרֶךְ (בְּרֵאשִׁית א) "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב" לָגֵנוּ (הַגִּיָּה יב), עַל כֵּן גַּם תַּלְמִידָיו הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו לֹא זָכוּ לִידַע וּלְהַשִּׁיג גַּם מְקַצֵּת מִן הַמְּקַצֵּת מִפְּנֵי זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה, עַד הֵיכָן הִגִּיעַ נוֹרְאוֹת נְשֻׁגְבוֹת מַעֲלֵת קְדוּשָׁתוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה כִּי־אֵם עַל אֶחָד מִתַּלְמִידָיו הַמְּבַהֲקִים הוּא מוֹרְנוּ הַצְדִּיק הַקְּדוּשׁ וְכוּ' הָרַב רַבֵּי נָתַן זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הֵבֵא עָלָיו הָעִיד רַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה בְּעֶצְמוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וּמַשִּׁיג קְצַת מִגְּדֹלָתוֹ כַּמְבָּאֵר קְצַת מְזֵה בְּמָקוֹם אַחַר וְהִנֵּה מְבָאֵר בְּמָקוֹם אַחַר מֵה שֶׁהִזְהִיר לְאַנְשָׁיו שִׂישְׁתְּדִלוּ בְּזֵה הַרְבֵּה, לְדַבֵּר עִם אַנְשִׁים אַחֲרִים וּלְהוֹדִיעַ לָהֶם קְצַת מִשִּׂיחוֹתָיו וְעֲנִיָּנוּ וּמֵאַמְרָיו בְּכִדֵּי שִׂיתְעוֹרְרוּ עַל יְדֵי זֶה לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּפְעַם אַחַת אָמַר בְּרִתֵּת וּבְזִיעַ וּבְהַתְלַהֲבוֹת גְּדוּל וּרְעֵדָה גְּדוּלָה בְּלָשׁוֹן זֶה, וְהוֹדַעְתֶּם לְבָנֶיךָ וּלְבָנֵי בְּנֵי־אֵיִיעָרַע קִינְדַּעַר זְאֵלֵט אִיהֵר מוֹדִיעַ

זַיִן וְוַאס דָּא הָאט זײַךְ גִּיט־אַהֲנָן [לְבַנִּיכֶם תּוֹדִיעוּ מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה כְּאַנְ]:

וְהִנֵּה הָרַב רַבִּי נְתָן זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה הַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת בְּזֶה כָּל יָמָיו לְקָרַב בְּנֵי אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלְהוֹדִיעַ לָהֶם מִנּוֹרָאוֹת נְשֻׁגָבוֹת מֵעֲלֵת קְדוּשַׁת רַבְּנֵינוּ זְכָר צַדִּיק לְבִרְכָה, וּמֵעֲלֵת קְדוּשַׁת תּוֹרָתוֹ וְשִׂיחוֹתָיו וְכוּ' וְכָל עֲנִינָיו הַקְּדוּשִׁים וְהִרְבָּה לְכַתֵּב סְפָרִים קְדוּשִׁים בְּזֶה וּלְהַדְפִּיסָם, בְּכַדֵּי לְקַיֵּם (מִשְׁלֵי ה) יְפוּצוּ מֵעִינֹתֶיךָ חוּצָה וְהֵן הֵם סְפָרֵי לְקוּטֵי מוֹהֲרֵ"ן, וְלְקוּטֵי עֲצוֹת, וְסֵפֶר הַמַּדּוֹת, וְסֵפֶרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וְהַשִּׂיחוֹת שְׂאֲחַר הַסְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וְסֵפֶר חַיֵּי מוֹהֲרֵ"ן, וְסֵפֶרֵי לְקוּטֵי הַלְכוֹת עַל כָּל אַרְבָּעָה חֻלְקֵי שְׁלַח־עֲרוּךְ, וְסֵפֶרֵי לְקוּטֵי תְּפִלוֹת וְכָעֵת חֲפָשָׁנוּ בְּאַמְתַּחַת הַכְּתָבִים שְׁלוֹ וּמִצָּאֵנוּ קוֹנְטָרַם אֶחָד וְנִקְרָא שְׁמוֹ יָמֵי מוֹהֲרֵנ־תּ וְתִכֵּן עֲנִינֵנוּ הוּא מַה שֶּׁרָשָׁם עוֹד לְעֲצָמוֹ אֵיזָה סְפוּרֵים קְדוּשִׁים מִמָּה שֶׁעָבַר עָלָיו בְּיָמֵי חַיָּיו הַקְּדוּשִׁים, וּמֵעַנִּין הַהִתְקַרְבוֹת אֵיךְ שֶׁזָּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵינוּ זְכָר צַדִּיק וְקְדוּשׁ לְבִרְכָה וְהַמְּנִיעוֹת אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו בְּזֶה, וְאֵיךְ שֶׁחָמַל עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְזָכָה לְשַׁבְּרָם וְעוֹד עֲנִינִים כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר עַל יָדָם יִתְעוֹרֵר הַמַּעֲיִן לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ גַּם נִמְצָא בָּהֶם אֵיזָה סְפוּרֵים וְעֲנִינִים מִקְּדוּשַׁת רַבְּנֵינוּ זְכָר צַדִּיק וְקְדוּשׁ לְבִרְכָה אֲשֶׁר מְבַאֲרִין כְּאַן בִּיּוֹתֵר מִמָּה שֶׁמְבַאֲרִים בְּמִקּוֹמוֹת אַחֲרֵים, וְעוֹד עֲנִינִים יְקָרִים וְכוּ':

לְכֵן אָמַרְנוּ לְזִכּוֹת אֶת הָרַבִּים גַּם בְּסְפוּרֵים אֵלֶּה לְמַעַן יִדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן וְכוּ', וַיְקַיֵּם בָּנוּ מִקְּרָא שְׁכָתוֹב (הוֹשַׁע ו, בִּג): יַחֲיִינוּ מִיָּמִים. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימוּנוּ וְנִחֲיָה לְפָנָיו, וְנִדְעָה נִרְדְּפָה לְדַעַת אֶת ה' כְּשֶׁחָר נָכוֹן מִצָּאוּ וַיָּבֹאוּ כַּנְּשָׁם לָנוּ כְּמִלְקוֹשׁ יוֹרָה אֲרָץ: אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

הקדמת חלק שני

בְּזֶה הַסֵּפֶר יִסְפַּר סֵדֶר הַנְּסִיעָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁל מוֹרְנוּ הַצְּדִיק
הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן מְבַרְסֵלַב זֵכֶר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה תְּלֵמִיד מְבָהֵק
שֶׁל אֲדוֹנָיו מוֹרְנוּ וְרַבָּנוּ אֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוֹן נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה
מוֹרְנוּ הַרְבֵּי נַחְמָן זֵכֶר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה מְבַרְסֵלַב:

וְגִדְל הַמְּנִיעוֹת שֶׁהָיָה לוֹ לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהוּא בְּגִדְל
הַתְּחִיבוֹתוֹ זָכָה לְשִׁבְר הַכֹּל וּבָא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:

אָמַר הַמַּעֲתִיק מְבַאָר בְּדַבְּרֵי רַבָּנוּ הַקְּדוֹשׁ אֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוֹן
מוֹרְנוּ רַבִּי נַחְמָן זֵכֶר צְדִיק לְבָרְכָה, בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּסִפְרֵי
הַקְּדוֹשִׁים מִגִּדְל כַּח הַסְּפוּרִים שֶׁמְסַפְּרִין מִצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים
מֵאֲשֶׁר עָבַר עֲלֵיהֶם כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א סִימָן רל"ד שֶׁעַל
יְדֵי זֶה נִטְהַר מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם הַמְּסַפֵּר וְעַל יְדֵי זֶה נִצּוֹל מִצָּרוֹת
וּמִמְתִּיק כָּל הַדֵּינִים שֶׁהֵם מְבַחֲיֵנֵת מַחִין דְּקַטְנוֹת וְכוּ' עַיִן שָׁם וְכֵן
כָּתַב בְּסֵפֶר הַמַּדוּת שֶׁלּוֹ מִי שֶׁמְסַפֵּר מִעֲשִׂוֹת מִצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים
בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לוֹ חֶסֶד וּמְרָמוֹ זֶה בְּכַתוּב (תְּהִלִּים נ"א) "מִגִּדְל
יְשׁוּעוֹת מִלְּכוּ" (מֵאֵן מַלְכֵי רַבָּנוּ) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ הֵינּוּ לְמִי
שֶׁמְסַפֵּר וּמַשִּׁיחַ אוֹתָם וְעוֹד כָּתַב בְּסֵפֶרוֹ ח"א סִימָן רמ"ח שֶׁעַל יְדֵי
זֶה נִתְעוֹרַר לֵב הָאָדָם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחֶשֶׁק נִמְרָץ כִּי נִתְעוֹרַר
אֲזַעַל יְדֵי זֶה הָרְשִׁימוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַצְּדִיק מֵהַ שֶׁעָשָׂה עַל יְדֵי
עַבּוֹדָתוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְעוֹרַר לֵב הָאָדָם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאָמַר,
אֲשֶׁר הוּא בְּעַצְמוֹ, יַעַן שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים הָיוּ שְׂכִיחִים בְּקַהֲלֵת־קִדְשׁ
מִעוֹבּוֹז' שֶׁשָּׁם מְקוֹם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זֵכֶר צְדִיק לְבָרְכָה, וְרַבָּם
כְּכֹלם נִתְאַכְסְנוּ בְּבֵית אָבִיו וְאִמּוֹ הַצְּדִיקִים וְשָׁמַע מֵהֶם הַרְבֵּה
סְפּוּרִים מִצְּדִיקִים, עַל יְדֵי זֶה הָיָה עֵקֶר הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם
עַד שֶׁזָּכָה לְמַה שֶׁזָּכָה, כְּמִבְּאָר מִזֶּה בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת וְגַם כְּבָר

נִתְבָּאָר בְּהַקְדָּמָה לְסֵפֶר יְמֵי מוֹהֲרֵינֵי חֵלֶק רֵאשׁוֹן כִּי כְמוֹ שְׂבִכְלָל תּוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה גְדוֹלִים מַעֲשֵׂי הַשֵּׁם, וְגָדוֹל כַּח הַסְּפוּרִים שְׁבִתּוֹרָה, שְׂבָהָם מִתְחִיל הַתּוֹרָה, כִּי מִלְבָּד תִּעְלֹמוֹת חֲכָמָה וְסִתְרֵי תּוֹרָה שֵׁישׁ בָּהֶם, גְּדוֹל כַּחם גַּם עַל פִּי פְּשׁוּטֵי לְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם לְזִכּוֹת לְקִיָּם הַתּוֹרָה, כְּמוֹ כֵּן הַסְּפוּרִים מֵהַצְּדִיקִים גְּדוֹל גַּם כֵּן כַּחם לְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִלְמַד חֲדוּשֵׁי תּוֹרָתָם וְלְקִיָּמָם בְּאַמֶּת וּבְתָמִים כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ עַיִן שָׁם:

וְעַל קֵטֵב זֶה כָּבֵר נִדְפְּסוּ סְפוּרִים רַבִּים מְכֹל הַצְּדִיקִים מֵהֶרָאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, מֵהָאֵר"י זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה וּמֵהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זְכוֹר צְדִיק לְבִרְכָה, וְכֵן כָּל הַסְּפוּרִים הַנִּפְלְאִים מְאֹדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ רַבִּי נַחֲמָן זְכוֹר צְדִיק לְבִרְכָה, בְּסִפְרֵי "חַיֵּי-מוֹהֲרֵינֵינוּ" וְ"שְׂבִיחַי-הֶר"ן" וְ"שִׁיחֹת-הֶר"ן" מְכֹל מֵה שְׁעֵבֵר עָלָיו בְּמִקּוֹמוֹתָיו לְמוֹשְׁבוֹתָיו, וּבְכָל נְסִיעוֹתָיו הַקְדוּשׁוֹת וּבְפָרֵט מִסֵּדֶר הַנְּסִיעָה הַקְדוּשָׁה שָׁלוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמִבְּאֵר שָׁם מְעַט כְּטַפָּה מִן הַיָּם מֵעֵצֶם הַתְּלָאוֹת וְהַתְּרַפְּתָקָאוֹת שְׁעֵבְרוּ עָלָיו עַד שְׁזִכָּה לָבוֹא לְשֵׁם וְלְזִכּוֹת שָׁם לְמֵה שְׁזִכָּה וְהִנֵּה אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ הַרַב רַבִּי נַחֲמָן, זְכוֹר צְדִיק לְבִרְכָה הוּא גָּלָה לָנוּ בְּמֵאֲמָרָיו הַקְדוּשִׁים גְּדֹל נִפְלְאוֹת מְעֵלֶת קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם עֲכָשׁוּ כְּשֶׁהִיא בְּגָלוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמַר בְּפִרוּשׁ בְּהַתְּחִלַּת הַמֵּאֲמָר תִּשְׁעָה תִּקּוּנֵי יִקְרִיין סִימָן כ' בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרֵינֵינוּ ח"א מִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, הִינּוּ שְׂיִלְךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אִי אֶפְשָׁר אֵלָּא עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם סִימָן רל"ד כְּתַב, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּלָלִיּוֹת הַקְדוּשָׁה שֶׁל כָּל הַקְדוּשׁוֹת וְגַם גָּלָה לָנוּ גְּדֹל הַחַיּוֹב כְּמֵעַט עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפִי שְׁעָה עַל כָּל פְּנִיָּם, אִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִשְׁתַּקֵּעַ וְלָדוֹר שָׁם בְּקִבְיָעוֹת וְלָבוֹ הִיָּה בּוֹעֵר מְאֹד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

נאמר מזהרני"ת זצ"ל "צדק צני מקוה שדך צהד מספרי רבנו יהיה תיקון רב"ל" וזוה"ק "חק נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתי ואנצח" שע"י ישיבת תיקון המידות

כִּמוֹ שֶׁכָּתַב עַל פְּסוּק וַיִּקַּד אֶרְצָה בְּלִקוּטֵי אֵי סִימָן קנ"ה שֶׁהָיָה בּוֹעֵר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹן כִּיְקוּד אֵשׁ וְגַם אַחַר בִּיאָתוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה גַם כֵּן הַשְׁתַּוְקוּתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֲצוּם וּמְפֹלֵג מְאֹד בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִפֶּשׁ כְּאֲשֶׁר אָבוֹתֵינוּ סָפְרוּ לָנוּ אֲשֶׁר בְּהִיּוֹתוֹ בְּלִמְבָרְגֵי יָשָׁב עִם אֲנָשִׁים בְּסַעֲדָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבַּת קֹדֶשׁ שָׂאוֹ הוּא רַעְיוֹא דְרַעְיוֹן וְדִבֵּר אֵז הַרְבֵּה מִגְּדֹל קֹדֶשֶׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּרָצוֹן וְהַשְׁתַּוְקוּת עֲצוּם עַד מְאֹד עַד שֶׁהַחֲשִׁיד הַלִּילָה וְלֹא הִכְנִיסוּ עֲדִין נֵר לְבֵיתוֹ וְהִרְגִישׁוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁיָּשָׁבוּ אֶצְלוֹ שֶׁהַתְּחִיל לְגוֹעַ וַיִּצְעְקוּ לְהָבִיא נֵר לְבֵיתוֹ, וְעוֹרְרוּ וְהִקִּיצוּ אוֹתוֹ וְהִבִּינוּ אֵז אֲשֶׁר בְּגִלְל גְּדֹל הַשְׁתַּוְקוּתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלָתָה נַפְשׁוֹ לְצֵאתָ:

וְשָׁמַעְתִּי מֵאַחַד מֵאֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ אֲשֶׁר נִרְמָז גַּם בְּתוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה אֶצְלֵ הַסֵּתֵלְקוּת מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁיִּצְאָה נַפְשׁוֹ בְּעֵת רַעְיוֹא דְרַעְיוֹן בְּשַׁבַּת בְּמִנְחָה מִחֲמַת גְּדֹל הַשְׁתַּוְקוּתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יְדוּעַ שֶׁהַתְּפִלָּל מִשָּׁה תִקְט"ו [חֲמִשׁ מֵאוֹת וַחֲמִש־עֶשְׂרֵה] תְּפִלוֹת לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּלְבַסּוֹף כְּשֶׁאָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ (דְּבָרִים ל"ג) "זֹאת הָאֶרֶץ וְכוּ' הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר" מִיַּד כְּתִיב "וַיָּמַת שָׁם מִשָּׁה" וְכוּ' כִּי עַל יְדֵי שְׁמֵרָאִין לוֹ לְאָדָם דָּבָר הַנְּחָשֶׁק, וּמוֹנְעִין אוֹתוֹ מֵאֵתוֹ, נִתְגַּבֵּר הַחֲשֶׁק בְּיוֹתֵר, כִּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי שֶׁהִרְאָה לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת הָאֶרֶץ, וְאָמַר לוֹ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר נִתְגַּבֵּר חֲשֶׁקוֹ בְּיוֹתֵר עַד שֶׁיִּצְאָה נַפְשׁוֹ:

וְהִנֵּה יוֹתֵר מִכָּל תְּלִמִידָיו הַקְּדוּשִׁים זָכָה מוֹרְנוּ הָרַב הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ רַבִּי נָתַן זֶכֶר צַדִּיק לְבִרְכָה לְקַבֵּל דַּעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם וְכַאֲשֶׁר הִבִּין מִמֵּאֲמָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁכָּל קֹדֶשֶׁת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי תָלוּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נִכְסוּף נִכְסוּף מְאֹד לְזָכוֹת לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשִׁפְךָ כַּמִּים לְבוֹ לְפָנָי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֶּה לָבוֹא לְשֵׁם

בְּאִשֶּׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה הַתְּפִלוֹת הַנּוֹרְאוֹת עַל זֶה בְּסֵפֶר לְקוּמֵי
 תְּפִלוֹת שְׁלוֹ וְגַם זָכָה לְחִדּוּשׁ הַרְבֵּה חֲדוּשֵׁי תוֹרָה נִפְלְאִים לְבָאֵר
 אֵיךְ שָׁכַל קְדוּשַׁת אִישׁ יִשְׂרָאֵל תָּלוּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֲלֹא הִמָּה
 בְּתוֹבִים בְּסֵפֶרִי לְקוּמֵי הַלְכוֹת שְׁלוֹ, עַד שְׁעֲזָרוּ ה' לְזִכּוֹת לְשִׁבְר כָּל
 הַמְּנִיעוֹת וּלְבּוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכֹאֲשֶׁר מְצָאנוּ בְּאַמְתַּחַת כְּתָבֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים קְנֻטָרִם מִיַּחַד נִקְרָא גַם כֵּן בְּשֵׁם יָמֵי מוֹהֲרֵנ"ת שְׁכַת־ב
 כָּל סֵדֶר נְסִיעָתוֹ בְּאֶרֶיכוֹת, כָּל מַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׁעַל יָדֵי זֶה
 הִגִּיעַ לוֹ רָמִז וְהַתְּחִיזוֹת לְבּוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ שְׁעַל יָדֵי זֶה הָיָה
 לוֹ מְנִיעָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁגַם זֶה בְּשִׁבִיל הַחֶשֶׁק וְכָל הַסְּבוּבִים
 וְהַטְּלוּלִים שְׁהָיָה לוֹ בְּנִסְיָה הַזֹּאת וְכָל מַה שְׁעֲבַר עָלָיו בְּכָל
 מָקוֹם וּמָקוֹם, וּכְבָר כְּתָבְנוּ מִקְדָּם מִגְדֹל כַּח הַסְּפוּרִים שֶׁל הַצְּדִיקִים
 מְכָל אֲשֶׁר עָבַר עֲלֵיהֶם, לְזֹאת אָמַרְנוּ לְהַדְּפִיסוֹ בְּכִדֵי שְׁיִהְיָה
 לְזִכְרוֹן לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְשִׁיתְּעוֹרֵר לֵב כָּל אִישׁ כַּמָּה צְרִיכִין
 לְהַתְּחִיז לְבּוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אִם צְדִיק גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ כְּזֶה אֲשֶׁר
 הַזִּמְן הָיָה יָקָר אֲצִלוֹ מְאֹד, וְשָׁמַר כָּל שְׁעוֹתָיו וּרְגָעָיו לְבֵל יֵלֶךְ רַגַע
 לְאַבוּד רַק עִסַּק תָּמִיד בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּבְחֲדוּשֵׁי
 דְּאוֹרֵיתָא, אַף עַל פִּי כֵן לְגִדֹל חֲבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל סָבַב כַּמָּה
 סְבוּבִים וְטְלוּלִים וּבְכָל מָקוֹם עָבַר עָלָיו מַה שְׁעֲבַר וְהוֹרִיד עֲצָמוֹ
 לְקִטְנוּת עֲצוֹם לְעַסֵּק אִזּוֹ בְּנִסְיָתוֹ בְּמַכִּירַת סְפָרִים וּלְבַקֵּשׁ מָקוֹם
 לָלוֹן כְּאֲשֶׁר יִסְפֹּר בְּפָנִים הַסֵּפֶר מַה שְׁעֲבַר עָלָיו בְּסִטְאֵמְבוּל
 וּבְאַלְכֶסַּנְדְּרִיָּה וְכָל זֶה הָיָה כְּדֹאֵי אֲצִלוֹ בְּשִׁבִיל שְׁיִזְכָּה לְבּוֹא לְאֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל, מְכָל־שִׁכּוֹן וְכָל שִׁכּוֹן אֲנִן יִתְמֵי דִּיתְמֵי, עוֹלָלִים לֹא רָאוּ אוֹר,
 בּוֹדֵאֵי כְּדֹאֵי וּכְדֹאֵי לְסִבֵּל טְרַחוֹת וַיִּגִּיעוֹת רַבּוֹת בְּכִדֵי לְזִכּוֹת לְבּוֹא
 לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלִהְיוֹת עַל כָּל פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּחַיָּו בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 אוֹלֵי נְזֻכָה עַל יָדֵי זֶה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאַמְתָּ:

גַּם יָבִין הַמַּעֲיִן בְּסִפּוּרֵי אֱלֹה גִדְל זְרִיזוֹתוֹ בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם כִּי בְּכָל
 מְקוֹם בּוֹאוֹ בְּטִלְטוּלָיו הַרְבִּים וְהַגְּדוֹלִים וְכָל מֵה שְׁעָבַר עָלָיו לֹא
 בִּלְבָל אֹתוֹ שׁוֹם דָּבָר, אֲדַרְבָּא לְקַח מְזִה רְמִיזֵי דְחֻכְמַתָּא לְהַזְכִּיר
 עֲצָמוֹ לְהַתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל וְלָבוֹא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְחִדְשׁ בְּכָל מְקוֹם
 בּוֹאוֹ חֲדוּשֵׁי-תוֹרָה נִפְלְאִים הַמְדַבְּרִים מִגְּדֹל מַעְלַת קְדוּשַׁת אֲרֶץ
 יִשְׂרָאֵל הַמְּחַיִּים וּמְשִׁיבֵי נֶפֶשׁ כָּל חַי כִּפְּאֲשֶׁר יִסְפֹּר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת
 בְּסִפְרֵי הַזֶּה וְהַרְבֵּה מֵהֶם נִדְפְּסוּ בְּסִפְרוֹ לְקוּטֵי הַלְכוֹת אֶרֶח חַיִּים
 חֵלֶק ב' שְׁכָל הַלְכָה רְבִיעֵי מֵהַקָּרָד הַזֶּה נִתְחַדְּשׁ אֲזוּ בְּעֵת נְסִיעַתוֹ
 לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל עֵינַן שָׁם וּבְבוֹאוֹ מֵיָם לִיְבָשָׁה לְתַחֲלַת גְּבוּל אֲרֶץ
 יִשְׂרָאֵל לְעִיר צִידוֹן, חִדְּשׁ הַלְכוֹת בְּרַכַּת הוֹדָאוֹת הַיְחִיד הַלְכָה ד'
 הַמַּתְחִיל 'וְזֶה בְּחִינַת אֲרַבְעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת יוֹרְדֵי הַיָּם וְכוּ' עֵינַן
 שָׁם כְּמוֹ שְׁכַתָּב שָׁם בְּסוֹף הַהַלְכָה וְכָל מִי שִׁיבִיט בְּעֵינַי הָאֵמֶת עַל
 סִפּוּר הַנְּסִיעָה הַזֹּאת בְּטַח יִתְעוֹרֵר לָבוֹא לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְלִזְכוֹת
 לָבוֹא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וּלְהַתְחִיל מִחֲדָשׁ בְּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלֵינוּ שְׁנִזְכָּה כָּלֵנוּ לָשׁוּב לְאַרְצֵנוּ בְּבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

הַקְּדַמַּת סִפְרֵי הַמִּידוֹת

סִפְרֵי הַמִּידוֹת הַנִּקְרָא הַנְּהַגוֹת יִשְׂרָאֵל מִרַבָּנוּ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ צְדִיק
 הָאֵמֶת אֹר יִשְׂרָאֵל וְקְדוֹשׁוֹ, נִחַל נְזִיבֵע מְקוֹר חֲכָמָה, רַבִּי נַחֲמָן,
 זְכָר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה מְבָרְסֵלָב נֶכְד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, זְכָר צְדִיק
 וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה, בַּעַל מְחַבֵּר סִפְרֵי לְקוּטֵי מוֹהַר"ן וְעוֹד שְׂאֵר
 חַבּוּרִים.

מְסַדֵּר עַל-פִּי אֱלֹה-בֵּית

בְּרֵאשׁ הוֹמִיּוֹת יִקְרָא מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקָדוֹתוֹ, בְּמָה יִזְכָּה נַעַר אֶת
 אֶרְחוֹ לְהִיטִיב אַחֲרֵיתוֹ, יִרְיעַ אַף יִצְרִיחַ מַעְלַת קְדוּשַׁת כָּל הַמִּידוֹת

הטובות, יקר תפארת גדלתם, ולעמת זה פגם הגדול והנורא של כל מדה רעה, רחמנא לצלן, עצם גנות הרפתם, שומר נפשו ירחק מהם לבל ילכד ברשתם. פקח עיניך וראה, כמה גדול כח המדות וסגלתם יעלה לשמים שיאם ואחיזתם, אם בעל נפש אתה תמצא מרגוע לנפשך, אשר ייטב לך לעד, למען תלך לבטח דרכך ואשורך לא תמעד.

הקדמה

בזה הספר מבארים כל המדות והנהגות על סדר אלה-בית, ונחלק לשני חלקים, והם מכנים אצלנו בשם אלה-בית ישן ואלף-בית חדש. החלק הראשון הם לקוטים נפלאים, אשר לקט רבנו הטהור והקדוש בימי ילדותו, כל אשר השיגה יד חכמתו הגדולה להבין דבר מתוך דבר, ואסף מכל ספרי קדש, כל אשר מצא בהם, מה שנוגע למוסר ולהנהגות ומדות ישראל, וכתבם אצלו לזכרון. הן מה שמצא מבאר בדברי רבותינו, וזרונם לברכה, איזה מעלה של מדה טובה או להפך גנות מדה רעה, הכל באשר לכל היה מאסף על-יד על-יד והעתיקם אצלו על סדר אלה-בית אצל כל מדה ומדה, למען יהיה לו לזכרון לראות בעיניו מעלת כל מדה ומדה והפוכה, למען לכת בדבר טובים וארחות צדיקים לשמר. ונוסף לזה, השיגה חכמתו הרמה דברים רבים יקרים ונפלאים, אשר אינם מבארים בפרוש בדברי חכמינו, וזרונם לברכה, אך ברב עצם השגתו הבין דבר מתוך דבר והשיג חדושים יקרים בעיני המדות מתוך הפסוקים ומתוך דברי רבותינו, וזרונם לברכה, אשר אינם מבארים בדבריהם בפרוש, כי-אם ברמז למשכיל כמותו.

זֶה הַחֶמֶד הַגָּדוֹל לְעַבְדֵי יְהוָה וְלֹא יֵעָבֹר
זֶה הַחֶמֶד הַגָּדוֹל לְעַבְדֵי יְהוָה וְלֹא יֵעָבֹר
זֶה הַחֶמֶד הַגָּדוֹל לְעַבְדֵי יְהוָה וְלֹא יֵעָבֹר

וְהַכֹּל אָסַף וְקָבַץ בְּיַחַד עַל סֵדֶר אֶלֶף-בֵּית, וּבְרַבּוֹת הַיָּמִים
נִמְצָא אֲצִלוֹ חֶבְרִי שָׁלֵם עַל כָּל הַמְּדוֹת, וְצִוָּה לְהַעֲתִיק
הַכֹּל, וּמִפִּיו יִקְרָא אֵלַי, וְאֲנִי כוֹתֵב עַל הַסֵּפֶר, לְמַעַן לֹא יִמוּשׁ סֵפֶר
הַזֶּה מִפִּינוּ לְהַגִּיט בּוֹ תָּמִיד, לְמַעַן נִחְדַּל מִמְּדוֹת רָעוֹת. כִּי כָּל
אֶחָד בְּרֵאיוֹתָיו מִסֵּדֶר עֵצִים גְּנוֹת מְדָה רָעָה וְגַדְל הַפְּסֻדָה וְהַפְּגָם
הַנּוֹרָא הַמְּגִיעַ עַל-יָדָהּ, יַחֹס עַל נַפְשׁוֹ וַיֵּאָזֵר מִתְּנָיו לְעִמּוּד בְּנִגְדָה
וַיִּבְקֹשׁ מִמִּי שֶׁהִרְחַמְתִּים שָׁלוֹ, לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת, לְהַצִּילוֹ
מֵאוֹתָן הַמְּדוֹת רָעוֹת אֹת תְּאוֹת רָעוֹת וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, וְכֵן לְהַפְּדֵן
בְּמְדוֹת טוֹבוֹת.

גַּם מִשְׁכִּיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב, עֲצוֹת נְכוֹנוֹת אֵיךְ לְהִזְהַר
מֵאִיזָה מְדָה, עַל-יָדַי שֶׁיְהִיָּה נִשְׁמָר מִהַמְּדָה הַסְּמוּכָה אֵלֶיהָ,
כִּי הֵם שְׂכָנִים זֶה לְזֶה וְכָל אֶחָד שׁוֹמֵר חֲבֵרְתָהּ, כִּמְבֹאֵר בְּסִמּוּד
בְּהַקְדָּמָה שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ. וּמַעֲלַת סֵפֶר זֶה אֵין מִן הַצָּרָף
לְבֹאֵר לְכָל בַּעַל אֵמֶת, הַחֹפֵץ בְּאֵמֶת וּמִתְגַּעֵגֵעַ לְאַחֵז בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל,
בְּיָדָיו יִמְצָא בּוֹ מִרְגּוּעַ לְנַפְשׁוֹ. אֲשֶׁרִי שֶׁיֵּאָחֵז בּוֹ, אֲזִי טוֹב לוֹ בְּזֶה
וּבְבֹא, כִּי כָּל הַסֵּפֶר הַזֶּה מֵיָסֵד עַל פְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְעַל דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ,
זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, כְּלָם נְכוּחִים לְמַבִּין וַיִּשְׁרִים לְמוֹצְאֵי דָעַת.

הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי הוּא גַם-כֵּן כְּעֵין הַחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן בְּצִלְמוֹ
וְתַבְנִיתוֹ, אֵין בֵּינֵיהֶם הֶבְדֵּל, כִּי הוּא גַם-כֵּן בְּאוֹר
מַעֲלַת מְדוֹת טוֹבוֹת וְגְנוֹת מְדוֹת רָעוֹת וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה.

אוֹלָם הַהֶפְרֵשׁ בֵּינֵיהֶם, כִּי הָעֲנִיָּנִים הַמְּבֹאֲרִים בְּחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן
עַל כָּל מְדָה וּמְדָה הֵם דְּבָרִים, הַמְּבֹאֲרִים בְּסִפְרִים
בְּפִירוּשׁ אֹתוֹ-כָּל-פָּנִים בְּרָמּוֹ, וּמִשְׁכִּיל עַל דְּבַר, וְהַרוֹצֵה
לְהַעֲמִיק עֵינָיו לְהַבִּין דְּבַר מֵתוּךְ דְּבַר, יוּכַל לְהַבִּין וּלְהַשִּׁיג מֵהֵיכָן
הוֹצִיא הָרַב עֲנִין זֶה, מֵאִיזָה פְּסוּקָה אֹתוֹ מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ,

זְכוּרָנָם לְבָרְכָה. כִּי כָּל הַדְּבָרִים הַמְּבֹאָרִים בְּאֶלֶף-בֵּית הַיִּשָּׁן, לֹא נִפְּלְאוּת הִיא וְלֹא רְחוּקָה הִיא מֵהַמַּעֲיִן לְבוֹא עַד תְּכוּנָתוֹ, לְהִבִּין וּלְהַשִּׁיג מֵהֵיכָן הָעֵינַיִן נוֹבֵעַ. אִם אָמְנָם, לוֹלֵא הָרַב אֲשֶׁר הָאִיר עֵינֵינוּ בְּדְבָרִים אֱלוֹ, לֹא הָיָה בָּא עַל לֵב הַמַּעֲיִן לְהוֹצִיא דְבָרִים אֱלוֹ מִתּוֹךְ הַסְּפָרִי-קֹדֶשׁ, אֲךָ אַחַר אֲשֶׁר כָּבַר גָּלָה לְעֵינֵינוּ דְבָרִים אֱלוֹ, יוֹכֵל הַמַּשְׁכִּיל, אֲשֶׁר לְבוֹ שְׁלֵם בְּסְפָרִי קֹדֶשׁ, בְּסְפָרִי תַנ"ךְ וְאַגְדוֹת רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָה, וּשְׂאֵר מְפָרְשִׁים, לְהִבִּין וּלְהַשִּׁיג מִקּוֹר הַדְּבָרִים. אוֹלָם הָעֵינַיִם הַמְּבֹאָרִים בַּחֲלֹק הַשְּׁנַיִם הֵם עֵינַיִם הַשְּׁגוֹת גְּבוּהוֹת וְנוֹרְאוֹת, אֲשֶׁר הַשִּׁיג הַמַּחְבֵּר, זֶכֶר צְדִיק לְבָרְכָה, בִּימֵי גְּדֻלוֹתוֹ, וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גְּבָהוּ מִשְׁכָּל הָאֲנוּשִׁי וְנִעְלָמוּ מֵעֵין כָּל, כִּי כָּל עֵינַיִן וְעֵינַיִן יֵשׁ בּוֹ טַעַם נִפְּלֵא וְנוֹרָא מְאֹד וְנִסְמָךְ עַל אֵיזָה מְקָרָא אוֹ מְאֵמֵר חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָה בְּרָמֵז נִפְּלֵא וְנִעְלָה מְאֹד כְּדִרְכּוֹ הַנִּפְּלֵא כְּאֲשֶׁר יֵרָאֶה הָרוֹאֶה בְּעֵינָיו, כִּי יֵשׁ כִּמָּה וְכִמָּה עֵינַיִם הַמְּבֹאָרִים כָּאֵן בְּלִי שׁוּם טַעַם וְרֵאֵיהֶם, וּבִתּוֹךְ הַחֲבוּר הַגָּדוֹל שֶׁל דְּרוּשִׁים מְבֹאָר שֶׁם עֵינַיִן שְׁלֵם וְדְרוּשׁ נִפְּלֵא וְנוֹרָא עַל עֵינַיִן זֶה בְּאֵרִיכוֹת גְּדוֹל, וְזֶה תַּמְצָא בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת. כְּמוֹ כֵּן יִלְמַד סְתוּם מִן הַמְּפָרֵשׁ, כִּי גַם בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא בֵּאֵר הָעֵינַיִן בְּפִירוּשׁ, גַּם שֶׁם הַשִּׁיגָה יָדוֹ הַגְּדוֹלָה הַשְּׁגָה שְׁלֵמָה עַל זֶה, אֲךָ לֹא רָצָה לְבֹאֵר כָּל הָעֵינַיִן מִטַּעַם הַכְּמוּס אֹתוֹ.

כִּי כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּלָם הֵם דְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים וּמְקוֹם קְדוּשׁ יִתְהַלְכוּ, מִמְּקוֹר עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְאִין בָּהֶם דְּבַר אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה בּוֹ דְּרוּשׁ נִפְּלֵא וְנוֹרָא עַל מָה אֲדֵינִי הָעֵינַיִן הַטְּבָעוֹ, טַעַמוֹ שֶׁל דְּבַר וְעֵינַיִנוּ וּסְמִיכוֹת נִפְּלֵא וְעַמֵּק וְנִסְתָּר מְאֹד מִתּוֹךְ תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב אוֹ שְׂבִעַל-פֶּה, וְלֹא עֲלֵינוּ לְהִרְבּוֹת בְּעֵצָם שְׂבִיחַ דְּבָרִים אֱלוֹ, כִּי כָּל הַמוֹסִיף גּוֹרֵעַ. כִּי לֹא נִעְלָם מֵעֵינַיִנוּ שְׁפִלוּת עֲרֻכְנוּ

וְגִדְלַת אֲדוֹנָנוּ הַרְבֵּה הַקָּדוֹשׁ בּוֹצִינָא עֲלָאָה, זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה, וְעֵצִים הָעֵלְמוֹ וְהַסְתָּרָתוֹ מֵעֵינֵי הָעוֹלָם, אֵי לְזוֹאת עָלִינוּ לְשׁוּם לְפִינוּ מִחֶסֶם, הֵם כִּי לֹא לְהַזְכִּיר, לְבָלִי לְסִפְרָ בְּעֵצִים שְׂבָחוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא דָבָר וְלֹא חֲצִי דְבָר, וְהַמְשָׁכִיל כָּעֵת יָדָם, אֵל אֱלֹקִים ה' הוּא יוֹדֵעַ וַיִּשְׂרָאֵל הוּא יֹדֵעַ. אֲשֶׁרִי הַמְחַכֶּה וַיִּגִּיעַ לְיָמִים אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם חֶפְזִין, בְּעֵת אֲשֶׁר תִּצְמַח קֶרֶן יִשְׂרָאֵל אֲמַת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח וְכוּ' שְׂפַת אֲמַת תִּכּוֹן לְעַד. כּוֹנֵנֶת לֹא כְּתִיב אֶלָּא תִכּוֹן. סָמָא דְמִלְתָּא מְשִׁתְּרָא, כָּל חַד לְפּוּם דְּמִשְׁעָר בְּלִבָּהּ יִבִּין וַיִּשְׁכִּיל עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מִגִּיעִים.

אוֹלָם בָּאֵנוּ בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְהַעִיר לֵב הַמְּעִינִים לְהוֹדִיעֵם מֵהוֹת הַסִּפְרָ וּמַעֲשֵׂהוּ, וְחָל עָלִינוּ לְהוֹדִיעַ לְגִלּוֹת אֲזִנֵּי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲשֶׁר כְּבוֹד רַבְּנֵי אֹר הַנְּעֵלָם, זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה, הַזְּהִיר מְאֹד לְעַסֵּק בְּזֶה הַסִּפְרָ, וְשָׁלֵא יָמוּשׁ מִפִּינוּ כִּי הוּא חַיִּינוּ. וְכִתְבוּ בְּעֵצְמוֹ בְּכַרְדָּ קָטָן מְאֹד וְאָמַר שְׂכֻנְתּוֹ כִּדִּי שְׂיוּכָל כָּל אֶחָד לְשִׂאתוֹ אֶצְלוֹ תָמִיד, כִּי הַמִּדּוֹת הֵם יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ וּבְזֶה יִזְכֶּה נַעַר אֶת אֶרְחוֹ לְשִׁמּוֹר כְּכֹל הַכְּתוּב בְּזֶה הַסִּפְרָ, אִזּוּ יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכָיו וְאִזּוּ יִשְׁכִּיל. כִּי זֶה עֵקֶר עֲבוֹדַת הָאָדָם כָּל יָמָיו חֲלָדוֹ; לְבָרַח מִמִּדּוֹת רָעוֹת וּמִתְאַוּוֹת רָעוֹת וּלְאַחֹז בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת וְהִנְהַגּוֹת יִשְׂרוֹת, הַמְּבֹאָרִים בְּזֶה הַסִּפְרָ.

אֲשֶׁרִי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְדְבָרִים הָאֵלֶּה לְקַיֵּם כְּכֹל הַכְּתוּב בּוֹ. לְעוֹלָם לֹא יָמוּט, וְעֲנִתָּהּ בּוֹ צְדָקָתוֹ בְּיוֹם מָחָר כִּי יָבוֹא עַל שְׂכָרוֹ, בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. אֲשֶׁרִי הַבוֹחֵר בַּחַיִּים יִשְׁלָם ה' פְּעֻלוֹ, אִם לִלְצִים הוּא יִלְיִן, לֹא יַעֲשֶׂר וְלֹא יִקּוּם חֵילוֹ, אִזּוּ לְנַפְשׁוֹ כִּי גָמוּל יִדְּיוּ יַעֲשֶׂה לוֹ, וְלֹא יִטָּה לְאֶרֶץ מִנְלָם, טוֹב לְפָנֵי הָאֱלֹקִים יִמְלֹט מִמֶּנּוּ. מָה רַב טוֹב הַצָּפוֹן לְמוֹלוֹ, בְּשִׁמְחָתוֹ לֹא יִתְעָרֵב זָר, נַפְשׁ עֵמֶל עֲמָלָה לוֹ, תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשׁוֹ אֵל ה' לְשׁוּם

חֲלַקְנוּ עִמּוֹ, לְהִסְתַּוְּפֵף בְּצִלוֹ, וְלֹא יֵאֲשָׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ, עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוֹלָתָהּ, יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ.

דְּבָרֵי הַמַּעֲתִיק הַנֶּאֱמָר וְהַנְּדָכָה עַל הַסְּתַלְקוֹת פְּאָר רְאֵשֵׁנוּ,
 גְּאֹזן עֵינֵנוּ, מַחְמַד עֵינֵינוּ, מֵה נְדַבֵּר; הַמְּקוֹם יְנַחֵם
 אוֹתָנוּ בְּקִרְוֵב; הַקָּטָן נָתַן בֶּן אֲדוֹנָי אָבִי מוֹרְנוּ הָרַב נִפְתָּ לִי
 חֵירֵץ, נִרוּ יְאִיר, מִנְעַמְרָאב רַבְתִּי. חֲתַן הָרַב הַגְּאֹזן הַמְּפָרֵס
 הַצְּדִיק מוֹרְנוּ הָרַב דָּוִד צְבִי זָכַר צְדִיק לְבָרְכָהּ, אֲב-בֵית-דִּין
 דְּקַהֲלַת מְאֵהֲלוֹב.

וְהִנֵּה כָּבֵד נְדָפֵם פַּעַם אַחַת זֶה הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ, וְאֵיִדִי דִּחְבִּיבָא
 קִפְצוּ עֲלֵיהוּ זְבִינֵי וְלֹא נִשְׁאַר מֵהֶם עַד אַחַד, כִּי רַבּוֹ
 הָעַם הַמְּתַאֲוִים לְסֵפֶר זֶה. לֹא־אֲשֶׁר בְּכַרְדָּ קָטָן כְּזֶה כְּלוּלִים כָּל
 הַמִּדּוֹת וְכִמְהָ דְבָרִים וְעֵצוֹת בְּדַרְכֵים יִשְׂרָאֵל לְעַבּוֹדַת הַבּוֹרָא, אִין
 דְּבָר בְּעוֹלָם נִמְנָע מִמֶּךָ שְׁלֹא יִדְבֵר מִמֶּנּוּ בְּסֵפֶר הַזֶּה, כִּי־אֲשֶׁר יִרְאֶה
 הַקּוֹרֵא בְּעֵינָיו, וַיִּסּוּדְתּוֹ בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ עַל פְּסוּקֵי תוֹרָה נְבִיאִים
 וְכַתּוּבִים וְדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ בְּגִמְרָא וּמְדַרְשֵׁים וּבִזְהַר
 הַקָּדוֹשׁ וּשְׁאַר סִפְרֵי-הַקֹּדֶשׁ, עַל-כֵּן אָמְרָנוּ לְהַדְפִּיסָם שְׁנֵית בְּכִמְהָ
 תְּקוּנִים וְהוֹסְפוֹת חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת.

וְזֹאת לְדַעַת, כִּי זֶה הַסֵּפֶר הַעֲתִיקְתִּי אוֹת בְּאוֹת מִפִּי הַקָּדוֹשׁ,
 כִּי אֶצְלוֹ, זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָהּ, הָיוּ כְּתוּבִים עַל דְּפִין קְטַנִּים
 כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיּוֹתֵר מִזֶּה אֶפְלוּ כְּפָלִים, וּמִחֲמַת שְׁלֹא הָיָה
 רְצוֹנוֹ לְמַסֵּר לְהַעוֹלָם לְהַעֲתִיק כָּל דְּבָרָיו, שֶׁהָיוּ כְּתוּבִים אֶצְלוֹ
 בְּדַרְכֵים כְּאֵלֶּה, עַל-כֵּן לֹא רָצָה לְמַסֵּר לִי כְּתָבִיו כִּי־הוֹיָתָן
 לְהַעֲתִיקָם, רַק טָרַח בְּעֵצְמוֹ וּבְכַבּוּדוֹ וְקָרָא לְפָנָי בְּפִי הַקָּדוֹשׁ מְלָה
 בְּמִלָּה מִתּוֹךְ כְּתָבִיו הַנִּ"ל, וּמִפִּי יִקְרָא אֵלַי, וְאֲנִי כּוֹתֵב עַל הַסֵּפֶר.
 וְנִשְׁמַע מִפִּי שְׁאֲמַר, שֶׁעַל אוֹת רְפוּאָה לְבַד הָיוּ אֶצְלוֹ כִּמְהָ וְכִמְהָ

בוֹיגִין כְּתוּבִים, כְּמִדְּמָה שֶׁאָמַר מְאֵתִים בּוֹיגִין, אֵךְ לֹא רָצָה
לְמַסָּרם לְהַעוֹלָם.

וְגַם אֲנֹכִי שָׁמַעְתִּי מִפִּי הַקָּדוֹשׁ, שֶׁסִּפֵּר לְפָנַי זְמַן רַב, קִדְּם
שֶׁמָּסַר לִי לְהַעֲתִיק זֶה הַסֵּפֶר הָאֶלֶף-בֵּית, שֶׁיֵּשׁ אֲצִלּוֹ
כְּתָבִים כְּאֵלוֹ עַל כָּל הַמִּדּוֹת וְשָׂאָר עֲנִינִים וְהֵם דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה.
וְאִזּוֹ אָמַר לִי, שֶׁהַשֵּׁיג כָּל הָרְפוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בְּתוֹךְ גְּבוּלֵי
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּסֵפֶר יְהוֹשֻׁעַ, כִּי שְׁמוֹת כָּל הָעָרִים הַכְּתוּבִים שָׁם
אֲצִל כָּל גְּבוּל וּגְבוּל הֵם צְרוּפֵי שְׁמוֹת שֶׁל כָּל הָרְפוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
אֵיךְ הֵם נִקְרָאִים בְּכָל הַלְשׁוֹנוֹת. כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא קוֹמָה
שְׁלֵמָה, וְחִלּוּקַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא כְּפִי קוֹמַת אָדָם, הֵינּוּ שֶׁחֵלֵק
וּגְבוּל זֶה הוּא בְּחִינַת רֵאשִׁי, וְחֵלֵק וּגְבוּל זֶה הוּא בְּחִינַת יַד יְמִין,
וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה כָּל הַשָּׁנִים-עֶשְׂרֵת גְּבוּלֵי שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
שֶׁנֶּתְחַלְקָה לְשִׁבְטִים, שֶׁכָּלֶם הֵם כְּפִי חֵלְקֵי קוֹמַת אָדָם, כְּמוֹבָא מִזֶּה
בְּסֵפֶרִים. וְאָמַר שֶׁאֲצִל כָּל גְּבוּל שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּתוּבִים שָׁם
הָרְפוּאוֹת הַשֵּׁיכִים לְאוֹתוֹ הָאֵיבָר, שֶׁמְכַוֵּן כְּנֶגֶד זֶה הַגְּבוּל כִּנֵּ"ל.

כָּל זֶה שָׁמַעְתִּי מִפִּי הַקָּדוֹשׁ כְּבָר, וְהִבְנַתִּי מִדְּבָרָיו הַקָּדוֹשִׁים,
שֶׁכָּל זֶה הַשֵּׁיג בִּימֵי יְלָדוּתוֹ מִמָּשׁ, אֲבָל לֹא זָכִינוּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ
כִּי-אִם דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה, אֲשֶׁר רָאָה וְהִבִּיט וְהָיָה מְפִילִם הַדְּבָרִים
בְּמֵאזְנֵי שְׁכָלוֹ הַקָּדוֹשׁ, מֵהַ שֶׁצָּרִיךְ לְמָסַר לְהַעוֹלָם, שֶׁהֵם הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה שֶׁמָּסַר לְהַעֲתִיקָם כִּנֵּ"ל, וְמֵהַ שֶׁצָּרִיכִין לְהַעֲלִים מִהַעוֹלָם
שֶׁהַטְּעִינָם שִׁרְפָה (כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר).

וְהִנֵּה אֲצִלּוֹ, זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, הָיוּ כְּתוּבִים כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
שֶׁבְּסֵפֶר הַזֶּה עִם צִיּוֹן הַמְּקוֹמוֹת, שֶׁהוֹצִיא מֵהֶם הַשָּׂגוֹת
אֵלוֹ. אֲבָל כְּשֶׁהַעֲתִיקְתִּים מִפִּי הַקָּדוֹשׁ, לֹא נָתַן לִי לְהַעֲתִיק כִּי-אִם
אֵלוֹ הַדְּבָרִים לְבַד כְּהוֹיָתָן וְלֹא הוֹדִיעַ מְקוֹמָם אֵינָה. אֲבָל מִכְּתָלֵי

דבוריו הקדושים הבנתי, שיכול כל אדם למצא איזה מראה מקום ורמז לאלו הדברים, מהיכן הם נובעים; מאיזה מקרא או מאמר רבותינו, זכרונם לברכה, וקצתם הם מאמרים מפרשים בדברי רבותינו, זכרונם לברכה, באשר יראה הרואה בעיניו. וכבר יגעו ומצאו כמה אנשים דברים הרבה מספר הזה, היכן הם רמוזים.

וכעת,

בעת עסקנו להדפיסו שנית, העולה על רוחי היה לבלי להעתיק מאלו הרמזים והמראה מקומות לא

דבר ולא חצי דבר מכמה טעמים, וגם מחמת שעדין לא יצאנו ידי חובותינו למצא רמזי כל הדברים, על-כן היה בדעתי לבלתי להציג שום דבר מהם. אך אחרי שובי נחמתי, כי אטו מאן דלא יכול למעבד כלא מצוה וכו' וכל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, על-כן נמלכתי להציג כמה רמזים אצל כמה דברים, אשר כבר מצאה ידי ויד בני-גילי למצא רמז המראה מקום, היכא רמיזא מלתא דנא באוריתא דבכתב או בעל-פה, ומעט מזער ששמעתי מפיו הקדוש בעצמו, באשר יבאר במקומו. כי יש דברים הרבה הכתובים כאן בקצור, ובאמת גלה על ענין זה תורה ארכה בבאור נפלא ונורא כדרך הנפלא מאד.

והמעין

באמת, יבין מאליו כי אחרי כל אלה, אפלו במקום שמצאנו הרמז הוא רק רמז ואסמכתא בעלמא,

אבל גוף עצם הענין באיזה דרך השיגו נעלם מעינינו, כי כל דבריו הם דברי אלקים חיים, שהשיג כל דבר ודבר במקום שהשיג, וקרא אסמכתא בעלמא הוא, כי ליכא מלתא דלא רמיזא באוריתא, ועל-כן אי לאו דדלא חספא והסיר מסוה העורון, החופף על עינינו וגלה השגות הללו לא אשכחינן מרגניתא, כי אין בכחנו לדון וללמד בעצמנו דברים כאלה מפסוקים ודברי

זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר

ס
 ✧ צִמְרֵן מִזֶּה רִנְיָהּ יִצְיָר לְ"צֶדֶק צִדְקָה מִקֻּוּהָ שִׁדְרָף לְצִדְדֵי מַסְפְּרֵי רַבְּנָנוּ יִהְיֶה תִּיקוּן לְכָל" ✧
 ✧ "חֵק נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאוֹר עַיִן הוֹצֵאת "נִצְחָתִי וְאֵנְצַח" שֶׁעַיִן יֹשִׁיבֵת תִּיקוּן הַמִּידוֹת ✧

רבותינו, זכרונם לברכה, כי-אם מי שזוכה לקדש עצמו באמת עד שזוכה להשיג השגות מלמעלה, והחכם יבין מדעתו כל זה.

גם תקנתי עכשו הסדר של הדברים הקדושים האלה. כי ספר האלק-בית הראשון נדפס שלא בפני ועינת המדפים, שהדפים האלק-בית השני בפני-עצמו וחלקו לגמרי מן הראשון, ולא כן אנכי עמדי, כי האף אמנם חלוקים הם בכמה חלוקים באשר מבאר למעלה, אף-על-פי-כן אין להרחיקם זה מזה כי מאחר ששניהם באחד טובים ושניהם מדברים ממהות המדות, מעלתם ופחיתותם וכו', בודאי ראוי להציג ביחד כל הדברים המדברים ממדה אחת, כגון אות א' אמת, טוב אשר יפה שיהיו מחברים יחד כל הדברים המדברים ממעלת האמת וגנות השקר, אף-על-פי שההשגות של האלק-בית השני שגבו ועצמו מאד מאד מן הראשון כנ"ל, אף-על-פי-כן פנימיות כוננתם אחד ושניהם לדבר אחד נתכוננו, לגלות גנות השקר ומעלת האמת כדי שנתחזק בכל כחנו לבלי לדבר שקר, רק אמת בשם ה'. ובשביל זה גלה לנו כל התועלות המגיעים על-ידי האמת ולהפך, כל ההפסדים הבאים על-ידי השקר, ובאיזה דרך זוכין לאמת וכיוצא בזה. הן כל הדברים האלה אם מקור הצבם במקום שנובעים המה, משנים זה מזה כי גבוה על גבוה שומר וכו', עם-כל-זה כלם שבים למקום אחד, כדי שזוכה לאמת.

על-כן אמרתי להציג הכל בסדר, וכל הדברים יחדו יהיו תמים בסדר אחד על-פי אלק-בית. רק נטיתי קו בין הדברים של האלק-בית הראשון ובין ההשגות של האלק-בית השני, והצגתי האלק-בית השני באותיות קטנות, למען ידע הקורא להבדיל בינו ובין האלק-בית הראשון. כי כבר

גְּלִיתִי, שְׁשַׁמְעֵתִי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ, שֶׁדְּבָרָיו הָאֲחֵרוֹנִים שְׁבֹאֲלָךְ-בֵּית
הַשְּׁנִי גָּבְרוּ וְגָבְהוּ מְאֹד מְאֹד מֵהֶרְאֵשׁוֹנִים, עַל-כֵּן גָּבֹל שִׁמְתִי
בֵּינֵיהֶם לְהִבְחִין וְלִידַע.

וְהַשֵּׁם הַטּוֹב יִנְחֵנוּ בְּדַרְךְ הַיָּשָׁר וְהַאֲמֵת, וְנִזְכֶּה לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד,
לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַכְּתוּבִים
כָּאֵן, וּלְהִבִּין וְלְהַשְׁכִּיל אֶת כָּל דְּרָכֵי הָעֲצוֹת, הַמְּבֹאָרִים כָּאֵן אֲצֵל
כָּל מִדָּה וּמִדָּה, אֲזוּ נִצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ וְאֲזוּ נִשְׁכִּיל.

גַּם זֹאת לְדַעַת, שְׁכַפָּה דְּבָרִים נִמְצְאוּ כְּפוּלִים בְּהֶאֱלָף-בֵּית
הַשְּׁנִי. וְהַטַּעַם, כִּי דַע אָחִי, שֶׁסֵּפֶר הַשְּׁנִי מְסַר לָנוּ רַבְּנוּ,
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, בְּכִתְיַבַּת יָדוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְאֲצֵלוֹ לֹא הָיוּ כְּתוּבִים
הַדְּבָרִים עַל סֵדֶר הָאֵלֶּף-בֵּית רַק כְּפִי סֵדֶר הַהֲשָׁגוֹת, כְּפִי מַה
שֶׁהִשְׁיֵג כָּל דָּבָר וְדָבָר בְּמְקוֹמוֹ וּזְמַנּוֹ, וְצִוָּה עָלֵינוּ לְהַעֲתִיק
הַדְּבָרִים וּלְסַדְּרָם כָּל דָּבָר וְדָבָר לְמִדָּה הַשְּׂיִכָּה לָזֶה עַל-פִּי סֵדֶר
הָאֵלֶּף-בֵּית, וְגַם פָּקַד עָלֵינוּ בְּפִירוּשׁ, שְׁכָל הַשִּׁיךְ לְשָׁנִים אֲזוּ
לְשִׁלְשָׁה דְּבָרִים, שְׁנַרְשָׁם אוֹתוֹ שְׁתֵּים אֲזוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֲצֵל כָּל
מִדָּה וּמִדָּה, וְכֵן עָשִׂינוּ, כְּגוֹן לְמַשָּׁל בְּאוֹת ל' לְמוֹד (סִימָן ד): מִי
שֶׁלְמוּדוֹ בַּתּוֹרָה וְכוּ', שֶׁאֲכִילָתוֹ וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה שׁוֹנְאָיו נִדְּוֲנִין
וְכוּ', זֶה הָעֵנִין שִׁיךְ לְלַמּוֹד וְגַם שִׁיךְ לְמַרְיָכָה וְכֵן לְאוֹת א' אֲכִילָה,
עַל-כֵּן נִרְשָׁם בְּכָל אֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת וּמִזֶּה תִּקְיֵשׁ עַל הַשְּׂאָר. כִּי כּוֹנְנָתוֹ
הַקְּדוֹשָׁה הִיָּתֶה כִּדֵּי שִׁיִּקֵּל עַל הַמְּעִין הַחֲפִיץ לְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ לְמִצְאָה
מְבֻקָּשׁוֹ בְּנִקְל. שְׂאֵם יִרְצֶה לִידַע הַסִּגְלָה וְהָעֵנִין שֶׁל אֵיזָה מִדָּה,
שִׁיִּוְכַל בְּנִקְל לְמִצְאָה עַל-פִּי סֵדֶר הָאֵלֶּף-בֵּית בְּאֵיזָה עֵנִין שִׁיִּעֲלָה
עַל דַּעַתוֹ, כְּגוֹן בַּמַּשָּׁל הַנִּל. לְפַעְמִים הָאָדָם רוֹצֶה לְחַפֵּשׁ לְמִצְאָה
עֵנִין לְמוֹד וּלְפַעְמִים יִרְצֶה לְמִצְאָה מֵעֵנִין קְדִישָׁת הָאֲכִילָה וְכוּ',
וְעַל-כֵּן טוֹב שִׁיְהִיָּה נִרְשָׁם בַּשְּׁנִי הַמְּקוֹמוֹת כִּדֵּי שִׁיִּוְכַל לְמִצְאָה

מִבְּקִשׁוֹ בְּנֶקֶל בַּמָּקוֹם שִׁירְצָה וְכֵן בְּשָׂר הַמַּדוּת, וּמַחֲמַת זֶה הַדְּבָרִים כְּפוּלִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִנְחֵנוּ בְּדַרְךְ אֱמֶת, וְכִי אֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתָם כֵּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתָם, עַד יָשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם כִּיּוֹנִים אֵל אֲרָבוֹתֵיהֶם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

הַקְדָּמָה שְׁנִיָּה

מֵה שִׁשְׁמֵעֵתִי מִפִּי הַקְדוֹשׁ בְּעֵינֵי הַמַּדוּת

דַּע, הַנֵּה בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה יֵשׁ בָּהּ כַּמָּה וְכַמָּה בְּחִינּוֹת וְעֵנִינִים, וְכָל מִדָּה הִיא בְּחִינַת קוֹמָה שְׁלֵמָה. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁחָסַר לְאָדָם בְּחִינָה אַחַת מִהַמִּדָּה, אַף שְׁכָל הַמִּדָּה הִיא שְׁלֵמָה אֲצִלוֹ, אַף-עַל-פִּי-כֵן מַחֲמַת הַחֲסָרוֹן אֶחָד שִׁישׁ לְאָדָם בְּהַמִּדָּה, אֲזִי נִרְאֶה לוֹ, כְּאִלוֹ כָּל הַמִּדָּה חָסְרָה אֲצִלוֹ. כִּמוֹ אֲצִל הָאָדָם כְּשִׁישׁ לוֹ חֲסָרוֹן בְּאֵיבָר אֶחָד, אֲזִי כָּל גּוּפוֹ מְבֻלְבָּל וּמְרַגֵּישׁ הַחֲסָרוֹן בְּכָל הַגּוּף, כִּמוֹ-כֵּן כְּשֶׁחָסַר לְאָדָם אֵיזֶה חֲסָרוֹן בְּהַמִּדָּה נִרְאֶה לוֹ, כְּאִלוֹ חָסַר כָּל הַמִּדָּה.

וְהַנֵּה הַמַּדוּת הֵם שְׂכֵנִים אֵלָיו לְאֵלוֹ, עַל-כֵּן יְכוּלָה מִדָּה אַחַת לְעֹזֵר לְמִדָּה אַחֶרֶת שֶׁהִיא שְׂכֵנָה אֲצִלָּהּ, כְּדִגְמַת שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה: אֵיבָר מִחֲזִיק אֵיבָר, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁאוֹכֵל זֶה הָאֵיבָר מִהַבְּהֵמָה יִתְחַזֵּק אֵיבָר הָאָדָם, כֵּן אֲצִל הַמַּדוּת יוֹכֵל לְסַיֵּעַ חֵלֶק מִדָּה זוֹ, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֵיבָר הַמִּדָּה לְאֵיבָר מִדָּה הַשְּׂכֵנָה אֲצִלָּהּ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לִילֵךְ בְּדַרְךְ הַקְּדוֹשׁ, צָרִיךְ לְשַׁבֵּר כָּל הַמַּדוּת רָעוֹת וְלִזְכּוֹת לְמַדוּת טוֹבוֹת, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עֲצָמוֹ תָּמִיד וּלְחַפֵּשׁ בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה אִם הִיא שְׁלֵמָה אֲצִלוֹ, וְכִשְׂרוּאָה אֵיזֶה חֲסָרוֹן בְּאֵיזֶה מִדָּה, אֲזִי יִבְקֹשׁ עֹזֵר וְסִיּוֹעַ מִהַמִּדָּה הַשְּׂכֵנָה.

וְזָהוּ עֵינֵי הַנְּאֻמָּרִים בְּאוֹתֵיזוֹת הַלָּלוֹ, וּבְעֵינֵי, לְמַשָּׁל, כְּשֶׁחָסַר לוֹ עֵנָה, וַיֵּשׁ מִדָּה אַחֶרֶת הַמְּסַגֵּלֶת לְעֵנָה, (א) כְּגוֹן בְּטָחוֹן,

אז צריך לסייע לו על-ידי בִּטְחוֹן לְבֹא לְעֲנָוָה, דְּהֵינּוּ לְפַעֲמִים
הַבְּטָחוֹן הוּא בְּקַל לוֹ יוֹתֵר לְהַשִּׁיגוֹ מֵעֲנָוָה, וְאִזִּי יַעֲשֶׂה הַקַּל,
וְעַל-יְדֵי זֶה יִבּוֹא לְהַמָּדָה, שֶׁהִיא כְּבִדָּה יוֹתֵר אֲצִלוֹ. וְלְפַעֲמִים יִשׁ
לוֹ מְדָה הָאֲחֵרֶת, אֲלָא שְׂאִינּוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהּ, וְכִשְׁצָרִיךְ לְסַיֵּעַ לוֹ
מִזוֹ הַמָּדָה לְמְדָה אַחֵרֶת, צָרִיךְ לְהִתְחִיל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהּ. (פְּרוּשׁ,
עַל-פִּי מִשָּׁל הַנֶּ"ל, הֵינּוּ לְמַשָּׁל מִי שֶׁרוֹצֶה לְבֹא לְעֲנָוָה וְרוֹאֶה
שֶׁבְטָחוֹן מְסַגֵּל לְעֲנָוָה, וּבְאַמֶּת כָּבֵר יִשׁ לוֹ מִדַּת הַבְּטָחוֹן, רַק
שְׂאִינּוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם זֹאת הַמָּדָה שֶׁל בְּטָחוֹן, אִזִּי כְּשֶׁרוֹצִים לְזַכּוֹת
לְעֲנָוָה, צָרִיךְ לְהִתְחִיל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם מִדַּת הַבְּטָחוֹן וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא
בְּזֶה בְּשָׂר הַמִּדּוֹת וְהַבֵּן.)

שִׁיר: לְהֶאֱלֹף-בֵּית הַחֶדֶשׁ אֹת ד' דַּעַת סִימֵן א', הַמִּתְחִיל: דַּע,
כִּי לְכָל הָעוֹלָמוֹת וּלְכָל נִבְרָא יִשׁ קוֹמָה מִיְחָדָת, לְמַשָּׁל מִיֵּן
הָאֲרִיָּה וְכו'. וְהַהֲבִדְלִים כָּלָם הֵם רְמוּזִים בְּתִמוּנַת הָאוֹתִיּוֹת
בְּצִרּוּפֵיהֶם, וְהַזּוֹכֶה לְהַבִּין אֶת הַתּוֹרָה וְכו', נִרְאֶה לִי שֶׁזֶה עֲנִין
הַשִּׁיחָה, שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ קֹדֶם שֶׁבַת חַנּוּכָה תַקֵּם"ה מֵעֲנִין
הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁכָּל הַתִּמוּנוֹת וְהַצּוּרוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם
כָּלָם נִכְלָלִים בְּתִבַּת "אָדָם" הַנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה: "נַעֲשֶׂה אָדָם". כִּי בְּזֶה
הַתִּבָּה "אָדָם", שֶׁאָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "נַעֲשֶׂה אָדָם", בְּתִבָּה זוֹ
נִכְלָלִים כָּל מִינֵי הַתִּמוּנוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם. וְכֵן בְּתִבַּת
"בְּהֵמָה וְחַיָּה" הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית, בְּזֶה הַתִּבָּה גַם-כֵּן נִכְלָל
כָּל הַתִּמוּנוֹת שֶׁל כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה וְכֵן שָׂר הַנִּבְרָאִים. וְהָאֲרִיךְ
בְּשִׁיחָה זוֹ וְאָמַר אָז, שֵׁשׁ חֲכָמוֹת אֶפְלוּ בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁיִּכּוֹלִין
לְחַיּוֹת בָּהֶם לְבַד בְּלִי שׁוּם אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְהָאֲרִיךְ בְּשִׁיחָה זוֹ
הַרְבֵּה, וְלֹא זָכִינוּ לְכַתְּבָהּ.

שִׁדְּךָ לְאֶלֶף-בֵּית הַחֲדָשׁ אֹת דַּעַת סִימָן א' בְּסוּפוֹ: וְגַם יוֹדֵעַ הַתְּאַחֲדוֹתָם, הֵינּוּ רֵאשִׁיתָם וְתַכְלִיתָם, כִּי בְּרֵאשִׁית וּבְתַכְלִית הֵם בְּאַחֲדוֹת בְּלִי הַבְּדִיל. אֶפְשָׁר שְׁזָה הָיָה קִצָּת פּוֹנֵת רַבְּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, בְּהַתּוֹרָה הַמִּתְחַלֶּת: "לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת ה'", בְּלִקּוּטֵי תַנְיִנָּא סִימָן ל"ט, כִּי לְכָל דְּבָר יֵשׁ הַתְּחִלָּה וְתַכְלִית וְכוּ', עֵין שָׁם הֵיטֵב. וְאֶפְשָׁר הָיָה פּוֹנֵתוֹ עֲנִין הַנ"ל, שְׁצָרִיכִין לְזִכּוֹת לַיִדֵּעַ וּלְהַשִּׁיג עֲנִין הַנ"ל, שֶׁבְּהַתְּחִלָּה וּבְתַכְלִית הֵם בְּאַחֲדוֹת בְּלִי הַבְּדִיל, כִּי זֹאת הַתּוֹרָה, לְכוּ חֲזוּ הַנ"ל, לֹא זָכִיתִי לְהַבִּינָה הֵיטֵב בְּשַׁעַה שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּי הַקָּדוֹשׁ, וְגַם כְּשֶׁרָאָה הַתּוֹרָה בְּכַתָּב אָמַר, שְׁבֹזֵאת הַתּוֹרָה לֹא פּוֹנֵתִי לְדַעְתּוֹ. וְאָמַר בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: לֹא כָּךְ אָמַרְתִּי, וְגַם אֶפְלוּ לֹא כָּךְ הִיְתָה פּוֹנֵתִי. וְאֶפְשָׁר הִיְתָה פּוֹנֵתוֹ עֲנִין הַנ"ל, וְזֶה לֹא בְּאַרְתִּי שָׁם בְּכַתָּב, עַל-כֵּן אָמַר שְׁלֹא פּוֹנֵתִי לְדַעְתּוֹ; וְה' יוֹדֵעַ נִסְתָּרוֹת.

שִׁדְּךָ לְאֶלֶף-בֵּית הַחֲדָשׁ שֶׁחֵבֵר בִּימֵי יְלָדוּתוֹ. עַל-יְדֵי זְרִיזוֹת, בְּנִקְל לְהִיזוֹת פְּרָנִם הַדּוֹר בְּגִשְׁמִיּוֹת אִו בְּרוּחָנִיּוֹת. וְסִימָן לְדָבָר: לֶךְ אֶל נְמָלָה עֲצֵל, עַל זֶה כְּתִיב: מִשָּׁם רוּעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ פְּרָנִם, הֵינּוּ שֶׁהַפְּרָנְסוֹת, לְזִכּוֹת לְהִיזוֹת פְּרָנִם, זֶה עוֹמֵד עַל זְרִיזוֹת הַנְּלָמָד מִהַנְּמָלָה, כִּי מִשָּׁם רוּעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. וְעֲנִין זֶה כְּבָר נִדְפַס בְּאֶלֶף-בֵּית הַחֲדָשׁ בְּלְשׁוֹן אַחֵר, אֲךְ בְּסִגְנוֹן זֶה שָׁמַעְתִּי זֶה הָעֲנִין מִפִּי הַקָּדוֹשׁ.

הַקִּדְמַת הַסֵּפֶר לִיקוּטֵי עֲצוֹת

מִי הָאִישׁ הַחָפִץ חַיִּים, מִי הַבוֹחֵר בְּחַיִּים נְצָחִים, מִי הַחֹסֵם עַל נַפְשׁוֹ בְּאַמַּת, מִי לְהַשֵּׁם, יָשִׁים לְבוֹ אֶל הַחֲבוּר הַקָּטָן הַזֶּה, מְעַט הַכִּמּוֹת וְרַב הָאִיכוֹת. הַבֵּיטוֹ וְרָאוּ וְהִתְמַהוּ תְּמַהוּ. כִּי פִעַל פִּעַל בִּימִיכָם אֲשֶׁר נִתְּנָלוּ דְרָכִים וְעֲצוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת. חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים.

זקן נתן וכל יעבור

מִיִּסְדִּים עַל אֲדָנִי פֹז. שְׁתּוּלִים עַל פִּלְגֵי מַיִם. נוֹבְעִין מִמַּעַין הַיּוֹצֵא
מִבֵּית הַשֵּׁם. מַיִם עִמָּקִים עֲצָה בְּלֵב אִישׁ. אֲשֶׁר הִדְלָם אִישׁ
תְּבוּנֹת. לָכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלֹת הַשֵּׁם. שִׁימוּ לְבַבְכֶם לְדְבָרִים הָאֵלֶּה. כִּי
הֵם דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וּמְלֶךְ
עוֹלָם. דְּבָרִים הַמְּחִיין אֶת כָּל הַנְּפֹשׁוֹת מִקְטָן וְעַד גָּדוֹל מֵרוֹם כָּל
דְּרָגִין עַד תַּכְלִית מִדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה. אֵין דְּבַר עֲצָה קְדוֹשָׁה נֶעְלָם
מִמֶּךָ אֲשֶׁר לֹא תִמְצָאֵהוּ בַּסֵּפֶר הַזֶּה, וְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נִפְשֶׁךָ לֹא
יֵאָצֵל מִמֶּךָ הַכֶּרֶךְ הַקָּטָן הַזֶּה. הֵט אֲזוּנְךָ וּשְׁמַע פִּקּוּחַ עֵינֶיךָ וּרְאֵה.
וְהִבֵּן וְהִבִּט הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ. הָסֵר מִמֶּךָ עֲקָשׁוֹת לֵב. וְדַרְכֵי לִיצָנוֹת
וְשִׁקְרִים וְחֻכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל הַרְחֵק מִמֶּךָ. חוֹסֶה עַל נִפְשֶׁךָ וְהִטָּה
דַּעְתְּךָ וּמַחְשַׁבְתְּךָ אֶל הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ. כִּי אִם חַס וְשָׁלוֹם תִּטָּה מִן
הָאֵמֶת, אֵת מִי תִטְעֶה. הֲלֹא לֹא תִטְעֶה כִּי אִם אֵת עֲצֻמְךָ. אֵיתִי
סֵפֶר הַזֶּה וְחִזֵּה בּוֹ. הֵיט בְּלִשׁוֹנוֹ עוֹלָה חַס וְשָׁלוֹם. אִם הִטָּה אֲשׁוּרוֹ
מִנִּי דֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָאֵמֶת אֲשֶׁר דָּרְכוּ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם. בַּהֲשֵׁם
בְּטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשׁ בְּדְבָרִים הָאֵלֶּה, לֹא בְּעֵלְמָא הַדִּין וְלֹא בְּעֵלְמָא
דְּאֵתִי. אֲזוּדָה הַשֵּׁם מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלָנוּ. אֲשֶׁר עָמַד
לִימִין אָבִיוֹן כְּמוֹנִי. וְחִזְקֵנִי וְאִמְצָנִי לְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה.
סְגֻלוֹת יְקָרוֹת וּרְפוּאוֹת נִצְחִיּוֹת כְּאֵלֶּה. חַיֵּי נְפֹשׁוֹת כְּאֵלֶּה מִבְּאֵרוֹת
מַיִם חַיִּים מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה. אֲשֶׁר כָּל הַנוֹבֵעַ מֵהֵם. כָּלֵם מִיִּסְדִּים
עַל דְּבָרֵי אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה בְּתוֹרָה שְׂבַכְתָּב וּבְעַל
פֶּה בְּתַנ"ךְ וְתִלְמוּד בְּבִלִי וִירוּשָׁלַיִם וּמִדְּרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ
וְסִפְרֵי הָאֵר"י זְכוֹרֹנוּ לְבִרְכָה. עֲלֵיהֶם בְּנוֹיִים וּמִיִּסְדִּים כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה הַמּוֹבָאִים בְּכֶרֶךְ הַנּוֹרָא הַזֶּה. וְלַהֲרַחֵב בְּשִׁבְחַ מַעֲלָתָם.
יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת. אֵךְ הַמְּסַתְּכֵל בָּהֶם בְּעֵין הָאֵמֶת. יִרְאֵה
בְּעֲצָמוֹ אֵת יְקָר תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּתָם וְהָאֵמֶת יַעֲיֵד עַל עֲצָמוֹ. וְהַשֵּׁם

אלקים אמת יתן ליעקב אמת וישלח אורו ואמתו וינחנו תמיד
בדרך האמת. ויטה שכמנו לעבדו כל ימי חיינו באמת ולאהב
השלום והאמת. עד יבון בחד כסא דוד וישב עליו באמת.
במהרה בימינו אמן:

ספורי מעשיות

הקדמה

מה שהיה כבר נקרא שמו ונודע שהוא אדם וזאת תורת האדם
דקדושה, אשר זכה להשלים דמות אדם כי זה כל האדם הלא הוא
כבוד אדונינו מורנו ורבנו, עטרת תפארתנו גאון עזנו, הרב
הקדוש והנורא בוצינא רבא בוצינא עלאה בוצינא יקירא
וקדישא קדשת-שם מורנו הרב נחמן, זכר צדיק וקדוש לברכה נין
ונכד להרב הקדוש והנורא האלקי הבעל-שם-טוב, זכר צדיק
וקדוש לברכה אשר כבר נהנו ישראל לאורו בחבוריו הקדושים
הנפלאים אשר כבר יצאו לאורה רבים ראו וישמחו וישירים יעלזו
והאמת יורה דרכו והנה עוד ראה זה נמצא באמתחותינו ספורי
מעשיות נפלאות ונוראות אשר זכינו לשמע פה אל פה מפיו
הקדוש אשר אין וחקר ותקן משלים הרבה והלביש והסתיר
השגות גבוהות ועצומות בספורי מעשיות בדרכים נפלאים
ונוראים מאד כי זאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה
כשהיו רוצים לדבר בנסתרות ה' היו מדברים בדרך חידה ומשל
והלבישו סתרי תורה גנוזיא דמלכא בכמה וכמה לבושים
מלבושים שונים כמובא אחר המעשה של בן המלך ובן השפחה
שאמר רבנו, זכרנו לברכה, אז שבימים הקדמונים כשהיו
החברים מדברים ומשיחים קבלה היו משיחים בלשון כזה כי עד
רבי שמעון בר יוחאי לא היו מדברים קבלה באתגליא וכו', ועל

פִּי רַב אַחַר כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת הָיָה מְגַלֶּה קֶצֶת מְעַט פְּחוֹת מִטַּפָּה מִן
 הַיָּם אֵיזָה רְמָזִים לְהִיכֵן הַדְּבָרִים מִגִּיעִים כַּמְבֹאָר לְקַמֵּן בְּמִקוֹמָם
 הַדְּבָרִים וְהַרְמָזִים שֶׁסִּפֵּר אַחֵר כָּל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה וְהֵנָּה עַד הֵנָּה
 הָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גְנוּזִים אֶצְלָנוּ אֲךָ לְהִיּוֹת רַבִּים אוֹמְרִים
 לְנַפְשֵׁנוּ מִי יֵרָאֵנוּ טוֹב כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אֶתְּנוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲשֶׁר
 נִבְסַפָּה וְגַם כָּלְתָה נַפְשָׁם לְשִׁמְעַתְמִיד דְּבַרֵי אֱלֹקִים חַיִּים שִׁיְצְאוּ
 מִפִּי רַבְּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, וּבִיחֻד אֵלֹהֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁסִּפֵּר
 אֲשֶׁר לֹא זָכוּ עַדִּין שִׁיִּגְיעוּ אֲלֵיהֶם כִּי אִם בְּהַעֲתָקוֹת בְּכֹתֵב עַל־יַדֵּי
 סוֹפְרִים שׁוֹנִים אֲשֶׁר נִתְּרְבוּ הַטְּעִיּוֹת בָּהֶם מְאֹד וְקִלְקְלוּ הַמְּכֻּן עַל
 כֵּן תְּשׁוּקָתָם הַגְּדוֹלָה אֶלְצוֹנוּ, וְכַסְפָּם הַחֹזֵק דְּחֻקוֹנוּ עַד אֲשֶׁר
 הִכְרַחְנוּ לְמִלְאֵת רְצוֹנָם לְהִבִּיאֵם לְבֵית הַדְּפוּס וְגַם כִּי הָיָה לָנוּ גְלוּי
 דַּעַת מִפִּי רַבְּנוּ הַגָּדוֹל, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה אֲשֶׁר פִּעַם אֶחָד גָּלָה דַּעַתוֹ
 שָׂרוּצָה לְהַדְּפִים סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וְאָמַר בְּזֶה הַלְּשׁוֹן לְפָנַי כַּמָּה
 אֲנָשִׁים בְּדַעְתִּי לְהַדְּפִים סֵפֶר מַעֲשִׂיּוֹת וַיְהִיָּה לְמַעְלָה כָּתוּב בְּלְשׁוֹן
 הַקָּדֹשׁ וּלְמַטָּה בְּלְשׁוֹן לְעִזּוֹ וְאָמַר: הֲלֹא מַה יִּוְכְּלוּ הָעוֹלָם לְדַבֵּר עַל
 זֶה, הֲלֹא עַל כָּל פָּנִים הֵם מַעֲשִׂיּוֹת נְאֻיִם לְסִפּוּר וְכוּ' כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 נִשְׁמַע מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בְּפִרוּשׁ וְזֶה אֲשֶׁר הִעִירוֹנוּ לְהִבִּיאֵם לְבֵית
 הַדְּפוּס וְאִם אָמַנְם יִדְעֵנוּ וְלֹא נַעֲלֵם מֵעֵינֵינוּ כִּי רַבִּים קָמוּ עָלָיו עִם
 כָּל זֶה הָאֲמֶת עַד לְעִצְמוֹ וְאֲנַחְנוּ מְחִיבִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְהַשֵּׁם
 הַטוֹב יַעֲשֵׂה הַשׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע וְהַחֲדֵל יַחֲדֵל וְגַם כִּי תִהְלָה לְאֵל עַד
 כֹּה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרֵךְ כִּי נִתְּפַשְׁטוּ חֲבוּרָיו הַקָּדוֹשִׁים בְּקֶרֶב עִם
 קָדוֹשׁ בְּקָהֵל וְעֵדָה וַיִּשְׂרָאֵל, וַיְהִי דְבָרָיו לָהֶם לְשִׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָה
 וְתִהְיֶה בְּפִיהֶם כְּדַבֵּשׁ לְמָתוֹק כָּלָם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּנוּ מִטוֹבוֹ כִּמוֹ חֵלֶב
 וְדָשֵׁן תִּשְׁבַּע נַפְשָׁם וְשִׁפְתֵי רַנָּנוֹת יִהְיֶה פִיהֶם וְרַבִּים אֲשֶׁר אֶתְּנוּ
 מֵאֲשֶׁר אֶתָּם אֵת הַחֹלְקִים עַל הָאֲמֶת, הַדּוֹבְרִים עַל צַדִּיק עֲתָק

זֶה הַחֶמְדָּה הַגְּדוֹלָה שֶׁל מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ יְהוּדָה תִּיקוּן לְכַלֵּי סוּף

זֶה הַחֶמְדָּה הַגְּדוֹלָה שֶׁל מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ יְהוּדָה תִּיקוּן לְכַלֵּי סוּף

סוּף הַחֶמְדָּה הַגְּדוֹלָה שֶׁל מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ יְהוּדָה תִּיקוּן לְכַלֵּי סוּף

בְּגִיּוֹת וְבוֹז אֲשֶׁר בָּדוּ מִלֶּבֶם אֲשֶׁר לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ וְלֹא עָלִינוּ
לְהֶאֱרִיךְ וְלִסְפֹּר בְּדָבָר הַזֶּה כִּי הוּא כְּבָשִׁי דְרַחֲמָנָא וְכִמְהָ עֲלָמִין
אֶתְהַפְּכוּ בְּגִיּוֹתָיו עַל יְדֵי רַבּוּי הַמַּחְלָקֹת שֶׁנִּתְּרְבוּ בְּיָמֵינוּ בֵּין
הַחֲכָמִים וְהַצְּדִיקִים וּמִי יָבֹא אַחַר הַמֶּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר כָּבַר עָשָׂהוּ אֶדְ
זֹאת לְדַעַת כִּי כָּל כּוֹנְנֵינוּ בְּהַדְּפָסֶת אֱלֹהֵי סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת הוּא רַק
בְּשִׁבִיל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַחוּסִים בְּצִל קִדְשׁוֹ הַתְּאֵבִים וּמְצַפִּים
וּמְשִׁתַּקְּקִים לְשִׁמְעַ דְּבָרִים קְדוּשִׁים וְאִם אֲמָנָם הַדְּבָרִים הַנִּדְּפָסִים
בְּסִפְרָא, כְּאֵלֹהֵי נְאֻמָּרוּ בְּקֹהֵל רַב לְעֵמֶת זֶה רָאִינוּ כִּי כָּבַר הַתְּחִילוֹ
הַדְּבָרִים לְהַתְּפַשֵּׁט בְּכֹתֵב עַל יְדֵי הַעֲתָקוֹת רַבּוֹת וְאִין הַבְּדִיל בֵּין
דְּבָרִים הַנִּכְתָּבִים לְדְבָרִים הַנִּדְּפָסִים וְגַם לֹא מֵרֵאשִׁי בְּסִתְרָא דְּבָרָם
כִּי כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ עֵינָיִם יִרְאֶה וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב יִבִּין כִּי לֹא דְּבָר
רַק הוּא מִכֶּם וְאִם רַק הוּא מִכֶּם כִּי דְבָרִים הִלְלוּ עוֹמְדִים בְּרוּם
גְּבִהֵי מְרוֹמִים וְשִׁמְעֵנוּ מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּפִרוּשׁ שֶׁאָמַר שְׁכָל דְּבוּר
וְדְבוּר שֶׁל אֱלֹהֵי מַעֲשֵׂיֹת יֵשׁ בּוֹ כּוֹנֵנָה עֲצוּמָה וּמִי שֶׁמְשַׁנֵּה דְבוּר
אֶחָד מֵאֵלֹהֵי מַעֲשֵׂיֹת מִכְּפִי מַה שֶׁאָמְרוּ הוּא בְּעֲצָמוֹ הוּא מְחַסֵּר
הַרְּבִיחַ מִהַמַּעֲשֵׂה וְאָמַר שֶׁאֵלֹהֵי מַעֲשֵׂיֹת הֵם חֲדוּשִׁים נְפִלְאִים
וְנוֹרְאִים מְאֹד מְאֹד וְיֵשׁ בָּהֶם דְּרָכִים וְנִסְתָּרוֹת וְעִמְקוֹת מְפִלְגַּ מְאֹד
וְרֵאוּיִים לְדָרְשָׁם בְּרַבִּים לְעֵמֶד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְלִסְפֹּר מַעֲשֵׂה מֵאֵלֹהֵי
הַמַּעֲשֵׂיֹת כִּי הֵם חֲדוּשִׁים גְּבוּהִים וְנוֹרְאִים מְאֹד מְאֹד גַּם מִי שֶׁלְּבוֹ
שָׁלֵם וּבָקִי הֵיטֵב בְּסִפְרֵי קְדֻשָׁה וּבְפִרְט בְּסִפְרֵי הַזִּיחָר הַקְּדוּשׁ וְכֹתֵבֵי
הָאֲרָ"י, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה יוֹכֵל לְהִבִּין וְלְדַעַת קִצָּת מְעַט רְמָזִים
בְּאִיזָה מַעֲשֵׂיֹת אִם יִשִּׁים לְבוֹ וְדַעַתוֹ עֲלֵיהֶם הֵיטֵב גַּם יֵשׁ בָּהֶם
הַתְּעוֹרְרוֹת מוֹסֵר נְפִלְאָה וְעֲצוּם מְאֹד בְּרַב הַמְּקוֹמוֹת, יְבִינָם
הַמְּשִׁבִיל בְּעֲצָמוֹ כִּי רַבָּם כְּכֹלָם מְעוֹרְרִים וּמְשִׁיכִים אֶת הַלֵּב
מְאֹד לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ לָשׁוּב לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ לְעִסְקָ רַק

זֶקֶן נָתַן וְכֹלָ יַעֲבֹד

בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה תָּמִיד וְלַהֲפֹךְ פָּנָיו מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם לְגַמְרֵי כְּאֲשֶׁר יֵרָאֶה הָרוֹאֶה בְּעֵינָיו שְׂכָלוֹ אִם יִסְתַּכֵּל בָּהֶם בְּאַמֶּת אוֹלָם תִּכְלִית כּוֹנֵנוֹת אֵלֹהֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת רְחוּק מְאֹד מִדַּעַת אָנוּשׁ וְעַמֵּק עַמֵּק מִי יִמְצְאוּנוּ וְאִין לְהֵאָרִיךְ בְּשִׁבְחָה תִּפְאָרֶת גְּדֻלַּת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הָאֵלֹהִים כִּי גָבְהוּ מִדַּעֲתֵנוּ וְכָל הַמוֹסִיף לְדַבֵּר בְּשִׁבְחָה גְּדֻלָּתָם וְעַמְקוֹתָם הוּא גּוֹרֵעַ רַק אֲמַרְנוּ לְהַעֲרִיר קֶצֶת לְבַב אֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ לְמַעַן לֹא יִשְׁכַּחוּ נִפְלְאוֹתָם אֲשֶׁר הִרְאָם מִרְחוּק כְּמֵאֵן דְּמַחְוֵי בְּמַחֻגַּע עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מְגִיעִים עַל יְדֵי מַעַט הַרְמָזִים אֲשֶׁר גָּלָה לְעֵינֵינוּ אַחֲרֵי סִפּוּר כָּל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה כִּי הֵאָף אֲמַנָּם נִרְשְׁמוּ קֶצֶת הַרְמָזִים שֶׁנִּשְׁמָעוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ אֵךְ זֶה בְּרוּר לְכָל מִשְׁכִּיל כִּי אִין דּוּמָה הַשׁוֹמֵעַ מִפִּי הַחֶכֶם בְּעֶצְמוֹ לְהַרְוֹאֶה הַדְּבָרִים בַּסֵּפֶר וּבִיּוֹתֵר בְּדַרְכֵי רְמָזִים כְּאֵלֶּה אֲשֶׁר אֵינָם מוֹבְנִים כִּי אִם עַל יְדֵי תְּנוּעַת הָאֵיבָרִים בְּנִעְנוּעַ הָרֵאשׁ וּקְרִיצַת הָעֵינַיִם וְנִטְיַת הַיָּד וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלֶּה אֲשֶׁר עַל יָדָם דִּיקָא יִבִּין הַמֵּבִין קֶצֶת מַעַט וְיִשְׁתוּמַם עַל הַמִּרְאֵה וְעֵינָיו לְמִרְחוּק יִבִּיטוּ גְּדֻלַּת הַשֵּׁם וּגְדֻלַּת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר נִתְּלַבְּשָׁה בְּכַמָּה לְבוּשִׁים שׁוֹנִים כְּמַבְאָר בְּכָל סִפְרֵי קִדְשׁ עַד כֹּה הִגִּיעוּ דְבָרִים הַמַּעֲוִטִים הַמַּחְזִיקִים הַרְבֵּה לְבִנּוֹ יְהִנֶּה אֵימָה, אֵימָה סוֹפֵר אֵימָה שׁוֹקֵל מֵאִין יָבוֹא עֲזָרְנוּ מִי יָנוּד לָנוּ אֵשׁ אֲכָלָה מִי יַעֲמֵד בְּעַדֵּינוּ נִשְׂאָ לְבָבְנוּ אֵל כַּפִּים אֵל בְּשָׁמַיִם בְּיָדוֹ נִפְקִיד רוּחֵנוּ אֵלֶיךָ ה' נִשְׂאָ נַפְשֵׁנוּ עַד הִנֵּה רַחֲמֶיךָ עֲזָרוֹנוּ עֲזָרוֹנוּ כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנוּ וְיֵהִי נַעַם ה' אֶלְקֵינוּ עָלֵינוּ עַד יָבוֹא מוֹרָה צָדֵק לְעַדְתֵּנוּ וְיִבְנֶה בֵּית קִדְשֵׁנוּ וְתִפְאָרֶתֵנוּ חִזָּה צִיּוֹן קְרִית מוֹעֲדֵנוּ מֶלֶךְ בְּיָפִינוּ תְּחִינָה עֵינֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן הֲלֹא כֹה דְבָרֵי הַכּוֹתֵב וְהַמְּסֻדָּר וְהַמַּעֲתִיק לְאֹכֵל לְשִׁבְעָה וְלַמְּכַסֶּה עֵתִיק נֶאֱמַר הַקָּטָן נָתַן בֶּן אֲדוֹנָי אָבִי מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נִפְתָּלִי הָעֶרְץ יצ"ו מְנַעַמְרָאב

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

ע
זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עֵי הַחַיִּים וְיִשְׁכַּח תִּיקוֹן הַמִּידוֹת
זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאוֹר עֵי הַחַיִּים וְיִשְׁכַּח תִּיקוֹן הַמִּידוֹת

רַבְתִּי חֲתַן הָרַב הַגָּאֹן הַחֲסִיד הַמְּפָרָס בְּכָל קְצוֵי אֶרֶץ כְּבוֹד
קִדְשֵׁי מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי דָּוִד צְבִי זֶכֶר צְדִיק לְבָרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא שְׁהִיָּה אֲב בֵּית־דִּין בְּקַהֲלַת־קֹדֶשׁ קָרְעֵמִינִיץ וְהַגְּלִיל וּבְקַהֲלַת־
קֹדֶשׁ שְׁאֲרֵיגְרָאד וּבְקַהֲלַת־קֹדֶשׁ מְאֵה־לֹּב וְהַגְּלִילוֹת.

קֹדֶם שֶׁסִּפֵּר מַעֲשֵׂה רֵאשׁוֹנָה שֶׁבִּסְפֹר זֶה עָנָה וְאָמַר בְּסִפּוּרֵי
הַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁהָעוֹלָם מְסַפְּרִים יֵשׁ בָּהֶם נִסְתָּרוֹת הַרְבֵּה וּדְבָרִים
גְּבוּהִים מְאֹד אֲךָ שְׁנֵת־קִלְקְלוֹ הַמַּעֲשִׂוֹת כִּי חָסַר מֵהֶם הַרְבֵּה וְגַם
נִתְּבַלְּבוּ, וְאֵינָם מְסַפְּרִים אוֹתָם כְּסֵדֶר כִּי מֵה שֶׁשִּׁיךְ בַּתְּחִלָּה
מְסַפְּרִים בְּסוֹף וְכֵן לְהִפְךָ וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה אֲבָל בְּאַמֶּת יֵשׁ בְּהַמַּעֲשִׂוֹת
שֶׁמְסַפְּרִים הָעוֹלָם דְּבָרִים נְעֻלָּמִים גְּבוּהִים מְאֹד וְהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב
זֶכֶר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרָכָה, הָיָה יָכוֹל עַל יְדֵי סִפּוּר מַעֲשֵׂה לְיַחַד
יְחִוּדִים כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה שְׁנֵת־קִלְקְלוֹ צְנוּרוֹת עֲלִיוֹנִים וְלֹא הָיָה
בְּאַפְשָׁר לְתַקֵּן אוֹתָם עַל־יְדֵי תְּפִלָּה הָיָה מְתַקְנֵם וּמִיַּחַדָּם עַל יְדֵי
סִפּוּר מַעֲשֵׂה וְעוֹד דְּבַר רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרָכָה, בְּעַנְיָן זֶה וְאַחֲר־כֵּן
הִתְחִיל לְסַפֵּר מַעֲשֵׂה שֶׁבִּדְף הַסְּמוּךְ וְאָמַר בְּדֶרֶךְ סִפְרֵתִי מַעֲשֵׂה
זְכוּ וְדַע שֶׁהַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ רַבָּם כְּכֹלָם הֵם מַעֲשִׂוֹת חֲדָשׁוֹת
לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ מֵעוֹלָם רַק הוּא בְּעֶצְמוֹ סִפְרָם מְלַבּוֹ וְדַעְתּוֹ
הַקָּדוֹשׁ כְּפִי הַהֲשָׁגָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהַשִּׁיג בְּרוּחַ קֹדֶשׁ שְׁהִיָּה מְלַבֵּישׁ
אוֹתָהּ הַהֲשָׁגָה בְּאוֹתָהּ הַמַּעֲשֵׂה וְהַמַּעֲשֵׂה בְּעֶצְמָהּ הִיא מְרֵאָה
נִרְאָה וְהַשָּׁגָה עֲלִיוֹנָה מְאֹד שֶׁהַשִּׁיג וְרֵאָה בְּמָקוֹם שֶׁרֵאָה וְגַם
לְפַעְמִים הָיָה מְסַפֵּר מַעֲשֵׂה מֵהַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁמְסַפְּרִין הָעוֹלָם אֲבָל
הוֹסִיף בָּהֶם הַרְבֵּה, וְהִחְלִיף וְתַקֵּן הַסֵּדֶר עַד שֶׁנִּשְׁתַּנָּה סִפּוּר
הַמַּעֲשֵׂה לְגַמְרֵי מִמֶּה שֶׁהָעוֹלָם מְסַפְּרִין וּכְנִ"ל: אֲבָל לֹא נִכְתְּבוּ
בְּזֶה הַסִּפֵּר מֵאֵלּוֹ הַמַּעֲשִׂוֹת כִּי אִם אַחַת אוֹ שְׁתֵּים וּשְׁאָר כָּל
הַמַּעֲשִׂוֹת הֵם חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ מֵעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן

שְׁהֵתְחִיל רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, לְעַסֵּק בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת אָמַר
 בְּפִרוּשׁ בְּזֶה הַלְשׁוֹן: הִנְנִי אֶתְחִיל לְסַפֵּר מַעֲשִׂיֹת, (אִידֹ וְוַעַל שׁוֹיִן אֲזַן
 הַיִּיבֵן מַעֲשִׂיֹת דְּעַר צִילִין), וְכֹנָנוֹת דְּבִרְיוֹ הָיָה, כְּמוֹ שְׂאֹמֵר מֵאַחַר
 שְׂאִינוֹ מוֹעִיל לָכֶם לָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵי הַתּוֹרוֹת
 וְהַשִּׁיחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה מֵה שְׁעַסֵּק בִּיגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת כָּל
 יָמָיו לְהַשִּׁיבֵנוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת לְאַמֶּתוֹ וּמֵאַחַר שְׂאִינוֹ
 מוֹעִיל כָּל אֵלֶּה עַל כֵּן הוּא מֵתְחִיל לְעַסֵּק בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת וְאִז
 בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן אָמַר הַתּוֹרָה הַמִּתְחַלֶּת פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר עַתָּה
 לְעַשׂוֹת לַה' הִפְרוּ תוֹרָתְךָ וְכוּ' דָּא אֹרִיתָא דְעַתִּיקָא וְכוּ' הַנְּדַפְסֶת
 בְּסִפּוּר הָרֵאשׁוֹן בְּדַף קנ"ז וְשָׁם מְבֹאֵר בְּסוֹף הַמֵּאמָר קִצַּת מַעֲנִין
 סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת שְׁעַל יְדֵי סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת
 מְעוֹרְרִין מֵהַשָּׁנָה אֶת בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּפְלוּ בַּשָּׁנָה וַיִּשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם
 וְכוּ' עַיִן שָׁם, וַיֵּשׁ מַעֲשִׂיֹת שֶׁהֵם בְּקֶרֶב שָׁנִים, וַיֵּשׁ סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת
 שֶׁל שָׁנִים קְדָמוֹנִיֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עַתִּיק וְכוּ', עַיִן שָׁם הַיֵּטֵב וְתָבִין
 וְתִשְׁכִּיל קִצַּת מִן מוֹצֵא דְבָר עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים שֶׁל אֱלֹהֵי הַמַּעֲשִׂיֹת
 מְגִיעִים, וְכֵּה הִיָּתֵה כְּוָנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּזֶה, וּבְאַמֶּת יֵשׁ בְּאֱלֹהֵי
 הַמַּעֲשִׂיֹת הַתּוֹרוֹת גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרַב
 הַמְּקוֹמוֹת אֲפִלוֹ עַל פִּי פֶּשׁוּט מְלַבֵּד הַנְּסֻתוֹת כִּי כָּלֵם הֵם סוּדוֹת
 נוֹרְאוֹת וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ: חֹזֵק.

בְּהִיוֹתֵנוּ עוֹסְקִים בְּהַדְּפָסֶת הַמַּעֲשִׂיֹת בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁמוֹעַ שְׁמַעֵנוּ
 קוֹל שְׂאֹן בְּאִמְרָם, כִּי לֹא נָכוֹן לְהַדְּפִים סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת כְּאֵלֶּה
 וְלִכְפֹּל דְּבִרְיָהֶם הוּא אֵךְ לְמוֹתֵר, וְאִם כְּבָר הִקְדַּמְנוּ בְּהַקְדָּמָה דְּבִרְיֵי
 רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, שְׂאֵמַר שְׂרָצוֹנוֹ לְהַדְּפִים סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת וְכֵּה
 יוֹכְלוּ הָעוֹלָם לֹאמַר עַל זֶה, כִּי הֵלֵא עַל כָּל פָּנִים הֵם סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת
 נְאִים וְכָבֵד נְדָפְסוּ בְּעוֹלָם כְּמָה וְכְמָה סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיֹת רַבּוֹ מִסִּפּוּר

וְאִין פּוֹצֵה פֶּה וּמְצַפֵּץ בַּפֶּה כִּי רַב הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָהּ, מְסַפְּרִים בְּבֹאֹר מֵהַתְּעוֹרְרוֹת מוֹסֵר נִפְלָא מְאֹד, כְּגוֹן הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה וְהַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַשְּׂבָעָה בְּעֵטְלִירֵשׁ, וְכֵן בְּרַב הַמַּעֲשִׂיּוֹת נִמְצָא מֵהֶם בְּבֹאֹר דְּבָרֵי חֲכָמָה וּמוֹסֵר מְלַבֵּד הַנְּסֻתוֹת בָּהֶם, וְגַם אֶצֶל כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת כְּכָר נִדְפְּסוּ הָעֲרוֹת וּמְקַצֵּת רְמָזִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים שְׁגָלָה רַבְּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ כְּמִבְּאֵר לְעֵיל עַל כָּל זֶה אָמַרְתִּי לְהַעִיר עוֹד אֵיזָה הָעֲרוֹת לְהִיכֵן מְרָמָזִים הַמַּעֲשִׂיּוֹת לְפִי דַעְתִּי הַקְּלוּשָׁה וְהָרוּצָה לְהוֹסִיף יוֹסִיף: יְדוּעַ בְּכָל סִפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים וּבְכָל כְּתָבֵי הָאֶרֶץ זַצ"ל שֶׁבַת מְלֶךְ הִיא כְּנֹוֹי לְהַשְׂכִּינָה וּכְנֻסֵת־יִשְׂרָאֵל כְּבִיכּוֹל וּכְכָר נֶתַן לָנוּ רְשׁוֹת לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה מִן הָרְאשׁוֹנִים אֲשֶׁר קָדְמוֹנוּ אֲשֶׁר מִפִּיהֶם אָנוּ חַיִּים וְגַם דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְשָׁלְמָה בְּנוֹ הַשְּׂתִמְשׁוֹ בְּלִשׁוֹנוֹת הֶלְלוּ הַרְבֵּה מְאֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה" וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה וְכָל סֵפֶר שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁהוּא קָדַשׁ קָדָשִׁים שְׂאִין כָּל הָעוֹלָם כְּדָאִי לוֹ מִיֶּסֶד עַל סוּד זֶה וְכָל כְּתָבֵי הָאֶרֶץ, זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָהּ, וְסִפְרֵי הַזֵּהָר מְלֵאִים מְזֵה כְּמִבְּאֵר שָׁם: מֵאֵן דְּקָטַל לְחַוֵּיָא יְהִיבִין לָהּ בְּרִתָּא דְּמִלְכָּא דְּהִיא צְלוּתָא וּבַפֶּה בְּמֵאמָר הַסְּבָא דְּמִשְׁפָּטִים שְׂאֵמָר: עוֹלִימָתָא שְׁפִירָתָא דְּלִית לָהּ עֵינִין וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה רַבּוּ מִסֵּפֶר וּכְמוֹ שְׂאוּמָרִים בְּ"יְהִי רָצוֹן" שְׁקָדָם תְּהֵלִים: וְלַחֲבַר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוּדָה וְכוּ' וְכֵן בְּהַ"לְשָׁם יַחֲוֹד" קָדָם הַנְּחַת תְּפִלִּין הַנְּדָפְּסִים בְּ"שְׁעָרֵי צִיּוֹן" אוּמָרִים שָׁם וְהַחֲתָן וְכוּ' עֵין שָׁם, וּמִי שְׁמַעֵין קָצַת בְּכְתָבֵי הָאֶרֶץ זַצ"ל יִרְאֶה שָׁם בְּבֹאֹר שְׁכָל יְסוּד הַקְּבָלָה הוּא כְּדֶרֶךְ זֶה לְיַחַד בְּחִינַת חֲתָן וְכֵלָה דְּכוּרָא וְנִקְבָּא וּמְבָאֵר שָׁם כָּל הַשְּׂמוֹת וְהַסְּפִירוֹת וְכָל הַשְּׂתִלְשׁוֹת הָעוֹלָמוֹת עַל דְּמוּת וְצֵלָם שֶׁל פְּרָצוּף דְּכוּרָא וְכוּ'

וּמִבְּאָרִים שָׁם בְּפִרְטוּיֹת כָּל הָאֵיבָרִים שְׁלָהֶם וְכָל עֲנִינֵי יַחֲוֹד וְזוּג
 וְעֵבֹר וְהוֹלָדָה וַיִּנְיָקָה וְהִתְגַּדְּלוּת הַקָּטָן וְהַקְּטָנָה עַד שְׁנַעֲשִׂים
 גְּדוֹלִים וְכוּ' וְכוּ' וְהוּא דְבָר מְבֹאֵר מְאֹד מְאֹד בְּכָל הַ"עֵץ חַיִּים"
 וְ"פְרֵי עֵץ חַיִּים" וְגַם בְּאֲדָרָא רַבָּא בְּנָשָׂא וְהֶאֱזִינוּ מְדַבֵּר בְּדֶרֶךְ
 רָמֹז מְזֵה, וְגַם כָּל סֵפֶר שִׁיר הַשִּׁירִים מְלֵא מְזֵה שְׁפָרַט כָּל
 הָאֵיבָרִים שֶׁל הַחֲתָן שֶׁהַכֶּלֶה מְשַׁבַּח אוֹתוֹ, וְכֵן פּוֹרֵט הָאֵיבָרִים
 שֶׁל הַכֶּלֶה מֵה שֶׁהַחֲתָן מְשַׁבַּח אוֹתָהּ וְגַם רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה,
 בְּמִדְרָשִׁים הַמְּשִׁילוּ מֵתָן תּוֹרָה לַחֲתָנָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ: בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ
 זֶה מֵתָן תּוֹרָה וְכוּ' וְאָמְרוּ עַל פְּסוּק: לְקִרְאת הָאֱלֹקִים כְּחֲתָן הַיּוֹצֵא
 לְקִרְאת כֶּלֶה כִּי שַׁבֵּת קֹדֶשׁ נִקְרָא כֶּלֶה וּמִלְכָּתָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: לְכָה
 דוֹדֵי לְקִרְאת כֶּלֶה בּוֹאֵי כֶּלֶה וְכוּ', הֲרִי מְבֹאֵר לְעֵינַי שֶׁכָּל רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה, כִּנּוּ כְּלָיוֹת וְהִתְחַבְּרוּת הָעוֹלָמוֹת בְּשָׂרָשׁוֹן בְּשֵׁם
 חֲבוּר שֶׁל חֲתָן וְכֶלֶה, כִּי בְּצֵלֶם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם וְכָל
 הָאֵיבָרִים שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה כֶּלֶם הֵם צֵלֶם אֱלֹקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:
 "וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ, בְּצֵלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אוֹתוֹ זָכָר
 וְנִקְבָּה בָרָא אֹתָם" וְכְמוֹ שֶׁאֲזַמְּרִים בְּבִרְכַת נְשׂוֹאֵינַי אֲשֶׁר בָּרָא אֶת
 הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ, בְּצֵלֶם דְּמוּת תְּבִנִיתוֹ וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנִין עַדִּי עַד
 וְכוּ' כִּי הָאָדָם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הֵם חֵלֶק אֱלֹקִים מִמַּעַל מִמָּשׁ וּבָהֶם
 כָּלֹל הַשֵּׁם הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא וְאֵם זֹכִין שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם כִּי
 יֵשׁ בּוֹ יוֹד וְבָהּ ה' וְכָל זֶה הוּא דְבָרִים פְּשׁוּטִים וּמִבְּאָרִים לְעֵינַי כֹּל,
 וְכָר הַשְׁתַּמְשׁוּ כָּל הַקְּדֻמוֹנִים בְּלִשׁוֹנוֹת כְּאִלּוּ לְכַנּוֹת הַתְּקָרְבוֹת
 יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים בְּשֵׁם חֲבוּר חֲתָן וְכֶלֶה, כִּי כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ
 בְּשָׂרָשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן מְרִמֹז לְחֲבוּר חֲתָן וְכֶלֶה הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁהִיא בְּחִינַת
 יַחֲוֹד קֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינָתָהּ כְּאֲשֶׁר כָּל סְפָרֵי הַזִּהָר הַקְּדוֹשׁ
 וְכַתְּבֵי הָאֵר"י, זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה, מְלֵאִים מְזֵה כִּנּוּ"ל וְגַם בְּתַשְׁעָה

זֶה הַמִּקְוֵה לְעַבְדְּךָ יְיָ וְלֹא יַעֲבֹר מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ יְהִי תִיקוֹן לְכָל

זֶה הַמִּקְוֵה לְעַבְדְּךָ יְיָ וְלֹא יַעֲבֹר מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ יְהִי תִיקוֹן הַמִּידוֹת

בָּאֵב בְּקִינֹת שְׁמִקוֹנֵינִי עַל גְּלוֹת הַשְּׂכִינָה וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל,
אוֹמְרִים: אִזּוּ בְּהֶלֶךְ יִרְמִיחוּ וְכוּ' אִשֶּׁת יִפֹּת תֵּאָר מְנוּלֶת מְצָא, וְכֵן
בְּתִקּוֹן שְׁלֵשָׁה מִשְׁמֹרֹת שֶׁהוּא מֵהִזְהָר חֲדָשׁ מְדַבֵּר שֶׁגַם כֵּן
בְּלִשׁוֹנוֹת כָּאֵלָּה כָּאֵלָּה הַמִּקְוֵה עַל בְּעֻלָּה וְכוּ' עֵינֵי שָׁם.

מִכָּל זֶה וְיֹתֵר מִזֶּה מְבֹאֵר לְעֵינַיִם שְׁגָלוֹת הַשְּׂכִינָה וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
הִיא בְּחִינַת אֲבִדַת בֵּית מֶלֶךְ וְהִתְרַחֲקוּתָהּ מִדֹּדָה וְכוּ' וְעֵינֵי בְּסִפְרֵי
הַבְּהִיר בְּהַשְׁמָטוֹת שֶׁל זֶהָר בְּרֵאשִׁית מֵהַ שְׂכָתוֹב שֶׁעַל לָכֵה
דוֹדֵי נִצָּא הַשְּׂדָה וְכוּ', מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּחֲדָרֵי חֲדָרִים וְכוּ'
וְנִשְׁאַה לְמֶלֶךְ גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְנָה וְלִפְעָמִים קוֹרָא אוֹתָהּ בְּאֶהְבָּתוֹ
אֲחוֹתִי, כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הִיָּה וְלִפְעָמִים קוֹרָא אוֹתָהּ בְּתִי כִּי בְּתוֹ
הִיא וְלִפְעָמִים קוֹרָא אוֹתָהּ אִמִּי וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם
לְבָרְכָה, עַל פָּסוּק: בְּעֻטָּרָה שְׁעֻטָּרָה לוֹ אִמּוֹ לֹא זֹו מִחֲבָבָה עַד
שְׁקָרָאָה בְּתִי וְכוּ', וְכֵן בְּכָל סִפְרֵי מִשְׁלֵי מְכַנֶּה הָאֱמוּנָה וְהַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה בְּשֵׁם אִשָּׁה טוֹבָה אִשֶּׁת חַיִל וְהָאֱמוּנֹת כְּזָבוֹת
וְאִפְיֻקוֹרְסוֹת בְּשֵׁם אִשָּׁה רָעָה אִשָּׁה זוֹנָה כְּמִבְּאֵר בְּפִרוּשׁ רַש"י
וְכָל דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, וְכָבֵר נְדָפִס מִעֲשֵׂה מִהַבְּעַל־
שֵׁם טוֹב, זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָה, בְּסוֹף סִפְרֵי תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף מִהַסּוֹחֵר
עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁהָיוּ בָּיָם וְכוּ' שְׁמִיָּסֵד עַל הַקְּדָמָה זֹו שֶׁאִשָּׁה יִרְאֵת ה'
הִיא כִנְסַת יִשְׂרָאֵל וְאַחֲרֵי הוֹדִיעַ ה' אוֹתָנוּ אֵת כָּל זֹאת עַל יְדֵי כָּל
הַנְּבִיאִים וְהַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים הָרֵאשׁוֹנִים, עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלָּה
בְּקַל יוֹכֵל הַמְּעִיֵן הַמְּבִין הָרוֹצֵה לְהַסְתִּיכֵל בְּאֵלוֹ הַמְּעַשִׂיֹת בְּעֵינֵי
הָאֱמֶת לְאֶמְתוֹ לְהַבִּין וְלְהַשְׁכִּיל בָּהֶם לְמַצָּא בָּהֶם דְּבָרִים נְפִלְאִים
וְנוֹרְאִים וְאֵם אֲמָנָם אִי אֲפֹשֶׁר לָבוֹא עַד תְּכוּנָתָם לְהַבִּין כָּל קִשּׁוֹר
הַמְּעַשֵׂה מִרֵּאשִׁית לְסוֹפָה עִם כָּל זֶה יָבִין מְעַט מִזְּעִיר מֵהֶם וְיַעֲרֹב
לְנַפְשׁוֹ מְאֹד וְהֵנָּה מְעַשֵׂה הָרֵאשׁוֹנָה מִתְּבַת מֶלֶךְ שֶׁנֶּאֱבָדָה זֶה

מבאר שזוה סוד שכינה בגלות, כי גלות השכינה התחיל קדם
בריאת העולם בסוד שבירת כלים בסוד ואלה המלכים אשר
מלכו וכו', ותכף שנברא אדם הראשון היה צריך לתקן זאת
להעלות כל העולמות על מכונם לגלות מלכותו יתברך תכף
בשעת בריאת העולם, כמו שתגלה מלכותו בקרוב בעת בראת
משיחנו שיבוא במהרה בימינו אך הוא לא נזהר מלאכל מעין
הדעת וכו' שזהו בחינת מה שכתוב בהמעשה הנ"ל שהשני
למלכות לא עמד בנסיון ואכל התפוח ועל ידי זה פגם בכל
העולמות וחזרה וירדה השכינה והלכה למטה בין הסטרא אחרא
בידוע ואחר כך בא נח ורצה לתקן ולא תקן כי שתה ונשכר בסוד
וישת מן היין וישכר וכו' כמובא בספרים שזהו בחינת מה אנש
ורוי [מה שהשני למלכות] (ו) לא עמד בנסיון ושתה מן היין כמו
שכתוב שם ומאז והלאה כל הצדיקים שבכל דור עוסקים בתקון
זה עד שיבא משיחנו במהרה בימינו שאז יהיה גמר התקון
ומעשה זו היא בכל אדם ובכל זמן כי גם בכל אדם בפרטות עובר
עליו כמעט כל מעשה זו פלה כי כל אחד מישראל צריך לעסק
בתקון זה להעלות השכינה מהגלות לאוקמא שכינתא מעפרא
להוציא מלכות דקדשה מבין העכו"ם והסטרא אחרא שנתחזרה
ביניהם: אשר סוד כל עבודתנו וכל המצוות ומעשים טובים ועסק
התורה שאנו עושים כל ימי חיינו שכלם מיסדים על קטב זה
כמבאר בכתבים ואפלו אנשים פשוטים לגמרי והמון עם שאין
יודעים בין ימינם לשמאלם עם כל זה גם הם אם זוכים לילך
בדרך הישר לפי ערכם, דהינו לסור מרע ולעשות טוב כי אפלו
איש פשוט לגמרי יודע מה שאסרה תורה ואם עיניו לנכח יביטו
לסור מרע ולבחר בטוב אז נעשין כל התקונים בעולמות

הַעֲלִיזִים מִמִּילָא עַל יְדוּ וְזוֹכָה לְהַקִּים הַשְּׁכִינָה מִנְפִילָתָהּ כְּפִי מַה שְּׁזוֹכָה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עַצְמוֹ.

נִמְצָא שְׁכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא עוֹסֵק לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַבַּת מֶלֶךְ לְהַשִּׁיבָה אֶל אָבִיהָ שֶׁתָּשׁוּב אֶל אָבִיהָ כְּנִעוּרֶיהָ בְּסוּד וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנִעוּרֶיהָ מִלְּחָם אָבִיהָ תֹאכֵל כִּי יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵם הֵם בְּחִינַת שְׁנֵי לְמֶלֶךְ כִּי הֵם מוֹשְׁלִים בְּעוֹלָם, מַה הוּא מְחַיֶּה מֵתִים רוֹפֵא חוֹלִים אֵף יִשְׂרָאֵל כָּךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ אֵל תְּקַרֵּי עַמִּי אֵלֵא עַמִּי מָה אֲנִי עֹבֵד שְׁמַיָא וְאַרְעָא בְּמַלּוּלֵי אֵף אַתֶּם כֵּן וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא בְּזוֹהַ הַרְבֵּה וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שְּׁזוֹכָה לְעֵסֶק בְּעַבּוּדָתוֹ שֶׁעַל יְדֵי זֶה עוֹסֵק כְּבִיכּוֹל לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ הַשְּׁכִינָה וְכִנְסָת יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאָהּ מִחַגְלוֹת כְּמוֹ כֵּן כְּבִיכּוֹל הַשְּׁכִינָה מִתְגַּלָּה אֵלָיו כְּבִיכּוֹל מִתּוֹךְ תְּקַף גְּלוּתָהּ וּמִתְעַלָּמַת וּמִסְתַּתְרַת עַצְמָהּ וּבָאָהּ אֵלָיו בַּסֵּתֵר וּמְגִלִית לוֹ מְקוּמָהּ וּמוֹשָׁבָהּ וּמַה לַּעֲשׂוֹת בְּשִׁבְלָהּ בְּאַפְּן שְׁיִזְכָּה לְמַצָּאָהּ שְׁזוֹהַ בְּחִינַת מַה שְּׁגִלְתָּהּ הַבַּת מֶלֶךְ אֵל הַשְּׁנֵי לְמַלְכוּת בְּאִיזָה תַחֲבוּלוֹת יוֹכֵל לְהוֹצִיאָהּ וְהַעֲנִינִים וְהַתַּחֲבוּלוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם הֵם מְבֹאָרִים בְּיָר הַיָּטֵב עַל פִּי פְּשׁוּט (כִּי כָךְ יִדְרֵךְ רַבְנֵי זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, כָּרֵב הַמַּעֲשִׂיּוֹת שְׁבִתוֹךְ קִשּׁוֹר הַמַּעֲשֶׂה מְסַפֵּר דְּבָרֵי מוֹסֵר עַל פִּי פְּשׁוּט כְּמִבְאָר לְמַעֲיֵן בְּהֵם) כִּי צָרִיכִין לְבַחֵר לוֹ מְקוֹם וּלְקַבֵּעַ לוֹ תְּשׁוּבָה וְתַעֲנִית וְלְהַתְגַּעְגַּע תָּמִיד וְלְהַשְׁתַּוְּקֵק תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שְׁיִזְכָּה לְהַכִּיר אוֹתוֹ שִׁיתְגַּלָּה מְלָכוּתוֹ בְּעוֹלָם וַיִּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָה פְּעַלְתָּ וַיִּבִין כָּל יְצוּר כִּי אֵתָה יְצַרְתָּ וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ וְכוּ' וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה שְׁזוֹהַ עֶקֶר הַקְּמַת הַשְּׁכִינָה מִחַגְלוֹת כְּשִׁזְכִּין לְהַכִּיר מְלָכוּתוֹ בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת וְכָלֵם יִדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מְקַטְנֵם וְעַד גְּדוּלָם וְהִיתָה לָהּ הַמְּלוּכָה וְכוּ' וְכִשְׁהָאָדָם מִתְחִיל לְעֵסֶק בְּזוֹהַ וּבּוֹחֵר לוֹ מְקוֹם לְהַתְּבוּדוֹת לְעֵסֶק בְּעַבּוּדַת הַשָּׁם וּלְכַסֵּף

וְלִהְיוֹתוֹקֵק אֱלֹוֹי יִתְבָּרַךְ וְלִפְעָמִים זֹכֶה שְׁנִמְשָׁךְ אֵיזָה זְמַן אֶךְ
אֲחֵר־כֶּךְ כְּשֶׁהוּא סָמוּךְ מְאֹד לָבוֹא לְמִבְקָשׁוֹ שִׁיתְגַּלֶּה אֱלֹוֹי לְפִי
בְּחִינָתוֹ הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי בְיוֹם אַחֲרוֹן מִזְמִינִים לוֹ
אֵיזָה נְסִיוֹן לְפִי בְּחִינָתוֹ וְאֲזִי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּזֶה הַיּוֹם,
אֲזִי מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבֵּעַל דְּבָר וְכֹל חִילוֹתָיו עָלָיו בְּהַתְגַּבְרוֹת גְּדוֹל
מְאֹד וְנִכְנָם עִמּוֹ בְּדַבָּרִים וּמִמְשִׁיכּוֹ לַעֲצָתוֹ וְרוֹאֶה כִּי תֵּאָוֶה הוּא
לְעֵינַיִם וְנִחְמָד וְכוּ' וְלוֹקַח מִפְּרִיּוֹ וְאוֹכֵל, חֵם וְשָׁלוֹם, וְאֵינּוּ עוֹמֵד
בְּנְסִיוֹן שְׁלוֹ מַה שֶׁהוּא מְכַרְח לְהַתְנַסּוֹת וְלִהְצַטְרֵף אֲזִי בְּאוֹתוֹ הָעֵת
וְהַזְּמַן וְאֲזִי תִכְרַף נוֹפֵל עָלָיו שְׁנָה וְשְׁנָה הוּא הַסְּתַלְקוֹת הַמַּחֲזִין
שְׁנִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ דַּעְתּוֹ וְחִכְמָתוֹ הַמְּאִיר בְּפָנָיו בְּסוּד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו
וְכִתִּיב לָמָּה נָפְלוּ פָּנָיָהּ, וְעַיִן מִזֶּה בְּמֵאמָר הַמִּתְחִיל פֶּתַח רַבִּי
שְׁמֵעוֹן (בְּסִימָן סמ"ד ל"א) שֶׁם מְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁעַל יְדֵי פְגַם תֵּאָוֶה
אֲכִילָה אוֹבְדִין אֶת הַפָּנִים שֶׁהוּא הַשֶּׁכֶל וְאֲזִי נוֹפֵלִין לְבְּחִינַת שְׁנָה
עַיִן שֶׁם הַיֵּטֵב וְתָבִין, כִּי שֶׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵעַיִן סְפוּרֵי מַעֲשֵׂי
אֲשֶׁר עַל יָדָם מְעוֹרְרִין מִהַשְׁנָה עַיִן שֶׁם וּבְאֵלוֹ הָעֵתִים שֶׁהָאָדָם
הוּא בְּבְחִינַת שְׁנָה, חֵם וְשָׁלוֹם, עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶׁעוֹבֵר שְׁזָהוּ
בְּחִינַת כָּל הַחִילוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל הַשְּׁנֵי לְמַלְכוּת בְּעֵת שֶׁהָיָה מוֹטָל
בְּשְׁנָה וְאַחֲר־כֶּךְ נִתְעוֹרַר וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהָיָה יָשֵׁן כָּל כֶּךְ וְחִזַּר וְהִלָּךְ
לְמָקוֹם שֶׁל הַבַּת מְלָךְ, וְהוֹדִיעָה לוֹ גְּדֹל הַרְחֻמָּנוּת שֶׁעָלָיו וְעָלֶיהָ
שֶׁבְּשִׁבִיל יוֹם אֶחָד אֵבֵד מַה שֶׁאֵבֵד וְהִקְלָה עָלָיו הָאֲזָהָרָה, שֶׁאֵין
צָרִיךְ לְהַתְעַנּוֹת רַק לְזָהָר מִשְׁתִּית הַיֵּין כִּדֵּי שֶׁלֹּא יָבוֹא לְיַדֵּי שְׁנָה
וְחִזַּר וְהַתִּיגַע אֵיזָה זְמַן רַב בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם כִּדֵּי לְהוֹצִיא הַבַּת מְלָךְ,
אֲבָל בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן לֹא עָמַד גַּם כֵּן בְּנְסִיוֹן קַל כִּי רָאָה מֵעַיִן שֶׁל יֵין
וְהַטָּעָה אֶת עֲצָמוֹ וְהַתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרָיו וְאָמַר לְהַמְשִׁירָת, הֲלֹא
רָאִיתָ שְׁזָה מֵעַיִן וּמֵאֵין בָּא לְכֹאֵן יֵין, וּבְתוֹךְ כֶּךְ הִלָּךְ וְלָקַח מֵעַט

וּטְעַם מֵהֵינִן וְתַכְף נִפְלַע עָלָיו שָׁנָה וַיִּשָּׁן הֶרְבֵּה מְאֹד, כִּי כָךְ דִּרְךְ הַבַּעַל דָּבָר וְהַתְאַוּת כְּשֶׁרוּצָה לְהַסִּית הָאָדָם הַכָּשֵׁר שְׁרוּצָה לְהַתְרַחֵק מֵהַתְאַוּת שְׂאֵזִי מִטְעָה אוֹתוֹ מְעַט מְעַט שִׁיתְפִּילָא וַיִּתְמָה בְּדַעְתּוֹ עַל עֵינֵי הַדְּבָר שֶׁמֵתְאַוֶּה אֵלָיו וְתַכְף שֶׁנִּכְנָם בְּדַבָּרִים בְּעֵינֵי הַתְאַוֶּה מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל דָּבָר עַד שֶׁמִּכְשִׁילוֹ בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ בַּתּוֹרָה בְּעֵינֵי עֵץ הַדַּעַת אֵיךְ דָּבָר הַנְּחָשׁ עִם הָאִשָּׁה אָף כִּי אָמַר אֱלֹקִים וְכוּ' וַתֵּרָא כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תְאַוֶּה הוּא לְעֵינַיִם וְכוּ' דוּק וְתִשְׁכַּח כִּי כָךְ הָעֵינַיִן בְּכָל הַתְאַוּת וְהַנְּסִיוֹנוֹת, וּמִי שֶׁהוּא בֵּר דַּעַת אֲמַתִּי וְחָם עַל נַפְשׁוֹ בְּאַמַּת לְמַלְט נַפְשׁוֹ מִנֵּי שִׁחַת וְרוּצָה לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן, הוּא צָרִיךְ לְהַתְגַּבֵּר בְּכָל עֵז לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי וְלִבְלִי לְכַנֵּם עִם הַתְאַוּת בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן כָּלֵל וְלִבְלִי לְדַבֵּר וְלְהַרְהֵר וְלְהַתְפַּלֵּא וְלְתַמָּה עֲלֵיהֶם כָּלֵל וְאֵל יִבְהַלּוּהוּ רַעִיוֹנָיו כָּלֵל וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הָאֶלֶף-בֵּית אֵל תִּכְנַם עִם פְּתוּיֶיךָ בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן וְכוּ' עַיִן שָׁם, רַק יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֵּה לְגַמְרֵי וַיִּפְקַח דַּעְתּוֹ בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה אוֹ בְּמִשְׁאֵי-וּמַתָּן אוֹ בְּדַבְּרֵי שִׁיחָה וְכִיּוֹצֵא עַד שֶׁיִּנְצֵל מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהִנְצִיל וְאַחַר-כֵּן חוֹזֵר וּמִתְעוֹרֵר לוֹ מִחֲשָׁבוֹת וְרַעִיוֹנִים כְּאֵלֶּה וְצָרִיךְ לְחַזֵּר וְלְהַתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם וְכֵן כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת עֹקֵשׁ גָּדוֹל עַד שֶׁיִּנְצֵחַ הַמְּלַחְמָה:

וְהִנֵּה מִחֲמַת שָׁגָם בַּפְּעַם הַשְּׁנִי לֹא עָמַד בְּנִסְיוֹן וְטָעַם מֵהֵינִן חוֹזֵר וְנִפְלַע עָלָיו שָׁנָה גְּדוֹלָה וַיִּשָּׁן הֶרְבֵּה, דְּהֵינּוּ שִׁבְעִים שָׁנָה וְעֵינֵי שָׁנָה כָּל שִׁבְעִים שָׁנָה מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה פָּתַח רַבִּי שֶׁמְעוֹן בְּסִימָן ס' הַנִּלְ"ל שֵׁשׁ שְׁנוּפְלִים מִשָּׁנָה מְכָל הַשִּׁבְעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעִים שָׁנָה וְכוּ' עַיִן שָׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹרֵר וְלְהַקִּיץ אוֹתָם כִּי אִם עַל יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קִדְמוֹנוּיּוֹת וְכוּ' עַיִן שָׁם הֵיטֵב

וְהַבַּת־מֶלֶךְ שֶׁהִיא שָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ כְּשֶׁעוֹבְרֵת עָלָיו וְרוֹאֶה [אוֹתוֹ] נוֹפֵל בְּשָׁנָה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה זְמַן רַב כֹּל כֶּךָ הִיא בּוֹכִית הַרְבֵּה כִּי יֵשׁ רַחֲמָנוֹת גָּדוֹל עָלָיו וְעָלֶיהָ וְאִזּוֹ הוֹדִיעָה לוֹ מְקוֹמָהּ שֶׁעָכְשׁוֹ אֵינָה בַּמָּקוֹם הֶרְאֵשׁוֹן כִּי אִם בַּמָּקוֹם אַחֵר דִּהְיִינוּ בְּהַר שֶׁל זָהָב וְכוּ' וְהֶרְמִזוּ מִבְּאֵר כִּי אֶף־עַל־פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶׁעָשָׂה וְנָפַל אִידֵךְ שֶׁנָּפַל זֶה זְמַן רַב מְאֹד אֶף־עַל־פִּי־כֵן הַשְּׂכִינָה מְעוֹרְרֵת אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם, וּבְכָל פַּעַם מְרַמְזֵת עֲצוֹת חֲדָשׁוֹת אִידֵךְ שֶׁיַּחֲפֹשׂ וַיִּבְקֹשׂ אֶת שָׂרֵשׁ קְדוּשָׁתוֹ שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבַּת מֶלֶךְ הַנֶּ"ל וְזֶה הַשְּׂנִי לַמַּלְכוּת אֶף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא עָמַד בַּנְּסִיוֹן שְׁנֵי פְעָמִים וְנָפַל לְשָׁנָה כֹּל כֶּךָ וְעָבַר עָלָיו מַה שֶׁעָבַר וְאַחֲרֵי יְגִיעוֹת וְטִלְטוּלִים וַיְסוּרִים וְצָרוֹת קָשׁוֹת וּמִשְׁנׁוֹת כְּאִלּוּ שֶׁעָבַר עָלָיו בְּשִׁבְלֵי לְמַצָּא אֶת הַבַּת מֶלֶךְ וְאַחֵר כֶּךָ בְּשִׁבְלֵי יוֹם אֶחָד אֲבָד הַכֹּל וְכֵן נִכְשַׁל שְׁנֵי פְעָמִים כַּנֶּ"ל אֶף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הִנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְיַאֵשׁ לְגַמְרֵי, חֵם וְשָׁלוֹם, רַק הִלֵּךְ לְחַפְשׁ וּלְבִקֵּשׁ הַהֵר שֶׁל זָהָב וְהַמְבָצֵר הַנֶּ"ל וְאַחֲרֵי שֶׁהָיָה לוֹ עוֹד יְגִיעוֹת וְטִלְטוּלִים קָשִׁים הַרְבֵּה וְחַפְשׁ הֵר וּמְבָצֵר הַנֶּ"ל מָצָא אִישׁ גָּדוֹל עִם אֵילָן גָּדוֹל וְכוּ' וְזֶה הָאִישׁ דָּחָה אוֹתוֹ שֶׁבּוֹדָאֵי אֵינּוּ בַּנְּמָצָא הֵר וּמְבָצֵר הַנֶּ"ל וְרָצָה לְהַסִּיתוֹ וּלְדַחֲתוֹ שֶׁיָּשׁוּב אֲבָל הַשְּׂנִי לַמֶּלֶךְ לֹא שָׁמַע לְהַמְנִיעוֹת וְהַדְּחִיּוֹת וְאָמַר שֶׁבּוֹדָאֵי הוּא בַּנְּמָצָא הֵר וּמְבָצֵר הַנֶּ"ל עַד שֶׁהִכְרַח הָאִישׁ הַגָּדוֹל הַנֶּ"ל לְקַרְא וּלְקַבֵּץ כָּל הַחִיּוֹת וְכוּ' אֲבָל כָּלָם הִשִּׁיבוּ שֶׁאֵינּוּ בַּנְּמָצָא וְאִזּוֹ אָמַר לוֹ (הָאִישׁ הַגָּדוֹל לְהַשְּׂנִי לַמֶּלֶךְ) רְאֵה וְהַבֵּט בְּעֵינַיִךְ שֶׁאֵינּוּ בַּנְּמָצָא וְעַל מָה אֶתָּה מְתִינֵעַ כֹּל כֶּךָ בְּחִנָּם אִם תִּשְׁמַע לְדַבְרֵי שׁוֹב לְאַחֲרֵיךְ אֲבָל הוּא לֹא שָׁם לְבוֹ לְזֹאת וְאָמַר שֶׁהוּא בּוֹדָאֵי בַּנְּמָצָא וְאִזּוֹ הִשִּׁיב לוֹ הָאִישׁ הַגָּדוֹל הַנֶּ"ל שֶׁיִּלְךְ לְאַחֲרָיו שֶׁמְמַנְּהָ עַל הָעוֹפּוֹת וְהַלֵּךְ וְהַתִּינֵעַ וּבִקְשׁוֹ עַד שֶׁמָצָאוּ וְאִזּוֹ גַּם הַשְּׂנִי דָּחָהוּ וְהַסִּיתוֹ לָשׁוּב שֶׁבּוֹדָאֵי אֵינּוּ בַּנְּמָצָא הֵר וּמְבָצֵר

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

פ' אומר מוהר"ת זצ"ל "צדק צדק מקוה שד"ך צהר מספרי רבנו יהיה תיקון לכול"ם

ז' אומר "חק נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתי ונצחתי" שע"י ישיבת תיקון המידות

הַנִּ"ל וְהוּא לֹא שָׁמַע לְדַבְרֵי הַדְּחִיּוֹת שֶׁלּוֹ גַם כֵּן וְהִכְרַח הַשֵּׁנִי לְקַרְא לְקַבֵּץ כָּל הָעוֹפוֹת אֲבָל כָּלָם הִשִּׁיבוּ שְׂאִינוּ נִמְצָא בְּעוֹלָם הַר וּמִבְּצַר הַנִּ"ל וְאִזּוֹ אָמַר לוֹ זֶה הַשֵּׁנִי גַם כֵּן רֵאָה בְּעֵינֶיךָ שְׂאִתָּה מִתִּיגַע בְּחֲנָם שׁוֹב לְאַחֲרֶיךָ וְהוּא לֹא הִטָּה אֲזוּנוֹ גַם לְדַבְרֵי הַשֵּׁנִי וְאָמַר שֶׁהוּא חֹזֵק בְּאַמוּנָתוֹ שְׁבוּדָאֵי הוּא בְּנִמְצָא וְאִזּוֹ הוֹדִיעַ לוֹ זֶה הַשֵּׁנִי שֶׁיִּלְךָ לְאַחֵיו שְׂמֻמָּנָה עַל הַרוּחֹת וְגַם זֶה דָּחָהוּ הַרְבֵּה כִּנִּ"ל וְאַחֲר־כֵּן קָרָא וְקַבֵּץ כָּל הַרוּחֹת וְכָלָם הִשִּׁיבוּ שְׂאִינוּ בְּנִמְצָא וְאִזּוֹ אָמַר לוֹ זֶה הַשְּׁלִישִׁי עָתָה רֵאָה גַם רֵאָה שְׂלַחְנָם טָרַחְתָּ כִּי בּוּדָאֵי לֹא תִמְצָא עוֹד שׁוֹב לְאַחֲרֶיךָ וְאִזּוֹ רֵאָה שְׁכָלוֹ כָּל הַקְּצִין וְאִינוּ יוֹדַע לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמָאל אֵיךְ לְבַקְּשָׁה, אֲבָל בְּעַצְמוֹ הָיָה חֹזֵק בְּדַעְתּוֹ שְׁבוּדָאֵי הוּא בְּנִמְצָא הַר וּמִבְּצַר הַנִּ"ל שֶׁשָּׂם יוֹשְׁבַת הַבַּת מִלְךְ הַנִּ"ל, וְאִזּוֹ מִגִּדֵּל צִעְרוֹ וּמְרִירוֹת לְבוֹ הַתְּחִיל לְבָבוֹת מְאֹד וּבְאוֹתָהּ הִשְׁעָה חָמַל עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹךְ כֵּן בָּא עוֹד רוּחַ אֶחָד וְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ נִשָּׂא הַבַּת מִלְךְ לְהַר וּמִבְּצַר הַנִּ"ל וְאִזּוֹ נָתַן לוֹ כְּלֵי שִׁיקָבֵל מִמֶּנּוּ מַעוֹת שְׂלֵא יִהְיֶה לוֹ עֲבוּב מִחֲמַת מַעוֹת וְאִזּוֹ הִלְךְ לְשֵׁם וְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַחְבּוּלוֹת עַד שֶׁמְצָאָהּ, אֲשֶׁרֵי לוֹ.

וְהַמְעִין בְּכָל זֶה בְּעֵין הָאֵמֶת יָבִין הֵיטֵב כִּמָּה וְכִמָּה צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם וְאֵיךְ וְעַד הֵיכֵן צָרִיכִין לְהִיּוֹת עֹקֵשׁ וְגָדוֹל בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם כְּלֵי שְׁעוֹר וְעֶרְךָ וּמִסְפָּר כָּל אָדָם וְאָדָם לְפִי מִדְּרָגָתוֹ וְלְפִי עֲלִיּוֹתָיו וְיִרִידוֹתָיו וְאֶפְלוּ אִם עָבַר מֵה שְׁעֵבֶר רֵאָה וְהָבִין וְהִבִּט בְּהַמְעֵשָׂה הַנִּ"ל כִּמָּה יִגִּיעוֹת יִגַּע וְכִמָּה טָרַחְתָּ טָרַח הַשֵּׁנִי לְמִלְךְ הַנִּ"ל וְאַחֲר־כֵּן נָפַל מְאֹד עַל יְדֵי שְׂלֵא עָמַד בְּנִסְיוֹן קַל שֵׁנִי פְּעָמִים עַד שֶׁנָּפַל לְבַחֲיִנַת שְׁנָה כִּמָּה וְכִמָּה שָׁנִים עַד שֶׁהָיָה בְּבַחֲיִנַת שְׁנָה שֶׁל כָּל הַשְּׁבָעִים שְׁנָה כִּנִּ"ל וְאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הִתְיַאֵשׁ עַצְמוֹ וְהָיָה לוֹ יִגִּיעוֹת הָאֵלָה אַחֲר־כֵּן וְלֹא שָׁמַע לְשׁוֹם

מְנִיעוֹת וּדְחִיּוֹת שְׂרָצוּ לְדַחֲוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עוֹד וְכֹל מֵהַ
שֶׁהִתְחַזַּק וְלֹא שָׁמַע לְקוֹל הַדְּחִיּוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַנֵּ"ל תִּכְרַךְ נִתְהַפֵּךְ
שֶׁהָאֲנָשִׁים הַנֵּ"ל הָיוּ לְסִיּוּעַ כִּי כָּל אֶחָד קָבִץ בְּשִׁבְלוֹ הַחִיּוֹת אֹ
הָעוֹפוֹת שֶׁהָיָה מְמַנְהָ עֲלֵיהֶם וְאִם אַחֵר כֶּךָ חֲזָרוּ וְדָחוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ
לוֹ רְאֵה שְׂאִינוֹ בְּנִמְצָא וְאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא שָׁמַע לְדַחֲוֹתָם וְאִזּוֹ סִיּוּעוֹ
לוֹ וְהוֹדִיעוֹ לוֹ כֹּל אֶחָד מֵאַחֵיו עַד שֶׁבָּא לָזֶה שֶׁמְמַנְהָ עַל הַרוּחֹת
שֶׁעַל יָדוֹ בָּא לְמִבְקָשׁוֹ וְגַם זֶה דָּחָה אוֹתוֹ הַרְבֵּה בְּיוֹתֵר אֲבָל עַל
יְדֵי שֶׁהָיָה חֲזָק בְּדַעְתּוֹ וְלֹא נִתְיַאֵשׁ לְעוֹלָם בְּשׂוֹם אֶפְסוֹ אִזִּי בְּרַגַע
קָלָה נִתְהַפֵּךְ הַדְּבָר וְנִתְהַפְּכוּ הַמְּנִיעוֹת לְסִיּוּעוֹת וַיִּשׁוּעוֹת וּבָא רוּחַ
אֶחָד וְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ נִשְׂאָה אֶת הַבַּת מִלְּךָ לְהָר וּמִבְצָר
הַנֵּ"ל וְאַחֲר־כֶּךָ זֶה הַרוּחַ בְּעַצְמוֹ נִשְׂאָה אוֹתוֹ גַּם כֵּן לְשֵׁם כֵּנִ"ל רְאֵה
וְהִבֵּן וְהִבִּט עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט מִהַמַּעֲשֵׂה וְתַבִּין רְמָזִים
וְהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלְאוֹ כִּמְהָ צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק לְדַרְשׁ וּלְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ
אֶת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם תָּמִיד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בִּקְשׁוּ פָנָיו תָּמִיד" וְגו' כִּי
אִם אֲמַנָּם עֲצָם הַמַּעֲשֵׂה גְבָהָה מִדַּעְתָּנוּ וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים כֹּל מֵהוּ
הָרָשָׁה שֶׁל זֶהב וּמִבְצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת וְכוּ' וּשְׂאָר הָעֲנִינִים בְּכֹל
וּבְפֶרֶט אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל הַרְמָזִים הַנֵּ"ל כִּלְמַסְּאֵתִים וּמִבְאָרִים
לְעֵין הָאֵמֶת בְּתוֹךְ הַמַּעֲשֵׂה הַנֵּ"ל וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵהֶם יְכוֹל כָּל אֶחָד
לְהוֹצִיא מֵהֶם רְמָזִים וְהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלְאוֹ אִם יִרְצֶה וְשָׁמַע חָכֵם
וְיוֹסִיף לְקַח וְכֵן בְּשְׂאָר הַמַּעֲשֵׂיּוֹת (עֲנִין הָרָשָׁה וּמִבְצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת מְרַמֵּז
לְעִשְׂרוֹת נִפְלְאוֹ דְקִדְשָׁה שְׂצָרִיכִין בְּשִׁבְלֵי הַתְּבוֹנָנוֹת וְכוּ' כְּמִבְאָר בְּהַתּוֹרָה פְּתַח רַבִּי
שֶׁמְעוֹן סִימָן ס' חֶלֶק א' עֵין שָׁם הֵיטֵב וְהִבֵּן מֵאֵד כִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא פְּרוּשׁ עַל הַמַּעֲשֵׂה
הַזֹּאת כִּי אֲשֶׁר הִבְנֵנוּ מִפְּנֵי זְכוּרֹנוֹ לְבָרְכָה).

וְנִלְךָ מֵעֲנִין לְעֲנִין וְנָשִׂים לֵב מְעַט לְהַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַחָכֵם וְהַתָּם שָׁם
תִּרְאֶה מְבָרָר קֶצֶת הַמְּכֹון בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה שֶׁעַקֵּר הַתְּכֵלִית לִילְךָ

זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר

כ"ב - לומר מזה דבר "ל" צדק צדק מקוה שיהיה מצד מצד רצונו יהיה תיקון רב"ל" -
"חך נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתי ואנצח" שע"י ישיבת תיקון המידות

בְּתַמִּימוֹת בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְעֵינַי שָׁם הֵיטֵב בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר
וְתַמָּצָא רְמִזִּים נִפְלְאִים לְהַתְחַזֵּק בְּדַרְכֵי הַתְמַימוֹת שְׁזֵה עֵקֶר
הַתְּכִלִּית הַטּוֹב גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל שְׁכֵן בְּעוֹלָם הַבָּא.

וְכֵן בְּהַמְעָשָׂה שֶׁל הַבָּנִים שְׁנֵתְחַלְפוּ וּבְהַמְעָשָׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה
וּמִכָּל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן בְּהַמְעָשָׂה שֶׁל הַשְּׂבָעָה בְּעֵטְלִירָם שְׁשָׁם מְבֹאָר
אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַשְּׂבָעָה מוֹסֵר נִפְלָא וְנוֹרָא שְׂאִין כְּמוֹהוּ כִּי
כָּל אֶחָד הַתְּפִאָר בְּגִדְל רְחוּקוֹ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה בְּתַכְלִית שְׁזֵה
הַתְּפִאָר שֶׁהוּא עוֹר לְגַמְרֵי מֵהָעוֹלָם וְאִין לוֹ שׁוֹם הַסְתַּכְלוֹת בְּזֵה
הָעוֹלָם כָּל כִּי כָּל הָעוֹלָם אֵינּוּ עוֹלָה אֲצֵלוֹ כְּהָרַף עֵינַי וְכוּ' וְהַחֲרָשׁ
הַתְּפִאָר שֶׁהוּא חָרָשׁ לְגַמְרֵי מִלְשֻׁמַּע קוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שְׁכָלָם
חֲסָרוֹנוֹת כִּי כָּל הָעוֹלָם אֵינּוּ עוֹלָה אֲצֵלוֹ לְשִׁמְעַ קוֹל הַחֲסָרוֹנוֹת
שְׁלָהֶם וְכוּ' וְזֵה הַתְּפִאָר שְׂאִינוֹ מְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר שְׂאִינוֹ שְׂבַחִים
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַל כֵּן הוּא כְּבֹד פֶּה לְגַמְרֵי מִדְּבוּרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
וְכֵן זֶה הַתְּפִאָר שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְהַנִּיחַ שׁוֹם הַבֶּל בְּעֵלְמָא לְזֵה הָעוֹלָם
וְכֵן כְּלָם עֵינַי שָׁם הֵיטֵב וְאֵם תְּבִיט בְּעֵינַי הָאֶמֶת תְּעַמֵּד מִרְעִיד
וּמִשְׁתוֹמֵם וְתִרְאֶה עֲצָם הַמוֹסֵר הַנִּפְלָא וְהַתְּעוֹרְרוֹת נוֹרָא לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ בְּהַמְעָשָׂה הַזֶּה לְשְׂאִין כְּמוֹהוּ.

וְעֵינַי בְּדְבָרֵינוּ בְּסִפְר "לְקוּטֵי הַלְכוֹת" בְּכִמְהַ מְקוֹמוֹת מֵהַשְּׁהָאִיר
הַשֵּׁם עֵינַי וְאִיזָה רְמִזִּים בְּכִמְהַ מְעֻשִׁיּוֹת עֵינַי בְּהַלְכוֹת תְּפִלִּין עַל
פִּי הַמְעָשָׂה שֶׁל הַבְּעֵטְלִיר הָרַא שׁוֹן שְׁהָיָה עוֹר וְכוּ' עֵינַי שָׁם
וּבְהַלְכוֹת בְּרְכוֹת הַשְּׁחַר עַל פִּי הַמְעָשָׂה שֶׁל הַבָּנִים שְׁנֵתְחַלְפוּ
וּבְהַלְכוֹת תְּפִלָּה עַל פִּי הַמְעָשָׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה וּבִיּוֹרָה דַּעָה
בְּהַלְכוֹת תּוֹלְעִים עַל־פִּי הַמְעָשָׂה שֶׁל הַבְּעֵטְלִיר הַשְּׂשִׁי שְׁהָיָה בְּלֹא
יְדֵים שְׁסִפְר הַמְעָשָׂה שֶׁל הַבַּת מִלְּךְ שְׁבִרְחָה לְהַמְבָּצֵר שֶׁל מַיִם
וְכוּ' וּבְאֶבֶן הָעוֹר בְּהַלְכוֹת אִישׁוֹת עַל הַמְעָשָׂה הַזֶּה לְעַל מֵהַ

שְׁכַת־טוֹב שָׁם שֶׁרְפוּאוֹת הַבַּת מְלֻךְ עַל יְדֵי עֲשָׂרָה מֵיָנִי נְגִינָה וְעוֹד
 בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת עֵינַי שָׁם וְתַמְצָא נַחַת בְּעֶזֶר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְעֵינַי
 בְּהַלְכוֹת נְדָרִים עַל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל יוֹם הָרְבִיעִי מֵעֲנִין הַשְּׁתִּי צִפְרִים
 וּבְהַלְכוֹת צְדָקָה עַל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל יוֹם הַשְּׁלִישִׁי מֵעֲנִין הַכְּבֹד פֶּה
 וְהַמַּעֲיָן שֶׁלְמַעַלָּה מֵהַזְמַן וְהַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יֵרְאֵנוּ
 נִפְלְאוֹת בְּתוֹרָתוֹ שֶׁנִּזְכָּה לְהוֹסִיף וּלְהַשְׁכִּיל רְמָזִים אֲמִתִּים בְּכָל
 הַמַּעֲשִׂוֹת וּדְבוּרִים שֶׁזָּכִינוּ לְשִׁמְעַם מְאֹד הַזֶּה.

זֹאת מְצָאנוּ בְּאַמְתַּחַת הַכְּתָבִים וְהוּא עֲנִין הַתְּנַצְלוֹת עַל שְׁכַת־טוֹב
 זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָּה הַסְּפוּרִי מֵעֲשִׂוֹת עַל לְשׁוֹן פְּשׁוּט כְּזֶה וְזֶהוּ.

עוֹד רְאִיתִי לְהַעִיר לְבַב הַמַּעֲיָנִים בְּסִפְרָא זֶה שֶׁל הַמַּעֲשִׂוֹת לְבַל
 יִהְיֶה בְּלִבָּם עָלָיו עַל אֲשֶׁר נִמְצְאוּ לְפָעָמִים שִׁיצָא מִתַּחַת לְשׁוֹנוֹ
 לְשׁוֹנוֹת גַּסִּים בְּסִפְרָא "סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת" כְּגוֹן וְנַעֲשֶׂה בְּרָגוֹ עָלֶיךָ
 בְּסִפּוּר א' וְלָקַח אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׁתִּיָּה בְּהַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַבָּנִים
 שֶׁנִּחְלְפוּ וְעוֹד בְּאִיזָה מְקוֹמוֹת כִּי יָדִין אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת שְׁזָה הָיָה
 כְּשֶׁנִּגְגָה הַיּוֹצֵא מִלְּפָנֵי הַשְּׁלִיט עַל־פִּי הַכְּרַח גָּדוֹל כִּי, [עַד כָּאן
 מְצָאנוּ וְהַעֲתִקְתִּי אוֹת בְּאוֹת לְשׁוֹנוֹ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָּה].

וְהִנֵּה נִרְאָה בְּעֵלִיל שֶׁרְצוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ הָיָה לְכַתֵּב טַעַם עַל זֶה אֲךָ
 לְפִי הַנִּרְאָה שֶׁפָּסַק בְּאַמְצַע מַחְמַת אִיזָה אֲנִים וְשׁוֹב לֹא זָכִינוּ
 שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִסְבֵּב הַדְּבָר שִׁיכְתֹּב בְּעֲצָמוֹ תְּהִלָּה לְאֵל אֲשֶׁר
 זָכִינוּ בְּרַחֲמָיו יִתְבָּרֵךְ שֶׁנִּכְתְּבוּ דְבָרִים אֵלֶּה כִּי עַל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
 שֶׁרְצָה לְכַתֵּב שִׁיתְנַגֵּל בְּעוֹלָם הָיָה מְנִיעוֹת עַל זֶה הַרְבֵּה וּמַחְמַת
 זֶה הָיָה זָרִיז מְאֹד מְאֹד בְּכַתִּיבְתוֹ כִּי אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ כִּי הָיָה
 רָגִיל לֹאמַר לָנוּ תָּמִיד שְׂאֵם אֵינוּ מְזָרוּ אֶת עֲצָמוֹ לְשִׁבְרַת הַמְּנִיעוֹת
 לְכַתֵּב מִיָּד אֵינוּ יוֹדְעִים אִם יִכְתֹּב עוֹד מִכַּמָּה טַעַמִּים הַכְּמוֹסִים אֲצִלוֹ
 וְעַתָּה בְּשִׁבְלִי שֶׁשִּׁמְעֵתִי גְלוּי דַעַת מִמֶּנּוּ ז"ל שֶׁרְצוֹנוֹ כְּשִׁיבְדִּפְּיוֹ

◀ צִמְרֵי מַזְהָרֵינֵינוּ יִצְיָ"ל "צִמְרֵי מַקּוּהָ שִׁדְרָה לְאַחַד מִסְפְּרֵי רַבֵּנוּ יִהְיֶה תִיקוּן לְכַל" ▶

◀ צִמְרֵי מַזְהָרֵינֵינוּ יִצְיָ"ל "צִמְרֵי מַקּוּהָ שִׁדְרָה לְאַחַד מִסְפְּרֵי רַבֵּנוּ יִהְיֶה תִיקוּן לְכַל" ▶

עוֹד הַפַּעַם לְכַתֵּב אֵיזָה טַעַם עַל זֶה אֶמְרָתִי לֹא אֶכַּחַד מִלְּכַתֵּב טַעַם אֶחָד מִטַּעְמִים הַרְבֵּה אֲשֶׁר הָיוּ גְנוּזִים וְכְמוֹסִים אֶצְלוֹ ז"ל וְזֶהוּ שְׁשִׁמְעֵתִי מִמֶּנּוּ ז"ל כִּי אֲדוֹנֵינוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ מוֹהַר"ן זְכַר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לְבָרָכָה סֵפֶר הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּלָשׁוֹן אֲשֶׁכְּנֹה הַנְּהוּג בְּמִדְיָנָתֵנוּ וּמוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נָתַן זִצ"ל רֵאשׁוֹן שְׁבַת לְמִידֵיו הַיְקָרִים ז"ל הֶעֱתִיקָם עַל לָשׁוֹן הַקָּדֵשׁ וְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּכוּוֹן לְלָשׁוֹן פְּשׁוּט בְּכִדֵּי שְׁלֵא יִשְׁתַּנֶּה הָעֵנִין אֶצֶל הַקּוֹרֵא אוֹתָם בְּלָשׁוֹן הַקָּדֵשׁ מִכְּפִי מַה שֶּׁסִּפְרָם הוּא ז"ל עַל לָשׁוֹן אֲשֶׁכְּנֹה הַנְּהוּג בֵּינֵינוּ וְזֶה סִבָּה אֲשֶׁר נִשְׁמַע מִלְּשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ לְשׁוֹנוֹת פְּשׁוּטִים כְּאֵלֶּה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת זֶה הַטַּעַם הוּא כְּפִי מַה שְׁשִׁמְעֵתִי מִמֶּנּוּ ז"ל עַל פִּי פְּשׁוּט וְחוּץ שֶׁהָיָה לוֹ טַעְמִים כְּמוֹסִים אֲשֶׁר לֹא זָכִיתִי לְשִׁמְעַת מִמֶּנּוּ ז"ל וְרֵאשׁוֹי לְהֶאֱמִין בְּזֶה שֶׁהָיוּ לוֹ עוֹד טַעְמִים כְּמוֹסִים כִּי זֶה יְדוּעַ מִסִּפְרֵיו הַקָּדוֹשִׁים אֲשֶׁר הָיָה בְּעַל לָשׁוֹן גָּדוֹל וְכֵאֵן הוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְלָשׁוֹן פְּשׁוּט לְכֵן רֵאשׁוֹי לְהֶאֱמִין שֶׁהָיָה לוֹ כּוּוֹן גָּדוֹל בְּזֶה וְאִישׁ אֶמּוֹנוֹת יָבוֹא לוֹ רַב בְּרָכוֹת אֲמִן כֵּן יְהִי רָצוֹן.